

Erasmus+

REFINC

**Повећање учешћа избеглица у
европским школама**

ОБРАЗОВНИ САДРЖАЈ

**Co-funded by
the European Union**

2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694

Увод у материјал

Задовољство нам је да представимо овај свеобухватни водич о образовању избеглица, кључни ресурс развијен да подржи едукаторе, фацитаторе и креаторе политика у решавању образовних потреба деце и младих избеглица. Овај материјал је део наше континуиране посвећености подржавању инклузије, отпорности и оснаживања кроз образовање, посебно у контексту изазова са којима се суочавају избегличке популације широм Европе.

Развој овог образовног садржаја долази у време значајних промена и неизвесности, посебно након текућих глобалних сукоба и недавног рата у Украјини. Избегличка криза се интензивирала, а милиони појединаца, укључујући децу, беже из својих домова у потрази за безбедношћу широм Европе. Ова ситуација је истакла хитну потребу за ефикасним образовним стратегијама које не само да се баве академским потребама ученика избеглица, већ и подржавају њихово емоционално благостање и друштвену интеграцију.

Рат у Украјини, посебно, имао је дубок утицај на Европу, стављајући нове изазове у први план. Прилив украјинских избеглица додатно је оптеретио образовне системе широм континента, истичући потребу за адаптивним и инклузивним приступима образовању. Овај водич је креиран имајући у виду ове циљеве, пружајући практичне алате, увиде и методологије које се могу применити у различитим образовним окружењима, осигуравајући да сва деца и млади избеглице имају прилику да уче, расту и напредују упркос недаћама са којима се суочавају.

У овом водичу наглашавамо важност флексибилног и адаптивног приступа образовању избеглица. Без обзира да ли раде у формалним школским условима, неформалним образовним програмима или иницијативама заснованим на заједници, едукатори морају бити спремни да прилагоде своје методе како би задовољили јединствене потребе ученика избеглица. То укључује осетљивост на културне разлике, решавање језичких баријера и пружање неопходне подршке ученицима који су можда доживели трауму.

Упркос тешкоћама, постигли смо значајан напредак у развоју и спровођењу ефикасних образовних програма за избеглице. Ови напори су подстакнути сарадњом са широким спектром партнера, укључујући образовне

институције, невладине организације и међународне организације. Заједно смо успели да створимо окружења за учење која су не само инклузивна већ и оснажујућа, помажући ученицима избеглицима да обнове своје животе и допринесу својим новим заједницама.

Када смо ушли у овај пројекат, били смо веома свесни изазова који су пред нама. Текући утицаји пандемије COVID-19 створили су додатне препреке, укључујући поремећаје у традиционалним окружењима за учење и повећан притисак и на едукаторе и на ученике. Међутим, ови изазови су такође подстакли иновације, што је довело до нових приступа и решења која су огледана у овом материјалу.

Када гледамо у будућност, важност образовања избеглица не може се преценити. Уз континуиране сукобе и кризе расељавања широм света, потреба за ефикасним образовним одговорима ће наставити да расте. Уверени смо да ће алати и стратегије описани у овом водичу пружити драгоцену подршку онима који раде у овој кључној области.

Желели бисмо да искористимо ову прилику да изразимо захвалност свима који су допринели развоју овог материјала, укључујући наше партнере и посвећене едукаторе који нас настављају инспирисати својом посвећеношћу стварању промена. Ваши напори помажу у обликовању боље будућности за децу и младе избеглице и радујемо се наставку овог важног заједничког рада.

Надамо се да ће овај водич послужити као вредан ресурс свима који су укључени у образовање избеглица и да ће инспирисати нове идеје, приступе и сарадњу у годинама које долазе.

Поштовани сви, подстичемо вас да почнете читање са датим дефиницијама и теоријском позадином, укључујући дефиницију образовања избеглица, увод у фацилитацију и педагошку основу која стоји иза ових напора. Ови одељци ће глатко изградити темељ и водити вас кроз остатак садржаја, остављајући вас добро припремљеним да пружите образовање највишег квалитета својим ученицима. До краја овог водича, надамо се да ћете се осећати потпуно опремљеним и сигурним у своју способност да подржите ученике избеглице и направите значајну разлику у њиховим образовним аспектима.

~ Конзорцијум пројекта REFINC

Увод у образовање избеглица

ДЕФИНИСАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ИЗБЕГЛИЦА

Од почетка глобалног &ИТоком европске избегличке кризе, много посла је урађено – и наставља да се ради – у области образовања избеглица. Овај широк спектар приступа је неопходан јер људи и заједнице различито виде изазове избеглиштва. Едукатори раде у различитим окружењима, а организације и владе имају различите приоритете. Због тога, док основне идеје које стоје иза образовања избеглица остају исте, начини на које се оне примењују у пракси могу бити прилично различити. Да бисмо у потпуности разумели тренутну ситуацију у образовању избеглица, корисно је погледати улоге и интересе различитих људи и група који су укључени, и како то утиче на њихов фокус и приступ образовању избеглица.

Европска унија и њене земље чланице су 2015. године препознале важност образовања избеглица у промоцији друштвеног склада, стабилности и помоћи избеглицама да се интегришу у нове заједнице. Ово разумевање је озваничено кроз разне политике и програме усмерене на подршку образовању избеглица широм Европе. Европска комисија и националне владе су више радиле на промоцији образовања избеглица, углавном кроз јавне школе и посебне програме осмишљене да задовоље јединствене потребе ученика избеглица. Ови напори се заснивају на уверењу да је образовање избеглица важно не само за лични развој расељене деце и младих, већ и за одржавање стабилности друштва, промоцију демократије и обезбеђивање дугорочног мира у земљама домаћинима.

Главни циљ Европске уније у овом контексту је стварање инклузивног и праведног образовног окружења широм континента, поштујући њене основне вредности људског достојанства, једнакости и солидарности. Ове вредности се огледају у дефиницијама и приступима ЕУ образовању избеглица. На пример, са снажном посвећеношћу обезбеђивању да сва деца и млади, без обзира на њихово порекло, имају приступ квалитетном образовању, ЕУ описује образовање избеглица као образовне програме и активности који се фокусирају на промоцију социјалне инклузије.

Даљи контекст

Саопштење Европске комисије о заштити деце у миграцији (2017) и Акциони план за интеграцију и инклузију (2021) наглашавају образовање избеглица као кључни део већих циљева социјалне инклузије и људског развоја. Ови

документи дефинишу образовање избеглица као широк приступ који обухвата образовање, обуку, подизање свести, размену информација и активности усмерене на пружање знања, вештина и разумевања ученицима који су им потребни да би помогли у изградњи и одржавању инклузивних и отпорних заједница, са фокусом на промоцију интеграције и друштвене хармоније. Друге организације и групе такође нуде дефиниције и смернице за образовање избеглица. На пример, Високи комесаријат Уједињених нација за избеглице (УНХЦР) дефинише образовање избеглица као процес кроз који се расељеним лицима пружа приступ могућностима учења које им помажу да стекну вештине и знања потребна за обнову својих живота и допринос својим новим заједницама. Слично томе, Међународна организација за миграције (ИОМ) истиче улогу образовања у јачању отпорности избегличких популација и помагању да се уклопе у заједнице домаћине.

Образовање избеглица је партиципативни процес који укључује посебно осмишљене активности учења користећи културно релевантан и одговарајући образовни садржај. Циљ ових активности је да оснаже избеглице да разумеју и управљају својим искуствима, преузму контролу над својим животима и активно учествују у својим новим заједницама.

Политика Европске уније о образовању избеглица истиче важност изградње универзалне културе учења и инклузије. Свеобухватно образовање за избеглице не само да пружа знање о језику, култури и правном систему земље домаћина, већ их учи и вештинама потребним за прилагођавање, допринос и успех у новом окружењу. Образовање избеглица помаже у развоју ставова и понашања потребних за промоцију друштвене хармоније и међусобног разумевања међу свим члановима друштва.

Неке заговарачке групе, као што су организација „Спаси децу“ и Европски савет за избеглице и прогнанике (ECRE), радије говоре о „учењу за инклузију“ него само о „образовању избеглица“. Оне наглашавају активну улогу коју образовање игра у оснаживању избеглица и помагању да у потпуности учествују у друштву. Фокус на учењу, а не само на образовању, одражава лични процес прилагођавања новој култури и друштву и примене овог учења.

Друге групе у друштву, као што су невладине организације и организације на нивоу локалне заједнице, генерално раде на подршци рањивим групама избеглица, заштити њихових права, праћењу владиних политика и пракси и промоцији друштвених промена. Свака невладина организација има своју перспективу о образовању избеглица. На пример, организација „Спасите децу“ заступа став да је „образовање фундаментално за решавање основних

узрока искључености и маргинализације деце избеглица, спречавање даље штете, промоцију једнакости и побољшање учешћа избеглица у демократским процесима доношења одлука“.

Улога едукатора

За едукаторе, тренере и друге стручњаке за образовање избеглица који директно раде са расељеном децом и младима, фокус је углавном на вештинама и методама. Важно је разумети да различите организације, образовни пружаоци услуга и актери у образовању избеглица користе различите дефиниције и приступе у зависности од своје филозофије, сврхе, циљних група или мисије. Међутим, постоји широка сагласност да образовање избеглица обухвата три кључне димензије:

- Учење о интеграцији: Стицање знања о језику, култури, правном систему и образовној структури земље домаћина и разумевање како ови елементи утичу на животе избеглица.
- Учење кроз инклузију: Препознавање да начин на који се образовање избеглица организује и спроводи мора бити у складу са вредностима инклузије, учешћа и поштовања различитости. Процес учења је подједнако важан као и садржај како би се осигурало да се избеглице осећају цењеним и подржаним на свом образовном путу.
- Учење за оснаживање: Развијање вештина, ставова и вредности неопходних да би избеглице примениле своје учење у свакодневном животу, предузеле акције – појединачно или са другима – допринеле својим новим заједницама и залагале се за своја права и права других.

Када размишљамо о томе како да обезбедимо образовање избеглицама и како да помогнемо избеглицама да стекну знање, вештине и ставове потребне за успешну интеграцију у нова окружења, схватамо да се образовање не може једноставно „предавати“. Мора се учити кроз искуства из стварног живота. Стога, образовање избеглица подразумева и активно учешће у заједници и упознавање са вредностима друштва домаћина у пракси. То значи да су „како“ и „где“ образовања избеглица кључни, а

контекст и активности морају одражавати основне вредности достојанства, једнакости и инклузије.

У овом образовном оквиру, посебно смо водили рачуна да осигурамо да, без обзира на то колико креативне и занимљиве методе и активности могу бити, веза са свеобухватним циљевима образовања избеглица је неопходна како би се осигурало да је учење и кредибилно и ефикасно. Поред тога, предлажу се различите стратегије за предузимање акција и примену овог учења на практичан и смислен начин.

ПЕДАГОШКЕ ОСНОВЕ ОБРАЗОВАЊА ИЗБЕГЛИЦА

Педагошки приступ образовању избеглица заснован је на разумевању да образовање за избеглице мора да се бави више од самог академског учења. Потребно је да се узму у обзир јединствена искуства, изазови и потребе избеглица, од којих су се многе суочиле са значајним траумама, губицима и поремећајима. Овај приступ комбинује различите елементе учења, фокусирајући се не само на знање већ и на емоционално благостање, друштвену интеграцију и практичне вештине које ће помоћи избеглицама да обнове своје животе и допринесу својим новим заједницама.

Холистички приступ учењу

Образовање избеглица захтева холистички приступ учењу, што значи обраћање пажње на целу особу – њене интелектуалне, емоционалне, друштвене и практичне потребе. Ова врста учења превазилази традиционалне академске предмете и укључује животне вештине, усвајање језика и културну оријентацију. Она препознаје да избеглице са собом доносе различита порекла и искуства, која морају бити призната и укључена у процес учења.

Холистичко учење у образовању избеглица такође наглашава важност стварања подстицајног окружења у којем се ученици осећају безбедно и цењено. То подразумева изградњу поверења, неговање осећаја припадности и подстицање учешћа у заједници учења. Обраћајући се целокупној особи, едукатори могу помоћи ученицима избеглицама не само да успеју академски, већ и да развију отпорност и самопоуздање потребне за снажање у новим животима.

Диференцирано учење

Избеглице долазе из различитих културних, језичких и образовних средина и

могуће је да су доживеле прекиде у школовању. Диференцирано учење је неопходно у образовању избеглица, што значи да су методе наставе и материјали прилагођени различитим потребама ученика. То може укључивати прилагођавање часова различитим језичким нивоима, пружање додатне подршке онима који су пропустили школовање или коришћење културно релевантних примера како би учење било приступачније.

Диференцирано учење такође значи препознавање да ученици уче на различите начине. Неки могу боље реаговати на визуелна помагала, док други могу имати користи од практичних активности или групног рада. Коришћењем различитих метода наставе, едукатори могу осигурати да сви ученици, без обзира на њихово порекло или стил учења, имају прилику да се ангажују са материјалом и остваре свој пуни потенцијал.

Образовање засновано на трауми

Многи ученици избеглице су доживели трауму, што може утицати на њихову способност учења и учешћа у учионици. Образовање засновано на трауми је кључни аспект образовања избеглица, где се едукатори обучавају да препознају и реагују на последице трауме на ученике. Овај приступ подразумева стварање окружења у учионици које је безбедно, предвидљиво и подржавајуће, где се ученици осећају пријатно да се изразе и где нису поново трауматизовани процесом учења.

У учионици усмереној на трауму, едукатори користе технике које помажу ученицима да управљају својим емоцијама и понашањем, као што су вежбе пажње, структуриране рутине и јасна комуникација. Оне такође пружају ученицима могућности да поделе своја искуства и изграде везе са другима, што им може помоћи да обраде своју трауму и развију стратегије суочавања.

Партиципативно учење

Образовање избеглица ставља снажан нагласак на партиципативно учење, где су ученици активно укључени у сопствено образовање. Овај приступ препознаје да учење није само усвајање информација већ и њихова интеракција са њима, преиспитивање и примена у стварним животним ситуацијама. Партиципативно учење подстиче ученике да преузму активну улогу у свом образовању, било кроз дискусије, пројекте или практичне активности.

Овај приступ је посебно важан у образовању избеглица, јер помаже ученицима да изграде самопоуздање, развију вештине критичког мишљења и

преузму одговорност за своје учење. Такође омогућава едукаторима да користе искуства и знање које ученици доносе са собом, чинећи процес учења релевантнијим и смисленијим.

Социјално и емоционално учење (СЕЛ)

Социјално и емоционално учење (СЕЛ) је кључна компонента образовања избеглица. СЕЛ се фокусира на помоћ ученицима да развију вештине потребне за управљање својим емоцијама, изградњу позитивних односа и доношење одговорних одлука. За ученике избеглице, који су можда доживели значајан стрес и превирања, СЕЛ је неопходан како би им се помогло да се прилагоде новом окружењу и успеју и у учионици и ван ње. СЕЛ у образовању избеглица подразумева подучавање ученика како да препознају и изразе своје емоције, како да саосећају са другима и како да решавају сукобе на конструктиван начин. Такође укључује стварање подржавајућег окружења у учионици где се ученици осећају цењеним и поштованим и где могу да развију осећај припадности.

Културно одговорна настава

Културно одговорна настава подразумева препознавање и поштовање културног порекла ученика избеглица и укључивање истог у процес учења. Овај приступ подразумева коришћење наставних метода, материјала и примера који су релевантни за културна искуства ученика, као и стварање окружења у учионици које је инклузивно и гостољубиво за све културе.

У образовању избеглица, културно одговорна настава је неопходна како би се ученицима помогло да се осећају цењеним и схваћеним. Такође помаже у превазилажењу културних јазова и подстиче међусобно поштовање и разумевање међу ученицима из различитих средина. Укључивањем културних идентитета ученика у њихово образовање, едукатори могу учинити учење смисленијим и ефикаснијим.

Изградња отпорности и оснаживања

Коначни циљ образовања избеглица је изградња отпорности и оснаживања међу ученицима избеглицама. То значи помоћ у развоју вештина, знања и самопоуздања потребних за превазилажење изазова са којима се суочавају и преузимање контроле над сопственим животима. Образовање је моћно средство за оснаживање, јер отвара могућности избеглицама да изграде бољу будућност за себе и своје породице.

Изградња отпорности не подразумева само подучавање академских вештина, већ и пружање ученицима подршке и ресурса који су им потребни да се носе са емоционалним и психолошким последицама својих искустава. То такође значи стварање могућности за ученике да успеју и осете осећај постигнућа, што може повећати њихово самопоуздање и мотивацију.

Оснаживање у образовању избеглица такође подразумева подстицање ученика да преузму активну улогу у својим заједницама и да се залажу за своја права и права других. Неговањем осећаја заступања и одговорности, едукатори могу помоћи ученицима избеглицама да постану активни, ангажовани чланови друштва.

Увод у фацитацију

У садржају користимо реч „фацитатори“ за људе који припремају, презентују и координирају активности. Фацитатор је неко ко „чини да се нешто деси“, ко „помаже“ и ко подстиче друге да уче и развијају свој потенцијал. Фацитирањем стварате безбедно окружење у којем људи уче кроз експериментисање, истраживање, давање и примање. То није питање једне особе, лидера, који је „стручњак“, који даје знање другима. Сви би требало да расту кроз дељење искуства, и учесници и фацитатори.

Могућности да се буде фацитатор за наставнике и да се ради у атмосфери једнакости и сарадње разликују се широм Европе. У формалном сектору образовања налазимо разлике у циљевима и филозофији образовања, техникама управљања учионицом и наставним плановима и програмима. Није уобичајено да ученици и студенти одлучују шта желе да уче, нити је уобичајено да наставници могу да преузму улогу фацитатора. У неформалном сектору постоје подједнако велике варијације, не само у циљевима и филозофијама различитих организација већ и у активностима и могућностима које нуде, а стилови вођства варирају од ауторитарног до демократског. Ове разлике су очигледне и између земаља, али и унутар земаља.

Сви живимо и радимо у оквиру образовних и друштвених норми наших

друштва, што нам олакшава да превидимо или заборавимо неизбежност сопственог етноцентризма. Као резултат тога, начин на који радимо ствари узимамо здраво за готово и као нормалан. Можда ће вам бити корисно да размислите о сопственом стилу, пракси и односу са младим људима са којима радите како бисте развили своје вештине фацилитације.

Тешко је бити на лидерској позицији и „ослободити се“ дела контроле, али као фацилитатор за религијску културу морате бити спремни да одговорност за њихово учење предате ученицима и да им дозволите да анализирају ситуацију или проблем, да сами размишљају и долазе до сопствених закључака. То не значи да је сва одговорност препуштена младим људима. Фацилитатори имају тежак задатак да створе безбедне просторе у којима млади могу да уче у окружењу...

Питања деце избеглица су често контроверзна јер различити људи имају различите системе вредности и стога права и обавезе виде на различите начине. Ове разлике, које се манифестују као разлике у мишљењима, основа су нашег образовног рада. Два важна циља образовања о вероисповести су, прво, да се млади људи оспособе вештинама цењења – али не нужно и слагања са – различитим гледиштима о неком питању, и друго, да им се помогне да развију вештине проналажења обострано прихватљивих решења за проблеме. Овај садржај и његове активности заснивају се на претпоставци да се разлике у мишљењима могу конструктивно користити у процесу учења. Као и у многим неформалним образовним активностима, циљ није толико да се сви сложе, већ да учесници развију вештине критичког размишљања, слушања једни других, изражавања својих мишљења и поштовања разлика у мишљењима. Вођење активности и конструктивно решавање сукоба може деловати застрашујуће, али не мора бити тако.

Фацилитатори играју кључну улогу у образовању избеглица стварањем атмосфере једнакости и сарадње, где се вреднују различита искуства и мишљења свих учесника. Ово може бити посебно изазовно, јер се образовна окружења широм Европе значајно разликују. У формалном образовању, на пример, постоје разлике у образовним циљевима, техникама управљања учионицом и наставним плановима и програмима. Није уобичајено да ученици имају значајну контролу над оним што уче, нити је типично да наставници делују првенствено као фацилитатори.

У неформалном образовању, које често укључује програме образовања избеглица, постоји и широк спектар приступа. Организације имају различите циљеве, филозофије и методе вођства, од ауторитарних до демократских.

Ове разлике су очигледне не само између земаља већ и унутар земаља, што одражава разноликост образовних и друштвених норми широм Европе.

Фацилитатори који раде у овом контексту морају бити свесни сопствених културних предрасуда и норми својих друштава, што може утицати на њихов приступ образовању. Размишљање о сопственом стилу, пракси и односу са ученицима је неопходно за развој ефикасних вештина фасилитације. Фацилитатори морају бити спремни да прилагоде своје методе како би створили инклузивно и подржавајуће окружење које поштује порекло и потребе ученика избеглица.

Стварање безбедног и инклузивног окружења за учење је од суштинског значаја за процес фасилитације. У образовању избеглица, где су ученици можда доживели трауму, расељавање или дискриминацију, посебно је важно изградити поверење и осећај припадности. Фацилитатори треба да подстакну учешће тако што ће се побринути да се сваки глас чује и поштује, неговајући атмосферу у којој се ученици осећају пријатно делећи своје мисли и искуства.

Вођење дискусија о питањима избеглица може бити изазовно, јер су ове теме често осетљиве и могу довести до неслагања. Образовање избеглица има за циљ да опреми младе људе вештинама да цене различита гледишта, чак и ако се не слажу са њима. Такође настоји да помогне ученицима да развију способност проналажења обострано прихватљивих решења за проблеме. Овај процес се ослања на конструктивну употребу разлика у мишљењима, подстицање критичког размишљања, активно слушање и поштовање различитих перспектива.

Фацилитатори морају бити вешти у управљању конфликтима и вођењу дискусија на начин који омогућава свим учесницима да изразе своја мишљења, уз одржавање поштовања и продуктивног дијалога. Овај приступ помаже ученицима да развију не само своје разумевање избегличких питања, већ и своју способност да се ангажују са другима на промишљен и емпатичан начин.

Културна осетљивост је кључни аспект ефикасне фасилитације, посебно у образовању избеглица, где учесници долазе из различитих културних и језичких средина. Фасилитатори морају бити свесни ових разлика, избегавајући претпоставке засноване на сопственим културним нормама. То подразумева разумевање јединствених изазова са којима се суочавају ученици избеглице и флексибилност у прилагођавању метода фасилитације

како би се задовољиле њихове потребе.

На пример, одређене културне праксе, стилови комуникације или вредности могу утицати на то како се учесници укључују у процес учења. Фацилитатори треба да теже стварању окружења за учење у којем се сви учесници осећају поштовано и цењено, без обзира на своје порекло. То може да значи прилагођавање метода комуникације, свест о невербалним знацима или укључивање културно релевантних примера у активности учења.

Закључно, фацилитација у образовању избеглица је више од пуког вођења групе кроз активности – реч је о стварању простора где је учење заједничко искуство, где сви учесници доприносе процесу и имају користи од њега. То захтева деликатну равнотежу лидерства, емпатије и флексибилности, заједно са дубоком посвећеношћу стварању инклузивног и подржавајућег окружења. Прихватањем ових принципа, фацилитатори могу оснажити ученике избеглице да преузму контролу над сопственим образовањем, развију свој потенцијал и изграде вештине потребне за напредак у својим новим заједницама.

Модул 1 - ИНКЛУЗИВНЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ

Увод у модул

Наслов модула: **ИНКЛУЗИВНЕ НАСТАВНЕ ПРАКСЕ**

Опис Овај модул се фокусира на развој стратегија за стварање гостољубивог и подржавајућег окружења за учење за све ученике, укључујући избеглице и маргинализоване групе. Покрива теме као што су културно одговорна настава, инклузивно окружење у учионици и приступачност и помоћне технологије. Наставници ће научити практичне алате за прилагођавање наставе и стварање инклузивних, на трауму осетљивих и емпатичних простора за ученике.

Релевантне кључне речи: инклузија, разноликост, културно одговорна настава, приступачност, асистивне технологије, диференцирана настава.

Јединица 1: Културно одговорна настава

Насловна страна

Наслов јединице: **Културно одговорна настава**

Релевантне кључне речи поштовање, културне разлике, ефикасна комуникација, разноликост, адаптација.

Слика из [бесплатни пик](#)

Главни део за теорију

1. Увод у главни део

Културно одговорна настава (КУН) је педагошки приступ који препознаје важност укључивања културних референци ученика у све аспекте учења. У учионицама са ученицима избеглицама,

ово постаје посебно важно јер премошћује јаз између претходних искустава ученика и новог образовног окружења. КУН иде даље од пуког признавања различитости; подразумева стварање инклузивне атмосфере у којој се идентитети, језици и порекла свих ученика поштују и интегришу у наставни план и програм.

За ученике избеглице, који се могу суочити са језичким баријерама, културним расељавањем и траумама, CRT може бити моћно средство за промоцију ангажовања и академског успеха. Укључивањем културних контекста ученика у процес учења, едукатори помажу у неговању осећаја припадности, омогућавајући ученицима да виде своја искуства и идентитете одражене у наставном плану и програму. Такође оснажује ученике потврђивањем њиховог културног знања и искустава, повећавајући њихово самопоуздање и учешће у процесу учења.

У овој јединици ћемо истражити основне принципе културно одговорне наставе и како се они могу применити у учионицама са разноврсном популацијом ученика. Размотрићемо практичне стратегије за развој планова часова, избор ресурса и стварање окружења у учионици које је културно осетљиво и подржава ученике избеглице. Кроз CRT, едукатори могу не само да помогну ученицима избеглицама да се прилагоде, већ и да створе динамичније и обогаћеније окружење за учење за све.

Основне дефиниције:

Културно одговорна настава (CRT):

Културно одговорна настава је образовни приступ који препознаје и користи културно порекло, језике и искуства ученика као значајне ресурсе за учење. Циљ му је стварање инклузивног и поштованог окружења у учионици које цени разноликост и подстиче академски успех свих ученика.

Културна компетенција:

Културна компетенција се односи на способност едукатора да разуме, цени и ефикасно комуницира са ученицима из различитих културних средина. Она подразумева континуирану саморефлексију и прилагођавање наставних пракси како би биле инклузивније и праведније.

Културни идентитет:

Културни идентитет обухвата вредности, веровања, језик, обичаје и традиције који обликују осећај припадности појединца одређеној културној групи. За студенте избеглице, њихов

културни идентитет може бити кључан за одржавање осећаја сопства и континуитета усред расељавања.

Фондови знања:

Фондови знања односе се на разноврсно знање и искуства која ученици доносе из свог дома и заједнице. Културно одговорна настава настоји да интегрише ова искуства у учионицу како би побољшала учење и ангажовање.

Развој концепата

Културно одговорна настава (КРТ) у пракси

СРТ активно интегрише културно порекло ученика у учење. Кључне стратегије укључују:

- Коришћење културних референци: Укључите књижевност, историју и примере из култура ученика како би лекције биле релевантне.
- Изградња односа: Успоставите поверење, посебно са ученицима избеглицама који се могу осећати изоловано.
- Флексибилан наставни план и програм: Прилагодите часове како би одражавали искуства, језике и перспективе ученика.

Одраз Како можете укључити културне референце и изградити поверење са студентима избеглицама?

Културна компетенција као едукатора

Културна компетенција захтева самосвест и континуирано учење:

- Саморефлексија: Идентификујте и оспорите личне предрасуде.
- Континуирано учење: Укључите се у професионални развој и учите од студентских заједница.
- Адаптивна настава: Измените стратегије наставе и оцењивања како би били инклузивнији.

Одраз Које предрасуде бисте несвесно могли да унесете у учионицу? Како можете да

наставите да развијате културну компетенцију?

Улога културног идентитета у учењу

Ученици избеглице често доживљавају културни губитак. Просветни радници могу:

- Прославите културне разлике: Укључите културне традиције, празнике и искуства ученика у часове.
- Подржите укључивање језика: Користите двојезичне ресурсе, вршњачке преводиоце и вишејезичне материјале.

Одраз Како можете афирмисати културни идентитет ученика избеглица и интегрисати њихове језике у наставу?

Фондови знања и интеграција учионице

Ученици доносе вредно знање из свог образовања. Просветни радници могу:

- Користите учење засновано на заједници: Повежите теме учионице са животним искуствима ученика.
- Подстицати учење засновано на пројектима: Нека ученици креирају пројекте који одражавају њихово културно знање.
- Интегришите приповедање: Дозволите ученицима да деле личне и породичне приче како би обогатили учење.

Одраз Како можете искористити културно знање ученика да бисте унапредили дискусије и пројекте у учионици?

Утицај CRT-а на студенте избеглице

CRT ствара инклузивна, подржавајућа окружења за учење која воде до:

- Већа ангажованост: Ученици се осећају виђеним и цењеним.
- Академски раст: Културно релевантна настава помаже у превазилажењу јаза у учењу.
- Емоционално благостање: Безбедна и пријатна учионица смањује стрес и подстиче припадност.

Одраз Које кораке можете предузети како бисте осигурали да се ученици избеглице осећају

поштовано и подржано?

Повезани концепти и теорије

CRT се повезује са неколико образовних теорија:

- Мултикултурално образовање: Фокусира се на разноврстан садржај, док CRT наглашава педагогију.
- Критичка педагогија: Доводи у питање неједнакости и оснажује маргинализоване гласове.
- Конструктивистичка теорија учења: Препознаје да претходна искуства ученика обликују ново учење.
- Социјално-емоционално учење (СЕЛ): Подржава емоционално благостање и прилагођавање.

Интеграцијом ових приступа, едукатори стварају инклузивнију и оснажнију учионицу за све ученике.

Практични примери и студије случаја

Примене културно одговорне наставе у стварном животу

Студија случаја 1: Укључивање ученичког културног знања у часове историје

У основној школи са значајним бројем ученика избеглица из Сирије, наставник историје је користио CRT како би створио инклузивније окружење у учионици. Уместо да предаје о Првом светском рату из евроцентричне перспективе, наставник је укључио лекције о улози Османског царства у рату, што је одјекнуло код сиријских ученика. Ови ученици су затим охрабрени да поделе своје знање о историји и географији региона. Овај приступ је не само повећао ангажовање ученика, већ је и помогао ученицима који нису избеглице да уче од својих вршњака.

Најбоља пракса: Интегрисање матичних земаља ученика у наставни план и програм

ствара осећај припадности и вреднује њихово културно наслеђе.

Замка: Недостатак времена да се ученици осећају пријатно делећи или претпоставка да су ученици културни представници целе земље.

Студија случаја 2: Коришћење фондова знања за наставу математике

У учионици основне школе са неколико сомалијских избеглица, наставник је користио CRT на часу математике. Схвативши да многи ученици имају добро образовање у менталној аритметици из својих искустава на неформалним тржиштима, наставник је укључио математичке проблеме из стварног света везане за буџетирање и трговину робом. Ово је потврдило искуства ученика, а часове математике учинило разумљивијим и значајнијим за њих.

Најбоља пракса: Надоградња на постојеће знање и искуства ученика чини учење релевантнијим и ефикаснијим.

Замка: Немогућност разликовања индивидуалних искустава ученика. Немају сви ученици из исте културне средине исто предзнање.

Студија случаја 3: SEL и CRT за подршку емоционалном благостању

Наставник енглеског језика у средњој школи је приметио да неколико ученика избеглица из Авганистана нерадо учествује у дискусијама у разреду. Наставник је применио стратегије социјално-емоционалног учења (СЕЛ) заједно са CRT како би се позабавио овим проблемом. Кроз активности приповедања, ученици су позвани да поделе своја искуства, користећи и енглески и свој матерњи језик. То им је омогућило да изразе своја осећања у безбедном, културно осетљивом окружењу, а другови из разреда су стекли већу емпатију и разумевање искуства избеглица.

Најбоља пракса: Комбиновање социолошког и емоционалног учења (SEL) са учењем у

социолошком и емоционалном раду (CRT) задовољава и емоционалне и академске потребе ученика избеглица.

Замка: Наставници треба да буду опрезни и не присиљавају ученике избеглице да деле личне приче ако им је непријатно, јер то може изазвати трауму.

Вежбе

Назив активности:	Дељење културних историја
Врста активности:	→ <i>Групни рад и презентације</i>
Циљеви учења:	→ - Промовисати разумевање и поштовање различитих културних средина. → - Подстаћи ученике да деле личне историје, подстичући инклузивност. → - Развијте емпатију повезивањем културних искустава ученика са садржајем учионице. → - Развијте комуникацијске и презентацијске вештине.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ - Опрема: Рачунари, пројектор, бела табла, маркери. → - Ресурси: Шаблони за презентације или графички организатори, приступ интернету за истраживање. → - Радни простор: Учионица са групним распоредом седења за сарадњу.
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у активност (5 минута) - Упознајте концепт културног наслеђа и објасните његов значај у изградњи инклузивних заједница. - Објасните да ће ученици радити у малим групама како би истражили и представили кључне елементе свог културног порекла или културе коју изаберу. Корак 2: Групни рад (20 минута) - Поделите ученике у мање групе. Замолите сваку групу да разговара и истражи своје културно порекло, фокусирајући се на историјске догађаје, традиције или значајне личности које су им значајне. - Обезбедите материјале за истраживање и по потреби помогите у вођењу дискусија. Корак 3: Припрема презентације (15 минута)

	- Свака група ће креирати једноставну презентацију или постер који представља културне елементе о којима су разговарали. - Подстичите креативност и подржите ученике тако што ћете им обезбедити шаблоне за презентације или графичке организаторе. Корак 4: Групне презентације (10 минута по групи) - Нека свака група представи своје налазе, истичући културне праксе или историје које су им значајне. - Подстакните школске другове да постављају питања како би додатно продубили разговор.
Препоручена питања за анализу активности:	→ - <i>Како је учење о различитим културама утицало на ваше разумевање ваших вршњака?</i> → - <i>Које заједничке теме или разлике сте приметили између култура које делите?</i> → - <i>Како разумевање културних средина може помоћи у стварању инклузивнијег окружења за учење?</i>

ВЕЖБА II

Назив активности:	Математика и културно знање
Врста активности:	Индивидуални рад праћен групном дискусијом

Циљеви учења:	- Применити ученичка културна искуства из стварног живота на математику. - Унапредити вештине решавања проблема и критичког мишљења повезивањем математичких концепата са културним контекстима. - Подстицати сарадњу и размену знања у решавању проблема.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	- Опрема: Оловке, калкулатори, папир. - Ресурси: Унапред припремљени математички радни листови који укључују културно релевантне примере (нпр. буџетирање на пијаци). - Радни простор: Столови распоређени за групну дискусију.

Објашњење и расподела активности:

Корак 1: Увод у активност (5 минута)

- Објасните да ће математички задаци укључивати културне елементе из различитих средина, као што су трговина и буџетирање на тржиштима.
- Наведите пример културне праксе која укључује математику, као што је израчунавање цена робе која се продаје на локалној пијаци.

Корак 2: Индивидуални рад (15 минута)

- Поделите радне листове са математичким задацима на основу ових културних контекста.
- Замолите ученике да појединачно попуне радне листове, размишљајући о томе како они или њихове породице користе математику у својим културним праксама.

Корак 3: Групна дискусија (10 минута)

- Формирајте групе и замолите ученике да разговарају о својим одговорима. Подстакните их да поделе сва искуства из стварног живота која су повезана са проблемима на радном листу.
- Водите дискусију, водећи рачуна да ученици разумеју како се математичке вештине примењују у свакодневном животу у различитим културама.

Препоручена питања за анализу активности:	- Како се математика односи на твоје културно порекло? - Можете ли се сетити других културних пракси које укључују математику? - Зашто је важно повезати учење у учионици са искуствима из стварног живота?
--	---

ВЕЖБА 3

Назив активности:	Емоционално изражавање кроз приповедање
Врста активности:	Индивидуална рефлексивна праћена групном дискусијом
Циљеви учења:	- Подстицати емоционално изражавање и развијати самосвест. - Помозите ученицима да разумеју своја осећања кроз приповедање. - Подстицати емпатију и разумевање међу школским друговима слушајући заједничка искуства.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	- Опрема: Дневници, оловке и тих простор за размишљање. - Ресурси: Подстицаји за рефлексивну или почеци прича који воде процес писања.

	- Радни простор: Удобан, тих простор за размишљање и приповедање.
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у приповедање и социјално-емоционално учење (5 минута) - Објасните важност приповедања у разумевању и изражавању емоција, посебно за ученике који су доживели транзиције као што су имиграција или расељавање. - Реците ученицима да ће им ова активност помоћи да размисле о својим емоцијама и искуствима кроз писање. Корак 2: Саморефлексција (10 минута) - Поделите дневнике и замолите ученике да напишу о личном искуству или времену када су се осећали као да не припадају или су се суочили са значајном животном променом. - Понудите подстицаје за размишљање попут: „Напишите о времену када сте се преселили на ново место или доживели велику промену“ или „Како сте се осећали и како сте се носили са тим емоцијама?“ Корак 3: Групна дискусија (10-15 минута) - Формирајте мале групе и позовите ученике да поделе своје приче ако се осећају пријатно. - Подстакните ученике да активно слушају и

	размисле о томе како су се њихови вршњаци можда осећали у тим ситуацијама.
Препоручена питања за анализу активности:	- Како вас је писање о вашем искуству навело да се осећате? - Шта сте научили слушајући приче других људи? - Како нам разумевање емоција других људи може помоћи да створимо подстицајније окружење у учионици?

Јединица 2: ИНКЛУЗИВНО ОКРУЖЕЊЕ УЧИОНИЦЕ

Насловна страна

Наслов јединице: ИНКЛУЗИВНО ОКРУЖЕЊЕ УЧИОНИЦЕ

Како се број избеглица у Европи повећава, стварање инклузивног окружења у учионици је кључно. Наставници морају неговати емпатију и прилагодити своју наставу како би подржали различите потребе, док ученици треба да пружају љубазност и пријатељство новим школским друговима. Читава школска заједница дели одговорност за обезбеђивање безбедног и подржавајућег простора, промовишући и културно разумевање и академски успех. Заједно, ови напори помажу ученицима

избеглицама да се интегришу и напредују у својим новим образовним окружењима.

Релевантне кључне речи: инклузивна учионица, избеглице, наставници, ученици, школска заједница, емпатија, културно разумевање, подршка.

Слика за насловну страну:

Главни део за теорију

Увод у главни део.

У данашњем свету, где све већи број избеглица тражи нови почетак у европским земљама, важност успостављања инклузивног окружења у учионици никада није била критичнија. За многе ученике избеглице, учионица не представља само место за академско учење, већ и кључно окружење за друштвену интеграцију и емоционално исцељење. Инклузивно окружење може играти кључну улогу у помагању овим ученицима да се осећају добродошло, цењено и подржано док се сналазе у свом новом окружењу.

Улога наставника

Наставници су кључни у стварању инклузивних учионица, идући даље од извођења наставног плана и програма како би неговали емпатију и поштовање. Коришћењем инклузивних стратегија наставе – као што су диференцијација наставе и решавање различитих потреба за учењем – они помажу свим ученицима, укључујући и избеглице, да успеју. Препознавање изазова попут језичких баријера, трауме и културних разлика је кључно, а професионални развој у културној компетенцији и настави заснованој на трауми може опремити едукаторе потребним вештинама. Наставници такође промовишу сарадњу кроз активности које подстичу културну размену, помажући избеглицама и локалним ученицима да изграде међусобно разумевање и поштовање.

Улога студената

Ученици играју виталну улогу у томе да се избеглице из разреда осећају добродошло. Нудећи љубазност, емпатију и вршњачку подршку, они могу олакшати прелазак новим ученицима. То може укључивати помоћ око језика, дељење знања о локалним обичајима или једноставно бити подршка пријатељу. Такве интеракције користе свим ученицима, подстичући глобалну свест, јаче међуљудске вештине и инклузивније окружење за учење.

Одговорност школске заједнице

Инклузивно окружење протеже се ван учионице и укључује целу школску заједницу. Школе треба да спроводе политике које промовишу разноликост, поштовање и мере против малтретирања, уз пружање подршке менталном здрављу. Подстицање учешћа родитеља и заједнице јача напоре за подршку ученицима избеглицама и њиховим породицама, стварајући школску културу која слави разноликост и инклузију.

Кључни концепти

- **Инклузивна учионица** Подржавајући простор за учење који се прилагођава различитим потребама ученика.
- **Избеглице** Појединци који су приморани да напусте своје матичне земље због сукоба или прогона.
- **Наставници и ученици** Централне личности у неговању поштовања и инклузије.
- **Школска заједница** Заједнички напор да се осигура да се сви ученици осећају безбедно и цењено.
- **Емпатија и културно разумевање** Неопходно за позитивне односе и инклузију.

Теоријске основе

1. **Културно одговорна педагогија (КПР)** Интегрише културно порекло ученика у учење.

2. **Социјално и емоционално учење (СЕЛ)** Развија емоционалну интелигенцију и отпорност.
3. **Настава усмерена на трауму** Подржава студенте погођене расељавањем и траумом.
4. **Виготскијева социокултурна теорија** Истиче улогу социјалне интеракције у учењу.
5. **Оквир инклузивног образовања (ИО)** Обезбеђује једнак приступ образовању за све.
6. **Масловљева хијерархија потреба** Наглашава безбедност и припадност као предуслове за учење.
7. **Бронфенбренова теорија еколошких система** Испитује како различита окружења обликују развој ученика.

Укључивањем ових приступа, школе могу створити гостољубиву, инклузивну атмосферу у којој се ученици избеглице осећају подржано и могу напредовати академски и друштвено. Наставници, ученици и шира школска заједница деле одговорност за неговање позитивног, разноликог и поштованог окружења за учење.

4. Практични примери и студије случаја.

1. Активност: Дан дељења културе

Практични пример:

- **Опис активности:** Ученици представљају аспекте своје културе, као што су традиције, храна или језици, разреду.
- **Најбоља пракса:** Подстиче међусобно поштовање и разумевање међу ученицима. На пример, ученик из Сирије може делити традиционалну музику и приче, стварајући тако богатију атмосферу у учионици.
- **Уобичајена грешка:** Превиђајући различите потребе свих ученика. Осигурајте да се сваки ученик осећа пријатно учествујући и избегавајте превелики притисак на оне који се могу осећати стидљиво или непријатно.

2. Активност: Систем вршњачких пријатеља

Практични пример:

- **Опис активности:** Упарите ученике избеглице са локалним ученицима који ће им помоћи да се академски и друштвено прилагоде.
- **Најбоља пракса:** Ствара мрежу подршке. На пример, локални ученик помаже вршњаку избеглици са домаћим задатком из

енглеског језика и упознаје га са другим ученицима током одмора.

- **Уобичајена грешка:**Осигуравање да систем другарства не ствара зависност. Важно је да локални ученик понуди помоћ, али и да подстиче ученика избеглицу да временом постане самосталнији.

3. Активност: Радионице језичке подршке

Практични пример:

- **Опис активности:**Обезбедите радионице или додатне часове усмерене на језичке вештине за ученике избеглице.
- **Најбоља пракса:**Прилагодите радионице специфичним потребама ученика. На пример, понудите часове енглеског језика за почетнике са интерактивним, практичним вежбама.
- **Уобичајена грешка:**Недиференцирање наставе. Радионице треба да буду осмишљене за различите нивое језичког знања како би се избегло преоптерећење или недовољно изазовно стављање ученика на терет.

4. Студија случаја: Интеграција пракси заснованих на трауми

Практични пример:

- **Студија случаја:**Школа примењује стратегије наставе

засноване на трауми како би подржала ученике избеглице који су доживели трауму.

- **Најбоља пракса:** Укључује стварање мирног окружења у учионици и пружање подршке менталном здрављу. На пример, наставници користе вежбе пажње и имају приступ саветодавним услугама.
- **Уобичајена грешка:** Непрепознавање знакова трауме. Континуирана обука наставника о свесности о трауми и одговарајућим реаговањима је кључна.

5. Активност: Пројекти у мултикултуралној учионици

Практични пример:

- **Опис активности:** Ученици сарађују на пројектима који истражују различите културе, као што је креирање мурала који представља разноликост у учионици.
- **Најбоља пракса:** Промовише тимски рад и уважавање различитости. Пројекат може укључивати ученике који истражују и представљају различите културне фестивале, унапређујући међукултурно знање.
- **Уобичајена грешка:** Недостатак довољног вођства или структуре. Осигурајте да су пројекти јасно дефинисани и да

укључују подршку за студенте који можда нису упознати са колаборативним радом.

6. Студија случаја: Решавање проблема малтретирања и дискриминације

Практични пример:

- **Студија случаја:**Школа развија свеобухватну политику против малтретирања која укључује конкретне мере за решавање дискриминације ученика избеглица.
- **Најбоља пракса:**Спроводи програме обуке за студенте и особље и успоставља јасне процедуре за пријављивање и решавање инцидената. На пример, успостављање програма вршњачке медијације и редовне дискусије о инклузивности.
- **Уобичајена грешка:**Недоследно спровођење политика. Неопходно је да се мере против малтретирања доследно примењују и да се сви инциденти схвате озбиљно.

7. Активност: Радионице о ангажовању родитеља и заједнице

Практични пример:

- **Опис активности:** Организовати радионице за родитеље и чланове заједнице о подршци ученицима избеглицама и неговању инклузивног школског окружења.
- **Најбоља пракса:** Гради мрежу подршке око ученика. Радионице могу да укључују стратегије за помоћ деци да се прилагоде новој култури и савете за ефикасну комуникацију са наставницима.
- **Уобичајена грешка:** Под претпоставком да сви родитељи имају исти ниво разумевања или приступ ресурсима. Прилагодите радионице различитим потребама и осигурајте да су информације доступне на више језика.

Ове активности и студије случаја показују практичне начине примене принципа инклузивне учионице и истичу како најбоље праксе, тако и уобичајене замке које треба избегавати. Оне могу послужити као драгоцен водичи за наставнике који желе да створе пријатно и подржавајуће окружење за учење за све ученике.

5. Критичка анализа и рефлексивност.

Сви наставници који раде на овом побољшању окружења треба континуирано да анализирају своје поступке и резултате. Да бисмо то постигли на практичан и ефикасан начин, пружамо им листу рефлексивних питања осмишљених да промовишу критичко

размишљање међу наставницима, помогну у идентификовању области за побољшање и унапреде инклузивне наставне праксе:

Рефлексивна питања за наставнике

Како тренутно осигуравам да моје наставне праксе буду инклузивне за све ученике, укључујући и оне из различитих културних и језичких средина?

- Размотрите стратегије које користите за прилагођавање лекција и материјала. Да ли су оне ефикасне у задовољавању потреба свих ученика?

Које кораке предузимам да бих разумео/ла и решио/ла индивидуалне потребе и изазове ученика избеглица у мојој учионици?

- Размислите о својим методама за идентификовање и подршку специфичним потребама ученика избеглица. Да ли постоје области у којима можете да се побољшате?

Како да негујем окружење у учионици у којем се сви ученици осећају цењеним и поштованим?

- Процените културу у учионици коју стварате. Да ли се ученици осећају безбедно и укључено? Које праксе доприносе или одвлаче пажњу од овог окружења?

На које начине укључујем културно порекло ученика у свој наставни

план и програм и методе наставе?

- Размислите о томе како интегришете културне перспективе ученика у часове. Да ли постоје могућности за укључивање разноврснијих гледишта и искустава?

Како да подржим језички развој код ученика који уче енглески као додатни језик?

- Процените ефикасност језичке подршке коју пружате. Да ли ваше стратегије задовољавају потребе свих ученика којима енглески није изворни језик?

Које мере предузимам да бих изградио/ла јаке односе са ученицима и њиховим породицама, посебно онима из избегличких породица?

- Размислите о својој сарадњи са породицама ученика. Да ли активно настојите да разумете и решите њихове бриге и потребе?

Како да се носим са инцидентима малтретирања или дискриминације у свом разреду, посебно онима усмереним на ученике избеглице?

- Размотрите свој приступ управљању и спречавању малтретирања. Да ли су ваши одговори ефикасни и благовремени? Како се носите са конкретним инцидентима који укључују дискриминацију?

Које сам могућности стручног усавршавања искористио/ла како бих унапредио/ла своје разумевање наставних пракси које су у складу са траумама и културолошки одговорне?

- Преиспитајте своју посвећеност континуираном учењу. Да ли сте тражили релевантну обуку и ресурсе? Како је ово стручно усавршавање утицало на вашу наставу?

Како да подстакнем и олакшам позитивне вршњачке интеракције између локалних и избегличких ученика?

- Размислите о стратегијама које користите за подстицање интеракције и сарадње међу ученицима из различитих средина. Да ли постоје додатни начини за изградњу ових односа?

Какве повратне информације сам добио/ла од студената и колега у вези са мојим инклузивним наставним праксама и како сам поступио/ла на основу њих?

- Процените како укључујете повратне информације у своју праксу. Да ли реагујете на сугестије и недоумице? Које сте промене имплементирали на основу повратних информација?

Вежбе

Назив активности:	САЈАМ КУЛТУРНЕ РАЗМЕНЕ
Врста активности:	Презентација
Циљеви учења:	→ Унапредити разумевање ученика о различитим културама. → Развијте поштовање и емпатију према различитим срединама. → Унапредите вештине јавног наступа и презентације.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Захтеви за опрему или простор: Постери, маркери, културни артефакти, мултимедијални пројектор (опционо).
Објашњење и расподела активности:	Објашњење: Ученици припремају и презентују аспекте своје културе или културе избеглице из разреда. Сваки ученик или група креира изложбу или презентацију о културним традицијама, храни, празницима или језицима. Улоге: • Студенти:Истраживање и креирање презентација о изабраној култури. • Наставник:Водите истраживање, обезбеђујте ресурсе и олакшавајте презентације.
Препоручена питања за анализу активности:	Шта сте научили о представљеним културама? Какав је био осећај делити своју културу са разредом? Који аспекти презентација су вам помогли да боље разумете и цените културну разноликост?

Назив активности:	Играње улога вршњачке подршке
Врста активности:	Играње улога

Циљеви учења:	Развијте емпатију доживљавајући изазове вршњака. Побољшајте комуникацијске вештине и стратегије решавања проблема. Вежбајте подржавајуће интеракције и решавање сукоба.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Ниједан, мада се реквизити могу користити за побољшање сценарија.
Објашњење и расподела активности:	Ученици играју улоге у сценаријима где помажу новом ученику избеглици у различитим ситуацијама, као што су разумевање лекције, стицање пријатељстава или сналажење у школским ресурсима. Након сваке игре улоге следи дискусија о искуству. Улоге: Студенти: Наизменично играјте улоге и ученика избеглице и вршњака који помаже. Наставник: Обезбедите сценарије, пратите играње улога и водите дискусију.
Препоручена питања за анализу активности:	Шта вам је било најтеже у вашој улози? Какав је био осећај подржати или бити подржан од стране некога у новој ситуацији? Које стратегије сте сматрали најефикаснијим у

помагању или примању помоћи?

Назив активности:

Повеља о инклузивној учионици

Врста активности:

Дискусија

Циљеви учења:

Развити заједничко разумевање инклузивности и поштовања.

Сарађујте како бисте створили подстицајно окружење у учионици.

Подстицати власништво и одговорност ученика у одржавању инклузивности.

Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:

Велики папир или бела табла, маркери.

Објашњење и расподела активности:

Организујте дискусију у којој ученици размењују идеје и слажу се о вредностима и правилима која ће водити интеракције у инклузивној учионици. Направите повељу или постер који ће навести ове договорене принципе.

- **Улоге:**

1. **Студенти:** Учествојте у дискусији и допринесите повељи.
2. **Наставник:** Водите дискусију, усмеравајте брејнсторминг и помогите у документовању

	повеље.
Препоручена питања за анализу активности:	Које су вредности важне да би наша учионица била инклузивнија? Како можемо једни друге сматрати одговорнима за повељу коју смо створили? Са којим изазовима бисмо се могли суочити пратећи ове смернице и како их можемо решити?

Назив активности:	Мапирање емпатије
Врста активности:	Саморефлексија
Циљеви учења:	1. Повећати свест о емоционалним и друштвеним искуствима ученика избеглица. 2. Негујте емпатију и разумевање. 3. Размислите о личним ставовима и предрасудама.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	• Папир, маркери или дигитални алати за креирање мапа емпатије.
Објашњење и расподела активности:	Ученици креирају мапе емпатије за измишљеног ученика избеглице размишљајући о томе шта би ученик могао да мисли, осећа, каже и ради у различитим ситуацијама. Ова

	активност помаже ученицима да размотре емоционалне и практичне изазове са којима се суочавају избеглице. • Улоге: 1. Студенти:Радите појединачно или у паровима како бисте креирали мапе емпатије. 2. Наставник:Пружите смернице за креирање мапа и водите групну дискусију.
Препоручена питања за анализу активности:	Шта сте научили о искуствима ученика избеглица кроз ову вежбу? Како је активност утицала на вашу перцепцију емпатије и разумевања? На које начине можемо применити оно што смо научили да бисмо побољшали наше међусобне интеракције?
Назив активности:	Бинго разноликости
Врста активности:	Игра
Циљеви учења:	1. Повећати свест о различитим искуствима и пореклима. 2. Подстакните ученике да сазнају више о културама и интересовањима једни других. 3. Промовисати друштвену интеракцију и изградњу заједнице.

Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Картице за бинго са упутствима везаним за разноликоост, оловке.
Објашњење и расподела активности:	Направите бинго картице са питањима везаним за различита културна искуства, хобије или порекла (нпр. „Посетио је другу земљу“ или „Говори више од једног језика“). Ученици међусобно проналазе вршњаке који одговарају питањима и оцењују своје бинго картице. Игра подстиче ученике да уче једни о другима на забаван и занимљив начин. • Улоге: 1. Студенти:Учествујте у игри интеракцијом и попуњавањем својих бинго картица. 2. Наставник:Припремите бинго картице, објасните правила игре и водите активност.
Препоручена питања за анализу активности:	Шта си научио/ла о својим друговима из разреда током игре? Како вам је интеракција са другима помогла да боље разумете њихова искуства? Који аспекти активности су помогли у изградњи осећаја заједништва у нашем разреду?

Ове активности су осмишљене да ангажују ученике у разумевању и

подршци вршњацима избеглицама, неговајући инклузивно и емпатично окружење у учионици.

Јединица 3: Приступачност и асистивне технологије

Насловна страна

Главни део за теорију

1-. Увод у главни део.

Осмишљавање инклузивних активности у образовном окружењу је кључни процес који осигурава да сви ученици, без обзира на њихове способности, културно порекло или специфичне потребе, могу активно да учествују у учењу. Пет предложених активности засноване су на принципима инклузивне педагогије и коришћењу асистивних технологија, пружајући оквир у коме ученици развијају основне вештине у приступачности, решавању проблема и сарадњи. У наставку се истражује улога наставника, ученика и школске заједнице, као и концепти и теорије који леже у основи ових активности.

Улога наставника

Наставници играју фундаменталну улогу у стварању приступачних и праведних окружења за учење. Они су одговорни за осмишљавање, вођење и прилагођавање активности како би одговорили на разноликост учионице. У овим активностима, наставници не само да пружају садржај већ делују и као фацилитатори и медијатори, осигуравајући да се помоћне технологије ефикасно користе и да су принципи приступачности присутни у свакој фази учења.

Наставници морају бити обучени да идентификују специфичне потребе својих ученика, примењују адаптивне технологије и воде ученике у коришћењу приступачних дигиталних алата. Њихова улога такође укључује континуирану процену активности и ажурирање технолошких ресурса како би се одговорило на стално променљиве потребе ученика и испунили стандарди приступачности.

Улога студената

У овим активностима, ученици активно учествују у свом учењу. Подстичу се да буду креативни, раде у тимовима и преузму одговорност за развој приступачног и технолошки инклузивног садржаја. Поред коришћења асистивних технологија,

ученици постају покретачи промена промовишући инклузију и учећи како да прилагоде ресурсе и активности вршњацима са различитим потребама.

Свака активност је осмишљена да подстакне сарадњу међу ученицима, посебно између оних са различитим способностима, културама и контекстима. Кроз учешће у групним активностима и коришћење прилагођених технологија, ученици развијају кључне вештине као што су решавање проблема, тимски рад и емпатија према вршњацима.

Одговорност школске заједнице

Школска заједница, укључујући породице, администраторе и помоћно особље, има одговорност да створи инклузивно окружење које подржава коришћење и ажурирање асистивних технологија. Неопходно је да је цела образовна заједница посвећена приступачности, не само у учионици већ и у целом школском окружењу, обезбеђујући неопходне ресурсе како би технологије биле приступачне и доступне свима.

Поред тога, школска заједница мора да промовише културу инклузије и разноликости где се различите потребе и способности ученика цене и поштују. Ово захтева политике и програме континуиране обуке за наставнике и особље, као и сарадњу са спољним организацијама које могу да пруже савете или подршку у вези са технологијама приступачности.

2-. Детаљно објашњење кључних концепата.

1. Универзални дизајн за учење (UDL):

Ова теорија је централна за све предложене активности јер промовише стварање флексибилних окружења за учење која омогућавају свим ученицима приступ

информацијама и активно учешће у образовном процесу. УДУ се заснива на варијабилности учења и тежи да обезбеди вишеструке облике представљања, изражавања и учешћа, осигуравајући да ниједан ученик не буде искључен због разлика у својим способностима или потребама.

2. Педагогија неге:

Овај приступ наглашава важност стварања односа поверења и емоционалне подршке између наставника и ученика. У контексту ученика избеглица и оних са посебним потребама, улога наставника је да прати и понуди безбедно и емпатично окружење у којем је учење позитивно искуство.

3. Интеркултурни приступ:

Овај приступ подстиче поштовање и уважавање културне разноликости у учионици. За ученике избеглице или мигранте, он промовише интеграцију њихових искустава и култура у образовни процес, стварајући окружење у којем се сви осећају цењеним. У активностима се овај приступ огледа кроз коришћење интеркултуралних тема и укључивање технологија језичке и културне подршке.

4. Помоћне технологије:

Помоћне технологије као што су читачи екрана, софтвер за аутоматско титловање и алати за превођење играју суштинску улогу у овим активностима. Оне омогућавају ученицима са сензорним, когнитивним или језичким инвалидитетом равноправан приступ садржају. Могућност континуираног вредновања и ажурирања ових технологија је кључна за осигуравање да остану ефикасне и релевантне.

3 Практични примери и студије случаја

Прилагођавање поменутих помоћних технологија и решења за приступачност како

би се задовољиле потребе ученика избеглица – који се могу суочити са језичким баријерама, ограниченим приступом ресурсима и траумом – захтева промишљена прилагођавања. Ево начина на које се сваки случај може прилагодити ученицима избеглицама:

Гуглови алати за приступачност засновани на вештачкој интелигенцији(Транскрибовање уживо)

Ученици избеглице често се боре са језичким баријерама и непознатим акцентима. Транскрипција уживо може се користити не само за ученике са оштећеним слухом, већ и за оне који уче нови језик. Способност апликације да транскрибује говорни језик у реалном времену може помоћи ученицима избеглицама да разумеју лекције, разговоре и упутства тако што их пружа у писаном облику.

Практичан пример: Ученик избеглица који још увек учи енглески језик могао би да користи услугу „Live Transcribe“ на часу да би читао транскрипте говора наставника. Такође би могао да је упари са алатом за превођење, омогућавајући да се транскрипти појаве на његовом матерњем језику.

Мајкрософтов адаптивни контролер за Xbox

Многи ученици избеглице, посебно они из зона сукоба, могу имати физички инвалидитет услед повреда. Xbox адаптивни контролер може им пружити прилику да учествују у рекреативним активностима попут играња игара, што може бити и терапеутско и друштвено интегративно.

Практични пример: Дете избеглица са ограниченом покретљивошћу може да користи Xbox Adaptive Controller у рекреативном простору школе, што му омогућава да се повеже са другим ученицима и да се укључи у групне активности,

превазилазећи и физичке и друштвене баријере.

Паметне куће са гласовним управљањем

У избегличким камповима или склоништима, многи ученици се суочавају са проблемима мобилности, ПТСП-ом или другим стањима која отежавају контролу њиховог окружења. Системи са гласовном контролом, попут Амазон Алексе, могу се прилагодити објектима за смештај избеглица како би се побољшала приступачност и удобност, помажући овим ученицима да управљају својим окружењем без додатног физичког напора.

Практични пример: Ученик избеглица са ограниченом покретљивошћу, можда због повреде или трауме, могао би да користи Алексу да контролише осветљење у својој учионици, тражи подсетнике или чак приступа образовним ресурсима гласом, што би му помогло да поврати извесну аутономију у непознатом окружењу.

Брајеве е-књиге и освежавајући Брајеви екрани

Слепи или слабовиди ученици избеглице могу имати потешкоћа са приступом традиционалним књигама на Брајевом писму због ограничених ресурса у избегличким камповима или склоништима. Е-књиге на Брајевом писму и освежавајући Брајеви дисплеји пружају преносиво, флексибилно решење за ове ученике, омогућавајући приступ широком спектру образовних материјала на њиховом матерњем језику или на језику њиховог новог окружења.

Практични пример: Студент избеглица са оштећеним видом може да користи уређај Orbit Reader 20 за приступ књигама и образовним материјалима које обезбеђују невладине организације или међународне организације за помоћ, што му помаже да се integriше у локални образовни систем упркос језичким и приступачним

изазовима.

Еплов пакет за приступачност (VoiceOver, контрола прекидача, лупа)

Студенти избеглице се често суочавају са језичким баријерама и инвалидитетом. Уграђене функције приступачности Apple уређаја, као што су **VoiceOver** (читач екрана) и **Magnifier** (за увећање текста или слика), могу помоћи и ученицима са оштећеним видом и онима који уче нови језик. Поред тога, **Switch Control** може подржати ученике са физичким инвалидитетом.

Практичан пример: Ученик избеглица који учи енглески језик и има проблема са ситним словима у уџбеницима могао би да користи лупу за зумирање и VoiceOver да чује текст наглас, што му помаже да се снађе у непознатом образовном садржају и језику.

Wayfindr – Аудио навигација за слабовиде особе

У великим или непознатим окружењима као што су склоништа за избеглице, кампови или нове школске зграде, слабовиди ученици избеглице могу имати потешкоћа у сналажењу. Wayfindr би се могао прилагодити како би помогао овим ученицима да се снађу у непознатим просторима користећи звучне сигнале, повећавајући њихову независност.

Пример: Избеглица са оштећеним видом може да користи Wayfindr да се крећу кроз велики избеглички камп, проналазећи кључне локације као што су пунктови за дистрибуцију хране, учионице или медицинске установе, смањујући своју зависност

од других за мобилност.

Роботи за подршку особама са аутизмом (Мило)

Ученици избеглице са аутизмом, од којих се многи могу суочити са додатним социјалним изазовима због језичких и културних разлика, могу имати користи од интеракције са роботима за социјалну помоћ попут Мила. Ови роботи пружају безбедан и неосуђујући начин ученицима да развију социјалне вештине и управљају својим емоцијама.

Практични пример: Ученик избеглица са аутизмом може да комуницира са Милом како би вежбао препознавање емоција и развијао вештине социјалне интеракције. Ово би могло бити посебно корисно у избегличким камповима где други облици терапије могу бити неприступачни.

Титловање у онлајн образовању

Ученици избеглице често имају проблема са језичким знањем, што може отежати онлајн образовне платформе. Коришћењем аутоматских титлова, ови ученици могу лакше пратити онлајн часове, посебно ако су титлови доступни на њиховом матерњем језику или нуде преводе у реалном времену.

Пример: Ученик избеглица који похађа виртуелну наставу на новом језику може да укључи титлове како би прочитао транскрипт онога што се говори, па чак и да га преведе на свој матерњи језик, што му помаже да прати градиво упркос језичким баријерама.

Уређаји за праћење погледа за комуникацију (Tobii Dynavox)

Неки ученици су можда доживели повреде које ограничавају њихову способност говора или коришћења руку, што отежава традиционалну комуникацију. Уређаји за

праћење погледа попут Tobii Dynavox-а могу се прилагодити како би помогли овим ученицима да комуницирају са наставницима и вршњацима тако што им омогућавају да састављају реченице користећи само покрете очију.

Практични пример: Ученик који не може да говори или помера руке због повреде може да користи Tobii Dynavox за комуникацију тако што бира речи и слова очима. Ова технологија би му могла помоћи да изрази своје потребе и учествује у настави, упркос озбиљним физичким ограничењима.

Додатна разматрања за студенте избеглице

1. **Вишејезична приступачност**Пошто ученици избеглице често говоре различитим језицима, помоћне технологије треба да укључују подршку за више језика, укључујући преводилачке услуге и вишејезичне интерфејсе. Гуглови и Мајкрософтови алати за превођење, у комбинацији са помоћном технологијом, могу бити кључни за учење језика и комуникацију.

2. **Психолошка и емоционална подршка**Ученици избеглице такође могу имати користи од алата или технологија за социјално-емоционално учење (СЕЛ) попут робота за емоционалну подршку (као што је Мило), прилагођених за решавање трауме или посттрауматског стресног поремећаја (ПТСП).

3. **Приступ образовању**Многи ученици избеглице можда немају приступ школама у физичком облику, тако да су технологије које подржавају учење на даљину и обезбеђују приступачност (као што су титлови, Брајево писмо и алати за помоћ при читању) кључне за њихову интеграцију у образовне системе, уз истовремено задовољавање њихових јединствених потреба.

Прилагођавањем ових технологија ученицима избеглицама, едукатори, организације и владе могу створити инклузивна окружења која се баве и физичким

и емоционалним потребама ових ученика, промовишући њихову интеграцију и успех у новим образовним окружењима.

4. Визуелна помагала

- Инфографике или дијаграми који објашњавају кораке за продукцију и монтажу videa, укључујући како додати титлове и аудио описе.
- Иконе које представљају кључне концепте попут „титлова“, „аудио описа“ или „приступачних технологија“, што је корисно за ученике са потешкоћама у читању или језичким баријерама.
- Снимци екрана или визуелни туторијали који приказују како се примењују принципи приступачности на платформама као што су Google презентације (нпр. како подесити контраст или додати описе слика).
- Визуелни водичи корак по корак, који показују како проверити приступачност садржаја помоћу алата као што је Wave Accessibility Checker.
- Визуелни прикази адаптација коришћених у игри (нпр. функција читања наглас, коришћење икона уместо текста), који могу помоћи ученицима са потешкоћама у разумевању прочитаног.
- Графика која објашњава правила и динамику игре на приступачан, визуелан начин, олакшавајући учешће ученицима са когнитивним или језичким баријерама.
- Дијаграми тока који приказују процес креирања и евалуације блога, од инсталирања додатака за приступачност до континуираних ажурирања.
- Интерактивна графика која омогућава студентима да виде примере приступачних блогова, истичући где треба применити подешавања приступачности, као што су

промене контраста, алтернативни текст или величина фонта.

- Визуелни дијаграми који приказују различита предложена технолошка решења (нпр. како користити аутоматске титлове или софтвер за претварање говора у текст у одређеним контекстима).
- Мапе ума које илуструју уобичајене проблеме са којима се суочавају ученици и помоћне технологије које би их могле решити.

Визуелна помагала праћена јасним и концизним језиком олакшаће разумевање активности, посебно ученицима са језичким тешкоћама (као што су избеглице или ученици са когнитивним потребама).

-Приступачан формат: Осигурати да су визуелна помагала доступна свима, користећи висококонтрастне, читљиве фонтове и описе слика за особе са оштећеним видом.

5Критичка анализа и рефлексација.

Осмишљавање инклузивних активности је неопходно како би се осигурало да сви ученици, без обзира на њихове способности или културно порекло, могу у потпуности да учествују у образовном процесу. Пет активности предложених у овом документу засноване су на методолошким принципима као што су „Универзални дизајн за учење (UDL)“, „педагогија бриге“, „социјално-емоционално учење (SEL)“ и „интеркултурални приступ“. Ове активности су осмишљене да интегришу употребу асистивних технологија, обезбеде приступачност и подстакну прилагођавање ресурса ученицима са различитим потребама.

Успех ових активности зависи од активне улоге наставника, који морају да

прилагоде материјале и воде ученике у коришћењу помоћних технологија; од ученика, који заједнички и активно учествују у сопственом учењу; и од школске заједнице, која је одговорна за стварање приступачног и подржавајућег окружења. Кроз ове активности, ученици развијају кључне компетенције у приступачности, прилагодљивости и решавању проблема, припремајући се за инклузивније окружење за учење.

У данашњем образовном контексту, инклузија је постала један од главних приоритета образовних система широм света. Активности које интегришу асистивне технологије и принципе приступачности омогућавају ученицима са посебним потребама да равноправно учествују, али је неопходно критички анализирати како се ови приступи примењују у пракси и који изазови могу настати.

Употреба асистивне технологије Кључно је осигурати да ученици са инвалидитетом или различитим потребама имају приступ истим образовним ресурсима као и њихови вршњаци. Међутим, ефикасна интеграција ових технологија није увек једноставна. Често, успешна имплементација асистивних технологија зависи од неколико фактора:

- Економски ресурси: Школе и заједнице са мање ресурса могу имати потешкоћа да набаве неопходне помоћне технологије.
- Обука наставника: Упркос свом значају, многи наставници нису у потпуности обучени за коришћење и прилагођавање асистивних технологија. То може ограничити ефикасност инклузивних активности.
- Технолошка ажурирања: Технологија брзо напредује, захтевајући стална ажурирања и хардвера и софтвера како би се осигурала њена доступност и корисност.

Још један критичан аспект је дизајн материјала и активности које укључују **Универзални дизајн за учење (UDL)** принципи. Иако УДЛ промовише стварање флексибилних окружења за учење која се прилагођавају свим ученицима, персонализација ових материјала може бити сложена. Наставници треба да размисле о томе да ли су активности које осмишљавају заиста доступне свима и да ли су спремни да модификују задатке на основу новонасталих потреба ученика.

Коначно, концепт „интеркултуралне инклузије“ представља посебан изазов у учионицама са ученицима избеглицама или мигрантима. Културна инклузија не треба да се посматра само као покушај да се ученици „интегришу“ у учионицу, већ као прилика да се трансформише окружење за учење кроз међусобно културно обогаћивање. Овај приступ захтева свестан напор наставника да избегну „културну пристрасност“ и промовишу истински интеркултурални дијалог.

Како се школе суочавају са све већом разноликошћу у погледу способности и културног порекла, кључно је да образовна заједница размисли о томе како се користе асистивне технологије и да ли су активности доступне свима. Инклузија није само циљ већ континуирани процес евалуације, прилагођавања и унапређења. Наставници морају размотрити да ли пружају истински инклузивно окружење и да ли имају институционалну подршку неопходну за континуирано учење и усавршавање.

Наставници, посебно, треба да размисле о томе како су њихове педагошке праксе усклађене са принципима приступачности и разноликости. Поред тога, морају да процене да ли су њихова очекивања од ученика фер и остварива с обзиром на њихове различите околности.

Вежбе

ВЕЖБА 1

Назив активности:	Креирање интеркултуралног видео блога помоћу алата за приступачност
Врста активности:	→ <i>Групни рад</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	Развијте способност интеграције асистивних технологија применом принципа приступачности и решавањем повезаних проблема
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Рачунар или таблет Алати попут Flipgrid-а или WeVideo-а омогућавају ученицима да раде заједно са приступачним технологијама, развијајући своју креативност и осећај припадности групи. Кроз ову активност, ученици такође вежбају решавање технолошких проблема који се могу појавити током продукције и монтаже видео блога.
Објашњење и расподела активности:	Студенти морају да идентификују и реше потенцијалне проблеме са алатима (нпр. титлови који се не подударају са звуком). Ово подстиче способност решавања технолошких проблема у реалном времену. Ова активност има за циљ да ученици развију вештине интегрисања помоћних технологија, као што су титлови и аудио описи, кроз учење засновано на пројектима, чинећи садржај приступачним свим учесницима. Фокусирањем на приче и културе ученика, промовише се инклузија и вреднују културне разлике.

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

1. Које технолошке алате смо користили да бисмо осигурали да је наш видео блог доступан свима?
2. Како су аутоматски титлови и аудио описи помогли ученицима са различитим потребама?
3. Са којим изазовима смо се суочили при коришћењу ових помоћних технологија и како смо их решили?
4. Како смо одражавали културну разноликост у нашим видео блоговима и шта смо научили о културама наших школских другова?

ВЕЖБА 2

Назив активности:	Креирање колаборативне презентације са документима прилагођеним приступачности
Врста активности:	<i>Групни рад и презентације</i>
Циљеви учења:	- Разумети и примењивати принципе приступачности приликом креирања наставних материјала. - Развијте комуникацијске и презентацијске вештине.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	- Опрема: Рачунари, пројектор, бела табла, маркери. - Ресурси: Шаблони за презентације или графички организатори, приступ интернету за истраживање. - Читачи екрана за ученике са оштећеним видом - Радни простор: Учионица са групним распоредом седења за сарадњу.
Објашњење и расподела активности:	Ученици креирају заједничку презентацију на тему која их занима (нпр. „Изазови и предности миграције“). Свака група ученика мора да користи алат за сарадњу као што је Google презентације, интегришући приступачне елементе као што су: - Текст на једноставном језику. - Сlike са описима. - Читљиви фонтови и одговарајући контраст. - Приступачне хиперлинкове У овој активности, ученици креирају заједничку презентацију која користи принципе приступачности како би се осигурало да је садржај разумљив и употребљив за све, укључујући и особе са оштећеним видом или тешкоћама у разумевању. Алати попут Google презентација омогућавају ученицима да интегришу приступачан текст, слике са описима и линкове компатибилне са читачима екрана, примењујући Универзални дизајн за учење (UDL). Употреба алата попут Wave Accessibility Checker-а на крају пројекта осигурава да студенти могу континуирано да процењују и

прилагођавају приступачност својих материјала, учећи како да користе технологије како би испунили стандарде приступачности.

Препоручена питања за анализу активности:

1. Које смо приступачне елементе укључили у наше презентације и зашто су они важни?
2. Како смо прилагодили фонтове, контраст и језик како бисмо осигурали да је наша презентација разумљива свима?
3. Које технолошке алате смо користили да бисмо проверили приступачност нашег садржаја?
4. Како бисмо могли побољшати приступачност наших будућих презентација?

ВЕЖБА 3

Назив активности:	Образовна игра са прилагођеним алатима
Врста активности:	Групни рад и презентације
Циљеви учења:	- Прилагодити ресурсе и активности у учионици како би били доступни ученицима са различитим потребама.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	- Опрема: Рачунари, пројектор, бела табла, маркери.
Објашњење и расподела активности:	Ученици морају прилагодити време одговора или променити питања ако било који ученик има потешкоћа да прати темпо, подстичући заједничко решавање проблема. Ова активност промовише учење засновано на играма користећи дигиталне алате попут Kahoot-а или Quizizz-а, прилагођене тако да осигурају да сви ученици, укључујући и оне са посебним потребама, могу да учествују. Коришћењем функција читања наглас и визуелних икона, ученици имају користи од разиграног и приступачног окружења где не само да уче садржај већ и како да прилагоде и адаптирају дигиталне ресурсе. Тигра такође пружа прилику за решавање проблема у реалном времену, као што је потреба за прилагођавањем времена одговора или модификовањем питања према потребама групе.

Препоручена питања за анализу активности:

1. Које смо измене направили у игри како бисмо омогућили свим ученицима да учествују?
2. Како је функција читања наглас помогла онима са тешкоћама вида или читања?
3. Који технички проблеми или проблеми са приступачношћу су се појавили током игре и како смо их решили?
4. Шта смо научили о важности прилагођавања образовних ресурса различитим потребама?

Закључакдо модула

Овај модул је пружио свеобухватан оквир за развој **инклузивне наставне праксе** у учионицама, посебно онима са ученицима избеглицама. Фокус је био на неговању окружења у којем сваки ученик, без обзира на своје порекло, има једнаке могућности за учење и успех. Комбиновањем стратегија из културно одговорне наставе, стварања инклузивног окружења у учионици и коришћења приступачности и помоћних технологија, едукатори могу створити простор у коме се слави разноликост, а учење је доступно свима.

Ево неких термина које треба запамтити:

Културно одговорна настава (CRT)

Приступ настави који препознаје и поштује културно порекло ученика и укључује га у окружење за учење и наставни план и програм како би се побољшало ангажовање и постигнућа.

Културна компетенција

Способност разумевања, комуникације и ефикасне интеракције са људима различитих култура. У образовању, то подразумева разумевање културног порекла ученика од стране наставника и интегрисање тог знања у своју наставну праксу.

Културна свест

Разумевање и осетљивост на културно порекло, перспективе и вредности других, посебно оних из различитих или недовољно заступљених група.

Културна разноликост

Присуство различитих културних или етничких група у друштву или учионици. У CRT-у је важно признати и ценити ову разноликост како би се подржало учење ученика.

Фондови знања

Знање и вештине које ученици доносе из својих домова, заједница и културних средина. CRT подстиче наставнике да надограђују ове „средства“ у својој наставној пракси.

Критичка свест

Способност сагледавања и анализе друштвених, политичких и економских неједнакости и предузимања акција ка социјалној правди. Културно одговорна настава подстиче развој критичке свести код ученика.

Имплицитна пристрасност

Несвесни ставови или стереотипи који утичу на понашање и доношење одлука. Наставници који практикују CRT раде на идентификацији и ублажавању сопствених имплицитних предрасуда како би створили праведна окружења за учење.

Инклузивна настава

Настава која препознаје и подржава различите потребе свих ученика, укључујући и оне из различитих културних, језичких и социо-економских средина.

Кључна ствар је важност препознавања и укључивања јединствених културних и

личних искустава ученика у наставни план и програм. Културно одговорна настава подстиче едукаторе да различитост посматрају као предност и да прилагођавају часове на начин који одражава идентитет ученика, чиме се негује осећај припадности. Истовремено, стварање инклузивног окружења у учионици иде даље од промена наставног плана и програма – захтева изградњу подржавајућег, траума-информисаног простора где се ученици осећају емоционално и физички безбедно. Ово је посебно важно за ученике избеглице, који се могу суочити са јединственим изазовима док се прилагођавају новим друштвеним и академским окружењима.

Подједнако важна је улога приступачности у образовању. Спровођење Принципи Универзалног дизајна за учење (UDL) и интеграција асистивних технологија осигурава да сви ученици, укључујући и оне са инвалидитетом или језичким баријерама, могу приступити садржају и интераговати са њим. Алати као што су апликације за превођење, визуелна помагала и софтвер за претварање говора у текст помажу у отклањању баријера, чинећи образовање праведнијим.

Суштина инклузивних наставних пракси лежи у промишљеном прилагођавању и педагогије и окружења како би се задовољиле различите потребе ученика. Комбинацијом културне свести, емоционалне подршке и технолошких иновација, едукатори могу неговати учионице које подржавају и академски и лични раст свих ученика, посебно оних из избегличких породица.

Модул 2 - Културна осетљивост

Увод у модул

Наслов модула: Културна осетљивост

Поднаслов/Опис:

Овај модул се фокусира на развијање способности едукатора да разумеју и цене различита културна порекла и искуства ученика избеглица. Он опрема наставнике вештинама за неговање инклузивног окружења у учионици где се све културе поштују и славе, промовишући емпатију, инклузивност и културну свест.

Релевантне кључне речи:

Културна осетљивост, ученици избеглице, емпатија, културно порекло, инклузивна учионица, разноликост, мултикултурално образовање, разумевање, поштовање, инклузија, свест о разноликости

Јединица 1: Разумевање културних средина и искустава ученика избеглица

Молимо вас да копирате овај блок док не буде одговарао броју јединица које сте развили.

Линк за истраживање на основу података:

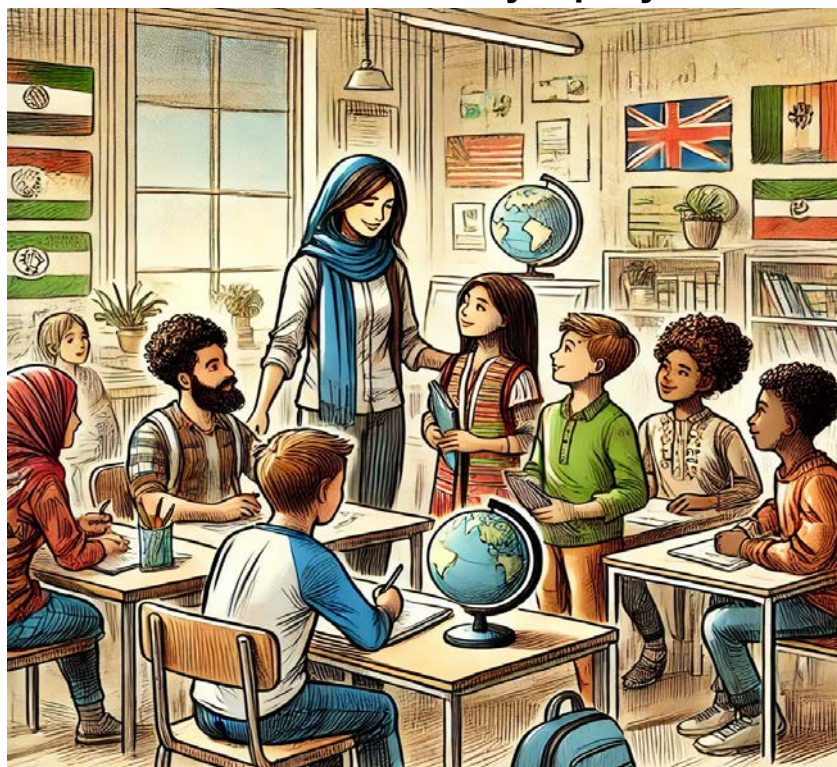
Насловна страна

Назив јединице:

Разумевање културних порекла и искустава студената избеглица

Релевантне кључне речи:

Културно порекло, студенти избеглице, емпатија, културна разноликост, студентска искуства, културна свест, персонализована настава, културне разлике, инклузивно образовање

Слика за насловну страну:**Главни део за теорију****Увод у главни део**

Ученици избеглице доносе јединствено културно порекло и искуства у учионицу. За едукаторе, разумевање ових разлика је кључно за стварање подстицајног и инклузивног окружења за учење. Ученици избеглице могу се суочити са значајним

изазовима, као што су прилагођавање новој култури, језичке баријере и обрада трауматских искустава. Међутим, уз културну свест и емпатију, наставници могу неговати окружење у којем се ови ученици осећају цењеним и подржаним.

1. Препознавање и разумевање ученика избеглица

Ко су студенти избеглице?

Ученици избеглице су деца која су побегла из својих земаља због рата, прогона или природних катастрофа. Многи су доживели расељавање и губитак, што њихово прилагођавање новој школи и култури чини посебно тешким. Препознавање њихових јединствених путовања је први корак ка инклузији.

Кључни изазови са којима се суочавају:

- **Језичке баријере:**Тешкоће у комуникацији и разумевању упутстава у учионици.
- **Културно прилагођавање:**Прилагођавање новим нормама, вредностима и очекивањима у школском окружењу.
- **Траума и стрес:**Суочавање са прошлим искуствима и неизвесностима своје тренутне ситуације.
- **Друштвена изолација:**Тешкоће у успостављању веза са вршњацима због културних и језичких разлика.

Зашто је културна свест важна?Културна свест омогућава едукаторима да препознају јединствене перспективе и снаге које ученици избеглице доносе у учионицу. Вредновањем њихових искустава и стварањем инклузивног простора, едукатори помажу овим ученицима да изграде самопоуздање и отпорност.

2. Изградња инклузивне учионице

Улога емпатије Емпатија подразумева сагледавање света из перспективе друге особе и дељење њених осећања. За едукаторе, то значи активно слушање ученика избеглица, разумевање њихових потреба и стварање безбедног окружења у којем се осећају прихваћено.

Практичне стратегије за инклузију:

- **Активно слушање:** Обратите пажњу на оно што ученици говоре - и на њихове речи и на њихове емоције.
- **Укључивање културних елемената:** Интегришите културне традиције, празнике и приче у часове како би се ученици избеглице осећали заступљеним.
- **Флексибилни приступи настави:** Прилагодите методе наставе како бисте задовољили различите потребе учења, укључујући језичку подршку и визуелна помагала.
- **Програми вршњачког менторства:** Упарите ученике избеглице са школским друговима који им могу помоћи да се носе са друштвеним и академским изазовима.

Пример апликације:

Наставник примећује да ученик избеглица има потешкоћа са групним пројектом због језичких потешкоћа. Додељивањем вршњачког ментора и обезбеђивањем додатних ресурса на његовом матерњем језику, наставник помаже ученику да ефикасније учествује.

3. Промовисање културне свести међу свим ученицима

Занимљиве активности за културну осетљивост

- **Сесије културног приповедања:**Дозволите ученицима да деле приче или традиције из својих култура, неговајући међусобно поштовање и радозналост.
- **Пројекти интерактивних мапа:**Направите мапу учионице која истиче земље које ученици представљају, покрећући дискусију о културној разноликости.

Предности културне свести:

- Смањује стереотипе и предрасуде излажући ученике различитим перспективама.
- Подстиче сарадњу и емпатију међу школским друговима.
- Ствара подстицајно окружење у којем се сви ученици осећају цењеним.

Питања за рефлексiju наставника:

- Како могу боље разумети порекло мојих ученика избеглица?
- Да ли постоје предрасуде у мојој наставној пракси којима треба да се позабавим?
- Како могу да моделирам инклузивност и емпатију за своје ученике?

4. Визуелна и практична подршка

Визуелни прикази учионице:

- **Приказ културних симбола:**Табла која приказује симболе, артефакте или слике из различитих култура представљених у учионици.
- **Постери за језичку подршку:**Постери са уобичајеним фразама на језицима које говоре ученици избеглице како би се осећали добро дошло.

Практични ресурси:

- Преводиоци или двојезични асистенти за превазилажење комуникацијских празнина.
- Вишејезичне књиге и материјали за подршку развоју писмености.
- Флексибилан распоред седења ради подстицања сарадње вршњака.

5. Рефлексија и раст

Зашто је културна осетљивост важна: Стварање инклузивне учионице користи не само ученицима избеглицама већ целој школској заједници. Вреднујући различитост, едукатори припремају ученике за мултикултурални свет и подстичу емпатију, поштовање и сарадњу.

Следећи кораци за едукаторе:

- Посветите се континуираном учењу о културној осетљивости.
- Тражите повратне информације од ученика и вршњака како бисте побољшали инклузивне праксе.
- Користите сукобе у учионици као прилике за подучавање емпатије и решавања проблема.

Интеграцијом ових пракси у свакодневну наставу, едукатори могу створити гостољубиво и инклузивно окружење у којем сви ученици напредују, без обзира на њихово културно порекло.

Вежбе

Назив активности:	Сесија културног приповедања
Врста активности:	→ Групни рад и дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Развити разумевање јединственог културног порекла и искустава ученика избеглица. → Појачајте емпатију слушајући и размишљајући о културним причама вршњака. → Неговати инклузивно окружење у којем се цене различите културне перспективе. → Унапредите комуникацијске вештине кроз праксу дељења и активног слушања.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Папир → Маркери или оловке → Аудио-визуелна опрема (ако су укључене неке презентације) → Опционо: Рачунари или таблети за дигитално приповедање Ресурси: → Штампани материјали са упутствима → Примери културних прича → Слајдови презентације (опционо) Захтеви за радни простор: → Учионица са столовима за групне дискусије → Отворени простор за кретање и интеракцију → Удобно седење за групно дељење
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у активност (5 минута) Окупите учеснике у удобном, инклузивном простору. Представите концепт културног приповедања и објасните како дељење личних или истражених прича везаних за културу може неговати емпатију и разумевање. Корак 2: Рефлексија и припрема (10 минута) Замолите учеснике да одвоје неколико минута да размисле о својим културним искуствима или искуствима других (нпр. ученика избеглица) и да

забележе кључне тачке или приче које би желели да поделе. Могу да размисле о културним традицијама своје породице, језику или било којим значајним догађајима који су обликовали њихов идентитет.

Корак 3: Дељење приче у групи (15 минута)

Поделите учеснике у мале групе (4-5 људи). У свакој групи, учесници ће наизменично делити своје културне приче. Подстакните остале да активно слушају и постављајте додатна питања како би продубили разумевање.

Корак 4: Групна дискусија (10 минута)

Када се све приче поделе, свака група ће разговарати о томе како различите културне средине утичу на перспективе и понашања у свакодневном животу. Водитељ ће водити ову дискусију подстицајима, као што је: „Шта сте научили из прича својих вршњака?“

Корак 5: Рефлексција целог разреда (10 минута)

Поново се окупите као разред и нека представници сваке групе поделе увиде из својих дискусија. Подстакните учеснике да размисле о томе како културна осетљивост може да се примени у сопственим животима и наставним праксама.

Препоручена питања за анализу активности:

- Како вам је дељење ваше културне приче помогло да размислите о сопственом идентитету?
- Шта сте научили слушајући културна искуства својих вршњака?
- Како разумевање културног порекла других може побољшати интеракције у учионици?
- На које начине можете применити културну осетљивост како бисте побољшали инклузивност у свом наставном или радном окружењу?

Јединица 2: Неговање мултикултуралног окружења у учионици

Молимо вас да копирате овај блок док не буде одговарао броју јединица које сте развили.

Линк за истраживање на основу података:

Насловна страна

Назив јединице:

Неговање мултикултуралног окружења у учионици

Релевантне кључне речи:

Мултикултурално образовање, инклузивна учионица, разноликост, културна репрезентација, инклузивност, глобалне перспективе, поштовање различитости, културно одговорна настава

Главни део за теорију

Увод у главни део

Стварање мултикултуралне учионице иде даље од пуког признавања различитости. Оно подразумева активно неговање окружења у којем се ученици из свих културних средина осећају виђеним, поштованим и цењеним. Мултикултурално образовање опрема ученике знањем и вештинама за напредовање у разноликом друштву, а

истовремено обогаћује искуство учења за све. Интегрисањем различитих културних перспектива у свакодневну наставу, едукатори могу припремити ученике за успех у глобализованом свету.

1. Мултикултурално образовање: темељ за инклузију

Шта је мултикултурална учионица? Мултикултурална учионица активно укључује различите перспективе у часове, дискусије и активности. Овај приступ осигурава да ученици виде своје идентитете представљене и вредноване у наставном плану и програму.

Кључни принципи мултикултуралног образовања:

- **Репрезентација:** Осигуравање да материјали и лекције одражавају различите културне перспективе.
- **Капитал:** Обезбеђивање једнаких могућности свим ученицима за успех, без обзира на њихово порекло.
- **Поштовање:** Неговање културе међусобног поштовања и сарадње међу ученицима.

2. Стратегије за изградњу мултикултуралне учионице

Практични савети:

- **Разноврстан наставни план и програм:** Користите књиге, студије случаја и примере из различитих култура у свим предметима.
- **Инклузивна декорација учионице:** Изложите уметничка дела, мапе и постере који представљају различита порекла ваших ученика.

- **Заједнички пројекти:**Подстицати групни рад који омогућава ученицима да уче из међусобних културних перспектива.

Пример апликације:Организујте „Културни дан“ где ученици деле артефакте, музику или приче из својих култура. Ово не само да истиче разноликост већ и подстиче понос и повезаност међу ученицима.

3. Изазови и како их превазићи

Уобичајени изазови:

- **Стереотипизација:**Избегавајте претерано генерализовање или доношење претпоставки о ученицима на основу њиховог културног порекла.
- **Токенизам:**Осигурати да је културна инклузија континуирани напор, а не ограничена само на одређене догађаје.
- **Језичке баријере:**Користите визуелна помагала и вишејезичне ресурсе за подршку комуникацији.

Решења:

- Посветите се континуираном професионалном развоју у културној компетенцији.
- Тражите повратне информације од ученика и родитеља како бисте осигурали да је културна репрезентација смислена и ефикасна.

Питања за рефлексију наставника:

- Како могу да осигурам да мој наставни план и програм одражава разноликост мојих ученика?
- Које кораке могу предузети да бих створио/ла окружење у учионици у којем се

сви ученици осећају укључено?

Вежбе

Назив активности:	Пројекат културне сарадње
Врста активности:	→ Групни рад и презентација
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Сарађујте са вршњацима из различитих средина, промовишући тимски рад и међусобно поштовање. → Стекните дубље разумевање различитих култура кроз истраживање и креативно изражавање. → Развијте критичко мишљење идентификујући и сличности и разлике међу културама. → Унапредите комуникацијске вештине кроз групне дискусије и презентације.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Рачунари или таблети (за истраживање) → Материјали за презентације (постери, маркери, дигитални алати) → Културни артефакти (ако је применљиво) Ресурси: → Одштампани материјали са смерницама за пројекат → Приступ мултимедијалним ресурсима (видео снимци, чланци) → Примери пројеката за инспирацију Захтеви за радни простор: → Групишите табеле или колаборативне радне просторе → Удобан простор за презентације → Отворени простор за кретање и интеракцију
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у активност (5 минута) Објасните сврху Пројекта културне сарадње, а то је прослављање и учење од међусобних култура. Ученици ће радити у различитим групама како би

креирали пројекат који истиче културно порекло сваког члана.

Корак 2: Формирање групе и истраживање (15 минута)

Поделите ученике у групе мешовитих културних група и поставите им водећа питања попут: „Које су неке важне традиције у вашој култури?“ Подстакните ученике да истражују и разговарају о овим елементима, учећи из међусобног порекла.

Корак 3: Креирање пројекта (20 минута)

У групама, ученици креирају визуелну или дигиталну презентацију која приказује културу сваког члана. То може да укључује традиционалне приче, симболе или јединствене културне праксе.

Корак 4: Презентација (10 минута по групи)

Свака група презентује разреду, објашњавајући шта су научили и како културне разлике побољшавају окружење за учење. Ученици размишљају о процесу и важности инклузивности.

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

- Како вам је сарадња са другима из различитих културних средина помогла да боље разумете њихова искуства?
- Које сличности и разлике сте пронашли између ваше културе и култура чланова ваше групе?
- Како разумевање других култура може помоћи у стварању инклузивнијег окружења у учионици?
- Са којим сте се изазовима суочили током сарадње и како сте их превазишли?

Јединица 3: Промовисање поштовања и уважавања различитости

Молимо вас да копирате овај блок док не буде одговарао броју јединица које сте развили.

Линк за истраживање на основу података:

Насловна страна

Назив јединице:

Промовисање поштовања и уважавања различитости

Релевантне кључне речи:

Разноликост, инклузија, поштовање, културна свест, уважавање различитости, мултикултурално образовање, инклузивност, смањење предрасуда, глобално грађанство

Главни део за теорију

Увод у главни део

Поштовање и уважавање различитости су неопходни за неговање инклузивне учионице. У разноврсном окружењу за учење, ученици морају научити да цене и славе различитости. Промовисањем поштовања, едукатори помажу ученицима да развију емпатију, смање предрасуде и изграде јаче односе са својим вршњацима. Ове вештине припремају ученике да постану саосећајни глобални грађани који напредују у мултикултуралним окружењима.

1. Поштовање наспрам толеранције

Зашто је поштовање важно: Толеранција подразумева само прихватање различитости, док поштовање иде даље вредновањем и слављењем различитости. Поштовање ствара темељ за смислене односе и сарадњу међу ученицима.

Кључне праксе за неговање поштовања:

- **Модел инклузивног понашања:** Наставници треба да показују поштовање својим поступцима и језиком.
- **Олакшајте отворени дијалог:** Створите прилике за ученике да поделе своја гледишта и искуства.

- **Подстицање критичког мишљења:** Помозите ученицима да преиспитају стереотипе и предрасуде.

2. Практичне примене за изградњу поштовања

Занимљиве активности:

- **Пројекти културне размене:** Ученици се деле у парове како би истраживали и презентовали културе једни других.
- **Споразуми у учионици:** Развијте заједничка правила која наглашавају поштовање и инклузивност.

Пример апликације: Наставник води дискусију о поштовању у разреду, омогућавајући ученицима да поделе примере како поштовање може побољшати односе и створити позитивну културу у учионици.

Питања за рефлексiju наставника:

- Како могу да будем пример поштовања различитости у својим свакодневним интеракцијама?
- Које стратегије могу да користим да бих помогао ученицима да цене културне разлике?

Вежбе

Назив активности:	Размена културних симбола и прича
Врста активности:	→ Групни рад, дискусија и презентација
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Развити разумевање различитих културних симбола и њихових значења. → Цените разноликост традиција и прича из различитих култура. → Ојачајте комуникацијске вештине дељењем и слушањем културних искустава других. → Неговати поштовање различитости кроз смислене дискусије о културним разликама.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Рачунари или таблети (опционо за истраживање) → Папир, маркери и уметнички прибор за цртање или стварање културних симбола → Пројектор или платно (за дигиталне презентације) Ресурси: → Одштампани примерци смерница и примери културних симбола → Примери традиционалних прича из различитих култура Захтеви за радни простор: → Групишите столове или просторе за заједнички рад → Удобна места за седење за групне дискусије → Отворени простор за представљање културних симбола и прича
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у активност (5 минута) Уведите концепт културних симбола и прича. Објасните да ће свака група истраживати или делити културни симбол или традицију. Циљ је разумети како симболи представљају културне идентитете и вредности. Корак 2: Формирање групе и истраживање (15 минута) Поделите ученике у мање групе. Свака група или дели симбол из своје културе или истражује један. Подстакните ученике да истраже како ови симболи или приче одражавају вредности и идентитет. Корак 3: Креирање визуелних приказа и прича (20 минута)

Свака група креира визуелни приказ свог изабраног културног симбола или се спрема да подели традиционалну причу. Објашњавају значај симбола и како је он повезан са културом коју представља.

Корак 4: Презентација (15 минута по групи)

Групе представљају своје културне симболе или приче, објашњавајући зашто је симбол важан и како се користи. Подстакните школске другове да постављају питања како би се ангажовали са културним садржајем.

Препоручена питања за анализу активности:

- Шта си научио/ла из културних симбола или прича које су поделили твоји вршњаци?
- Како разумевање културних симбола може помоћи у неговању поштовања према различитостима у учионици?
- Које сличности сте приметили између симбола или прича различитих култура?
- Како вас ови симболи или приче могу инспирисати да промовишете инклузивност у свом свакодневном животу?

Закључак модула

Закључак модула о културној осетљивости

У овом модулу смо истражили кључну улогу коју културна осетљивост игра у неговању инклузивних и поштованих окружења за учење избеглица и културно разноврсних ученика. Разумевање културног порекла ученика омогућава едукаторима да се повежу на дубљем нивоу, осигуравајући да се сваки ученик осећа цењеним и укљученим.

Прихватањем и интегрисањем различитих перспектива у свакодневну наставну праксу, едукатори не само да побољшавају ангажовање ученика, већ доприносе и

емпатичнијој и поштованијој школској заједници.

Модул је нагласио три кључне области:

1. **Разумевање културних позадина:** Наставници морају развити способност емпатије са ученицима избеглицама и разумевања њихових јединствених културних искустава. То подразумева активно слушање, истраживање и персонализацију наставних приступа како би се задовољиле потребе ученика из различитих културних средина.
2. **Неговање мултикултуралне учионице:** Мултикултурално окружење у учионици слави разноликост и промовише инклузивност. Структурирањем наставног плана и програма тако да одражава глобалне перспективе, едукатори могу осигурати да је култура сваког ученика заступљена и поштована. Наставници би требало да се фокусирају на стварање осећаја заједништва где се сви ученици осећају виђеним и чути.
3. **Промовисање поштовања и уважавања различитости:** Поред толеранције, задатак едукатора је да негује истинско уважавање културне разноликости присутне у учионици. Моделирањем инклузивног понашања и олакшавањем дискусија о поштовању различитости, наставници могу помоћи ученицима да развију културну компетенцију и разбију предрасуде.

Кроз практичне активности, студије случаја и дискусије, овај модул је едукаторима пружио алате за активно креирање и неговање културно осетљиве учионице. У крајњој линији, промовисање културне осетљивости користи не само ученицима избеглицама већ целој заједници у учионици, доприносећи развоју емпатичних и глобално свесних појединаца.

Овај модул служи као водич за едукаторе да прихвате разноликост као снагу и да је

користе за побољшање искуства учења за све ученике.

Ммодул 3 - Решавање сукоба и медијација

Увод у модул

Наслов модула: Решавање сукоба и медијација

Поднаслов/Опис:

Решавање сукоба и медијација су суштинске вештине за стварање хармоничне и инклузивне учионице, посебно када се подучавају деца избеглице која могу потицати из различитих средина и искустава. Овај модул има за циљ да опреми наставнике практичним стратегијама за емпатично управљање сукобима, изградњу поверења и односа и развој

вештина активног слушања, неговањем подржавајућег окружења у којем се сви ученици осећају цењеним и схваћеним.

Релевантне кључне речи:

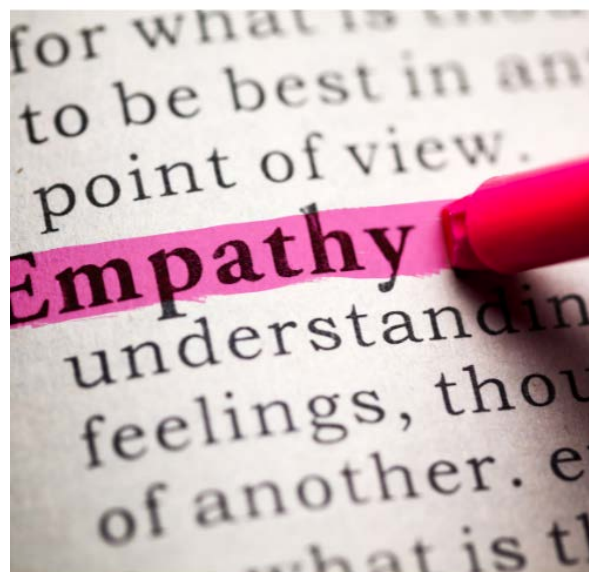
Решавање сукоба, медијација, инклузија, подршка, емпатија; сукоб;

Јединица 1: Емпатија у конфликтним ситуацијама

Насловна страна

Назив јединице: Емпатија у конфликтним ситуацијама

Релевантне кључне речи: Медијација; Емпатија; Комуникација; Решавање сукоба;

Главни део за теорију

Увод у главни део

Као и свако групно окружење, учионице нису без сукоба. Неслагања, неспоразуми и сукоби личности се дешавају када се људи из различитих средина окупе. За ученике избеглице, ови сукоби могу бити још изазовнији док се прилагођавају новој култури, језику и друштвеним нормама. Али ево добрих вести: сукоби не морају бити лоши. Када се добро реше, могу постати вредни тренуци учења. Ту долази до изражаја емпатија.

Емпатија се односи на повезивање са другима на људском нивоу. Реч је о разумевању и дељењу туђих осећања. У разноврсним учионицама, посебно онима са ученицима избеглицама, емпатија није само лепа вештина – то је неопходан алат. Она нам помаже да управљамо конфликтима, градимо

поверење и стварамо гостољубиво окружење у којем се сви ученици осећају безбедно и укључено.

1. Разумевање емпатије: Стављање у туђу ципелу

Размислите о времену када сте се осећали заиста схваћено од стране некога. Можда је пријатељ стрпљиво слушао док сте се изливале емоција о тешком дану, или вам је колега упутио лепу реч када сте се осећали преоптерећено. Тај осећај да сте саслушани и потврђени је суштина емпатије.

Емпатија је као када се ставите у туђе ципеле, видите свет из њихове перспективе и осетите оно што они осећају. Не ради се само о саосећању или сажаљевању некога; ради се о искреном повезивању са њиховим искуством. Замислите новог ученика у свом разреду који је управо стигао из ратом разорене земље. Можда је тих и повучен, бори се да разуме језик и прилагоди се новој околини. Емпатија вам омогућава да замислите како би било бити у њиховим ципелама, осетити њихову анксиозност и неизвесност. Ово разумевање вам помаже да се повежете са њима на дубљем нивоу и створите гостољубивије и подржавајуће окружење.

Концепт емпатије, изведен од немачке речи „Einfühlung“ (што значи „уживљавање“), први пут је коришћен да опише емоционалну резонанцу коју неко може осетити према уметничком делу (Роберт Вишер). Емпатија је,

у својој суштини, способност да се ставите у туђе ципеле, да видите свет кроз њихове очи и да искрено разумете њихова осећања и перспективе. Не ради се само о признавању туђих емоција; ради се о њиховом посредном доживљавању, као да су наше сопствене (Карл Роџерс, 1980).

Кључни састојци емпатије:

- **Активно слушање:** Емпатија почиње истинским слушањем ученика – не само њихових речи већ и емоција које стоје иза тих речи. То је као да слушате радио станицу и заиста обраћате пажњу на текст песме, а не само на мелодију. Када ученик говори, посветите му пуну пажњу. Слушајте не само њихове речи већ и тон њиховог гласа и говор тела. Покушајте да разумете емоције које стоје иза њихових речи.
- **Одражавање осећања:** Рефлексија осећања подразумева признавање и потврђивање онога што ученици доживљавају. То може бити једноставно као рећи: „Видим да се тренутно осећаш фрустрирано.“ То је као да држите огледало пред њиховим емоцијама. Ако ученик каже: „Толико сам љут!“, можете одговорити са: „Звучи као да си стварно фрустриран.“ Ово им показује да слушате и помаже им да идентификују и обраде своје емоције.
- **Неосуђујући став:** Емпатија значи прихватање ученика онаквима какви јесу, без осуђивања. Замислите себе као баштована који се брине о разним биљкама. Свака биљка је јединствена и захтева другачију негу. Слично томе, сваки ученик је јединствен, са својим снагама, борбама и

искуствима. Приступ без осуђивања значи прихватање сваког ученика онаквим какав јесте, без покушаја да га промените или уклопите у калуп.

2. Моћ емпатије у учионици

Емпатија није само лепа особина; то је моћно оруђе које може трансформисати вашу учионицу. Када наставници истински практикују емпатију, то може довести до неколико позитивних исхода:

- **Изградња поверења:**Када се ученици осећају схваћено, већа је вероватноћа да ће вам веровати и отворити вам се. Ово је посебно важно за ученике избеглице који су можда доживели трауму или неповерење у ауторитете.
- **Промовисање самосвести:**Огледајући се у њиховим осећањима, помажете ученицима да постану свеснији сопствених емоција. Ова самосвест је кључна за управљање конфликтима и изградњу здравих односа.
- **Подстицање раста:**Када се ученици осећају подржано, већа је вероватноћа да ће учити из својих грешака и направити позитивне промене. Емпатија помаже у стварању безбедног простора где ученици могу да ризикују и расту, чак и ако се спотакну на путу.
- **Подстицање исцељења:**За студенте избеглице који можда носе терет прошлих искустава, осећај истинског разумевања и прихватања може

бити снажан корак ка исцељењу и изградњи отпорности.

3. Емпатија у акцији: Решавање сукоба

Замислите два ученика који се свађају око оловке. Један виче, други је на ивици суза. Емпатичан приступ иде даље од пуког раздвајања или одузимања оловке. Он подразумева покушај разумевања потреба које стоје иза њихових поступака. Можда се један ученик осећа преоптерећено и треба му мало простора, док други осећа забринутост због завршетка свог рада.

Помажући им да идентификују и изразе своје потребе, можете их усмерити ка решењу које поштује осећања свих. То може укључивати проналажење друге оловке, нуђење мирног кутка за преоптерећеног ученика или уверавање анксиозног ученика да има довољно времена да заврши свој рад.

Како користити принципе емпатије у учионици:

- **Створите безбедан простор:**Подстичите отворену комуникацију и осигурајте да се чују сви гласови. Ово смањује шансе за неспоразуме и подстиче инклузивније окружење.
- **Фокус на потребе:**Када дође до сукоба, усмерите ученике да изразе своје потребе уместо да оптужују или криве друге.
- **Вежбајте активно слушање и рефлексивну повратну информацију:**Подстакните ученике да слушају једни друге и дају

повратне информације о ономе што су чули. Ова пракса помаже да се осигура да се сви осећају схваћено.

Иако је емпатија природна вештина, није увек лако вежбати је. Предрасуде, стереотипи и непознавање различитих култура могу створити препреке. Ученици избеглице, посебно, могу потицати из средина које се веома разликују од онога што њихови наставници или вршњаци знају. Да би превазишли ове препреке, наставници треба да:

- Активно уче о културном пореклу својих ученика.
- Доводе у питање сопствене предрасуде и претпоставке.
- Створите окружење у учионици које слави разноликост и промовише отворени дијалог.

4. Спајање свега:

Емпатија није увек слагање са ученицима или допуштање да раде шта год желе. Ради се о стварању културе у учионици где се сви осећају саслушаним, цењеним и поштованим.

Када дође до сукоба, емпатија вам помаже:

- **Погледајте ситуацију из више перспектива:** То је као да имате више камера које снимају исту сцену из различитих углова. Сваки ученик има своју јединствену тачку гледишта, а емпатија вам помаже да их све разумете.

- **Ефикасно управљајте динамиком учионице:**Разумевањем емоција које стоје иза понашања ученика, можете реаговати на начин који деескалира сукобе и промовише разумевање.
- **Учите саосећајну комуникацију:**Можете моделирати емпатију коришћењем „Ја“ изјава (нпр. „Забринут/а сам када видим да се свађате“) и охрабривањем ученика да изразе своја осећања и потребе на начин који пуни поштовања.

Запамтите:Емпатија је вештина која захтева вежбање. Али што је више користите, то ће вам природније постати. Укључивањем емпатије у ваше наставне праксе, створићете инклузивнију и подржавајућу учионицу у којој сви ученици, посебно они из избегличких породица, могу да напредују.

5. Рефлексивна питања за наставнике

- **Разумевање перспектива:**Како тренутно решавате конфликте у свом учионици? Да ли емпатија може променити исход?
- **Примена емпатије:**Како вам емпатија може помоћи да боље управљате динамиком у учионици? Можете ли се сетити ситуације када вам је емпатија помогла да разумете понашање ученика?
- **Олакшавање решавања сукоба без осуђивања:**Како можете подстаћи ученике да сукобе виде као прилике за раст?
- **Развијање емпатије:**Које практичне кораке можете предузети да бисте неговали емпатију у својој учионици? Како можете укључити ученике у

овај процес?

Размишљајући о овим питањима, наставници могу продубити своје разумевање емпатије и пронаћи нове начине да је примене у својим учионицама, посебно за подршку ученицима избеглицима.

Вежбе

Назив активности:	Емпатија у акцији: Студија случаја, играње улога
Врста активности:	→ Групна игра улога и дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Примените емпатију да бисте разумели и узели у обзир перспективе и емоције свих страна укључених у сукоб. → Покажите вештине ефикасног управљања динамиком у учионици користећи емпатију. → Вежбајте вођење ученика у регулисању њихових емоција током сукоба. → Олакшајте решавање сукоба без наметања осуде, користећи саосећајну комуникацију.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Штампане или дигиталне копије сценарија студије случаја за сваког учесника → Бела табла или флипчарт са маркерима за групне белешке → Учионица или простор за састанке са довољно простора за мале групе за дискусију и извођење играња улога → Опционо: реквизити или именске ознаке за

	означавање различитих улога
Објашњење и расподела активности:	Корак-по-корак упутства: 1. Поделите учеснике у мале групе: - Организујте разред у групе од 4-5 учесника. Свака група ће радити заједно на истом сценарију студије случаја, али може имати различите приступе решавању ситуације. 2. Поделите сценарио студије случаја: - Свакој групи дајте копију следећег сценарија: Наслов: Савладавање културних и језичких баријера у групном пројекту Позадина: Госпођа Тарнер је учитељица у мултикултуралном разреду у којем учествује неколико ученика избеглица, укључујући Мохамеда, тринаестогодишњег избеглицу из Сирије. Мохамед је у земљи већ шест месеци и још увек учи локални језик. Генерално је тих, али жељан да учи и учествује у активностима у учионици. Лена, локална ученица, је дванаестогодишњакиња која постиже високе резултате и отворена је за комуникацију и воли да се ствари раде ефикасно и по плану. Има мало стрпљења за оно што доживљава као кашњења или грешке. Ситуација: Разред је подељен у мале групе за рад на научном пројекту о заштити животне средине. Свака група треба да истражи одређену тему и представи своје налазе у писаном извештају и краткој усменој презентацији. Лена и Мохамед су распоређени у исту

групу, заједно са још два ученика, Мари и Томасом.

Током групног рада, Лена брзо преузима вођство, додељујући задатке сваком члану групе. Она даје Мохамеду задатак да истражи податке и допринесе писаном извештају са неколико реченица. Међутим, Мохамед се мучи да у потпуности разуме упутства због језичке баријере. Покушава да замоли Лену за појашњење, али она нестрпљиво одговара, говорећи: „Само потражи на интернету и напиши нешто једноставно.“

Осећајући се фрустрирано и преоптерећено, Мохамед постаје све тиши и престаје да доприноси. Лена, приметивши да Мохамед није додао ништа значајно пројекту, постаје иритирана. Она каже Мари и Томасу у Мохамедовом домету: „Знала сам да ће се ово десити; он се чак ни не труди. Морамо сами да обавимо сав посао.“

Ескалација: Чувши Ленин коментар, Мохамед се осећа повређено и заузима одбрамбени став. Подиже глас говорећи: „Трудим се! Ти ми не помажеш, само наређујеш!“ Лена, осећајући се оптужено и посрамљено, оштро одговара: „Па, можда да си обратила пажњу и више се потрудила, не бисмо имали овај проблем!“

Свађа привлачи пажњу других ученика и госпође Тарнер. Видевши да се ситуација погоршава, она одлучује да интервенише како би спречила даљи сукоб. Зна да ово није само једноставно неслагање – то је одраз дубљих проблема, као што су језичке баријере, културни неспоразуми и можда недостатак емпатије међу ученицима.

Изазов за наставнике: Госпођа Тарнер разуме да, како

би решила овај сукоб, мора да му приступи са емпатијом и да помогне ученицима да виде туђе перспективе. Она такође жели да искористи ову ситуацију као прилику за учење како би своје ученике подучила о важности емпатије, разумевања и ефикасне комуникације у разноликом одељењу.

Она одлучује да покрене дискусију између ученика, циљајући да смири ситуацију и подстакне инклузивнију и подржавајућу групну динамику. Циљ госпође Тарнер је да помогне Лени да разуме изазове са којима се Мохамед суочава као ученик избеглица који учи нови језик и сналази се у другачијем образовном систему. Истовремено, жели да се Мохамед осећа подржано и охрабрено да изрази своје потребе без страха од осуде.

3. Доделите улоге:

- Сваком члану групе је додељена улога: један учесник игра наставника, два учесника играју Лену и Мухамеда, а преостали чланови могу бити посматрачи или преузети додатне улоге као што су други ученици или помоћно особље укључено у ситуацију.

4. Припрема за играње улога (5 минута):

- Замолите групе да проведу неколико минута разговарајући о емоцијама и перспективама сваког лика у сценарију. Улога „наставника“ треба да размисли о томе како да приступи сукобу са емпатијом, док „ученици“ треба да размотре осећања и мотивације својих ликова.

5. Одиграјте сценарио по улогама (10-15 минута):

- Свака група одглумљује сценарио, фокусирајући се

на показивање емпатије, управљање емоцијама и олакшавање праведног решења без наметања осуде. Улога „наставника“ треба да вежба коришћење саосећајне комуникације и помагање ученицима да разумеју међусобне перспективе.

6. Групна дискусија и рефлексива (10 минута):

- Након игре улога, свака група разговара о томе како је емпатија коришћена за управљање сукобом. Требало би да размисле о ефикасности примењених стратегија и размотре шта би се могло побољшати.

7. Групне презентације (5 минута по групи):

- Свака група дели своје искуство играња улога са већом групом, истичући емпатичне стратегије које су користиле и разговарајући о резултатима свог приступа.

Укључивањем у ову активност, наставници ће вежбати примену емпатије у конфликтним ситуацијама, истраживати различите перспективе и размишљати о томе како да укључе емпатичке праксе у своју наставу. Ова вежба има за циљ да унапреди вештине наставника у управљању динамиком учионице са емпатијом, што ће на крају неговати инклузивније и подстицајније образовно окружење.

Препоручена питања за анализу активности:

6. Препоручена питања за анализу активности:

- Какав је био осећај играти додељену улогу у сценарију? Да ли вам је било тешко да саосећате са својим ликом или другима? Зашто или зашто не?
- Које је стратегије „наставник“ користио да

покаже емпатију током сукоба?Колико су ове стратегије биле ефикасне у решавању сукоба?

- **Како су „ученици“ реаговали на емпатичан приступ који је заузео наставник?**Да ли им је то помогло да виде међусобне перспективе? Зашто или зашто не?
- **Са којим сте се изазовима суочили покушавајући да одржите емпатију, а истовремено управљате динамиком у учионици?**Како сте се носили са овим изазовима?
- **Када бисте се суочили са сличном ситуацијом у својој учионици, шта бисте другачије урадили?**Како можете применити лекције научене из ове активности на сценарије из стварног живота?
- **Како се емпатија може уравнотежити са одржавањем дисциплине у учионици и академских стандарда?**Разговарајте о потенцијалним сукобима између емпатије и ауторитета у учионици.

Јединица 2: Изградња поверења и односа

Насловна страна

Релевантне кључне речи: Поверење; Однос; Комуникација; Интегритет;

Главни део за теорију

Увод у главни део

У сваком образовном окружењу, поверење је темељ ефикасног учења и позитивних односа. У учионицама са ученицима избеглицама, значај

поверења је појачан због јединствених изазова са којима се ови ученици суочавају, укључујући културне разлике, прошле трауме и осећања расељености. Изградња поверења и односа са ученицима, посебно онима из избегличких средина, није само неговање пријатељске атмосфере; већ стварање безбедног и подржавајућег окружења у којем се ученици осећају цењеним, схваћеним и мотивисаним за учење.

1. Поверење и однос: Изградња успешне учионице

Замислите своју учионицу као башту. Да би ваше биљке расле, потребна вам је плодна земља, сунчева светлост и вода. На исти начин, поверење и однос су неопходни састојци за успешно окружење за учење.

Поверење: То је као осећај који добијете када вежете појас у ауту. Верујете да ће вас аутомобил и возач безбедно одвести до одредишта. У учионици, поверење је тај осећај сигурности и самопоуздања које ученици имају у вас. Они верују да вам је њихов интерес на срцу и да ћете их водити на њиховом путу учења.

Извештај: Замислите однос као пријатељски разговор који водите са својим омиљеним баристом док вам прави кафу. То је та лака веза, где се осећате пријатно и схваћено. У учионици, однос је тај топао и позитиван однос који градите са својим ученицима. Реч је о показивању искреног интересовања за њихове животе и стварању простора у коме се осећају виђено и чуто.

2. Корени поверења: лекције из раног детињства

Можда се питате како се поверење уопште развија? Па, истраживања показују да наша најранија искуства играју велику улогу. Према Ерику Ериксону (1950) и његовој Теорији психолошког развоја, поверење се развија током прве фазе живота (одојчад) и кључно је за формирање здравих односа касније у животу.

Сетите се времена када сте били беба. Ако су ваше потребе биле стално задовољене - ако сте били храњени када сте били гладни, утешени када сте били узнемирени - научили сте да верујете свету око себе.

Ово рано поверење чини темељ за све наше будуће односе, укључујући и оне са нашим наставницима. У образовним окружењима, поверење између наставника и ученика може значајно утицати на емоционалну сигурност, ангажовање и академски успех ученика. Ученици који се осећају сигурно и подржано су склонији ризику, истраживању нових идеја и на крају постизању већег успеха у школи.

3. Зашто су поверење и однос важни, посебно за студенте избеглице

За ученике избеглице који су можда искусили неизвесност и невољу, поверење и однос су посебно важни. То је као да им се понуди сигурна лука у олујном мору. Учионица пуна поверења и подршке може им помоћи да се осећају сигурно, цењено и мотивисано за учење.

Поверење се гради на доследности и интегритету - ради се о томе да се иде по плану. Замислите то као чврст мост; потребни су му јаки стубови који га подржавају, а ево како то можете учинити:

- **Јасна очекивања и њихово испуњавање:**Замислите да играте игру са својим ученицима. Сви треба да знају правила да би играли фер. Слично томе, постављање јасних очекивања у учионици од самог почетка помаже у стварању предвидљивог и безбедног окружења. Уверите се да су ваша правила једноставна, праведна и да се доследно спроводе. И запамтите, испуните своја обећања, било да је у питању забавна активност или додатна помоћ око тешког концепта.
- **Интегритет моделирања:**Будите узор својим ученицима. Покажите им шта значи бити искрен, одговоран и поштован. Ако направите грешку, признајте је. Ако не знате одговор на питање, признајте то, а затим заједно пронађите одговор.
- **Доследне повратне информације и подршка:**Баш као што биљци треба редовно заливање и сунчева светлост, ученицима су потребне сталне повратне информације и подршка да би расли. Понудите конкретне и конструктивне повратне информације које се фокусирају на њихов напредак, а не само на њихове грешке. Прославите њихове успехе и охрабрите их да наставе да покушавају, чак и када ствари постану тешке.

Изградња односа иде даље од пуког предавања наставног плана и програма. Ради се о повезивању са вашим ученицима на људском нивоу. Све се своди на:

- **Активно слушање и емпатија:**Када ученик подели нешто са вама, спустите телефон, успоставите контакт очима и заиста слушајте. Покушајте да разумете њихову перспективу и да им узвратите њихова осећања. Ово им показује да вам је стало и да су њихове мисли и осећања важни.
- **Отворена и искрена комуникација:**Редовно обавештавајте своје ученике о дешавањима у учионици. Јасно објасните своје одлуке и будите отворени за њихова питања и недоумице. Ово помаже у стварању осећаја транспарентности и поверења.
- **Лично ангажовање:**Покажите искрено интересовање за животе својих ученика. Питајте их о њиховим хобијима, породицама, сновима. Поделите и мало о себи. Ове мале интеракције могу много допринети изградњи односа.

4. Практичне стратегије за изградњу поверења и односа са студентима избеглицама

Студије су показале да школе са високим нивоом поверења постижу боље резултате. Ученици постижу више, наставници су срећнији, а цела школска заједница напредује. Поверење ствара позитиван циклус у којем се сви

осећају оснаженима да уче и расту. Постоји скуп стратегија које можете користити за изградњу поверења и односа у вашој учионици:

1. **Поставите јасна очекивања и будите доследни:** Почните тако што ћете поставити јасна, једноставна правила у учионици која сви разумеју. Користите визуелна помагала или постере на више језика како бисте осигурали да сви ученици, укључујући и избеглице, разумеју правила. Доследно примењујте последице и награде како бисте показали праведност и изградили поверење.
2. **Будите искрени и транспарентни:** Отворено комуницирајте са својим ученицима. Ако направите грешку, признајте је и искористите је као тренутак за подучавање. На пример, ако час није ишао по плану, објасните зашто и разговарајте о томе шта би се следећи пут могло другачије урадити. Ова искреност показује ученицима да је у реду правити грешке и учити из њих.
3. **Модел интегритета и поштовања:** Покажите интегритет тако што ћете бити тачни, припремљени и односити се према свим ученицима с поштовањем. Решавајте сукобе смирено и праведно, показујући како да се неслагања решавају с поштовањем. Ово моделира понашање које желите да видите код својих ученика и помаже у изградњи културе поштовања у учионици.
4. **Изградите личне везе:** Одвојите време да упознате своје ученике на личном нивоу. Питајте их о њиховим интересовањима, хобијима и пореклу. Укључите се у активности које подстичу лично дељење и

приповедање, омогућавајући ученицима да изразе своје порекло и искуства. Ово лично ангажовање помаже у изградњи односа и чини да се ученици осећају повезаније са својим наставником.

5. **Створите могућности за позитивне интеракције:** Подстицајте групне пројекте и активности кооперативног учења које промовишу тимски рад и међусобно поштовање. Ове активности помажу ученицима из различитих средина, укључујући избеглице, да изграде позитивне односе са својим вршњацима и да се осећају укљученијим у заједницу у учионици.
6. **Подстичите начин размишљања усмерен ка расту:** Промовисати идеју да је прављење грешака природни део учења. Подстаћи ученике да грешке посматрају као прилике за раст, а не као неуспехе. Ово помаже у изградњи окружења поверења у којем се ученици осећају безбедно да преузимају ризике и испробавају нове ствари.
7. **Негујте инклузивно окружење:** Користите инклузиван језик и водите рачуна о културним осетљивостима како бисте избегли отуђење или увреду ученика. Укључите различите културне перспективе у часове и дискусије, показујући поштовање према пореклу свих ученика.

5. Спајање свега заједно

Изградња поверења и односа је континуирани процес, али се труд исплати. Када вам ученици верују и осећају се повезано са вама, већа је вероватноћа да ће:

- **Активно учествујте у настави:**Осећаће се безбедно делећи своје идеје и постављајући питања.
- **Ризикујте и испробајте нове ствари:**Биће спремнији да изађу из своје зоне удобности и изазову себе.
- **Траже помоћ када им је потребна:**Знаће да могу да вам се обрате за подршку, како академску тако и емоционалну.
- **Развијте љубав према учењу:**Школу ће доживљавати као позитивно и гостољубиво место где могу да расту и напредују.

6. Критичка анализа и рефлексација: Питања за наставнике

- **Доследност и интегритет:**Како тренутно показујете доследност у учионици? Да ли постоје области у којима бисте могли бити доследнији у примени правила, давању повратних информација или испуњавању обећања?
- **Изградња поверења:**Који јединствени изазови могу настати приликом изградње поверења са студентима избеглицама? Како можете да се носите са овим изазовима да бисте створили окружење поверења и подршке?
- **Однос ван академских оквира:**Које стратегије тренутно користите за изградњу односа са својим студентима? Како можете да се ангажујете са студентима на личном нивоу да бисте ојачали те односе?

- **Културна осетљивост:** Како културна разноликост у вашој учионици утиче на ваш приступ изградњи поверења и односа? Како можете прилагодити своје стратегије да буду културно осетљиве и инклузивне?

Размишљајући о овим питањима и применом разматраних стратегија, можете изградити јаче односе са ученицима, створити инклузивније окружење у учионици и подржати јединствене потребе ученика избеглица.

Запамтите, сваки ученик је јединствен. Оно што функционише за једног ученика, можда неће функционисати за другог. Али сталним показивањем емпатије, поштовања и искрене бриге, можете створити учионицу у којој се сви ученици, посебно они из избегличких породица, осећају безбедно, цењено и оснажено да уче.

Вежбе

Назив активности:	„Кругови за изградњу поверења и односа“
Врста активности:	→ Групна дискусија и играње улога
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Показати разумевање стратегија за изградњу поверења и односа у мултикултуралном окружењу учионице. → Вежбајте доследност и интегритет кроз сценарије играња улога. → Развијте вештине активног слушања и емпатије како бисте неговали позитивне односе између ученика и

	наставника. → Размислите о личним наставним праксама и идентификујте области за побољшање у изградњи поверења са ученицима.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Велики отворени простор или учионица са покретним столицама → Флипчарт или бела табла и маркери → Картице са сценаријима (унапред написане на картицама или папиру) → Тајмер или сат → Оловке и папир за белешке
Објашњење и расподела активности:	Корак-по-корак упутства: 1. Припрема: ○ Распоредите столице у круг како бисте створили отворен и инклузиван простор. Уверите се да сви могу да се виде. ○ Припремите картице са сценаријима које описују различите ситуације у учионици где се поверење и однос успостављају или доводе у питање (нпр. ученик се осећа изостављено, нови ученик избеглица има проблема са учешћем итд.). 2. Увод (5 минута): ○ Почните објашњавањем сврхе активности: вежбање изградње поверења и односа кроз

сценарије из стварног живота у учионици.

- Нагласите важност отворене, искрене комуникације и активног учешћа у овој вежби.

3. Групна дивизија (5 минута):

- Поделите учеснике у мале групе од 4-5 људи. Свака група треба да има мешавину појединаца како би се подстакле различите перспективе.
- Поделите по једну картицу са сценаријем свакој групи.

4. Сценарији играња улога (15 минута):

- Упутите сваку групу да прочита своју картицу са сценаријем и разговара о томе како би поступили у ситуацији како би изградили поверење и однос. Требало би да размотре стратегије о којима се говорило у овој јединици, као што су доследност, транспарентност и лично ангажовање.
- Замолите групе да одиграју свој сценарио, додељујући улоге (нпр. наставник, ученик, посматрач) унутар групе. Подстакните креативност и реализам у њиховим приказима.
- Дајте свакој групи 5 минута за припрему и 5 минута за извођење своје игре улога пред целом групом.

5. Групна дискусија и рефлексција (10 минута):

- Након сваке игре улога, позовите публику да да повратне информације о коришћеним стратегијама. Подстакните конструктивну критику и предлоге за алтернативне приступе.

- Користите флипчарт или белу таблу да забележите кључне тачке и стратегије истакнуте током дискусија.
6. Консолидација (5 минута):
- Вратите све у велики круг на групни дебрифинг. Разговарајте о заједничким темама и ефикасним стратегијама идентификованим кроз играње улога.
 - Истакните важност доследности, интегритета и емпатије у изградњи поверења и односа са ученицима, посебно онима из избегличких породица.

Укључивањем у ову активност, наставници ће не само учврстити своје разумевање стратегија поверења и изградње односа, већ ће и вежбати њихову примену у реалним ситуацијама у учионици. Ова вежба искуственог учења подстиче рефлексiju и негује дубљу везу са теоријским концептима обрађеним у Јединици 2.

Препоручена питања за анализу активности:

Препоручена питања за анализу активности:

- **Какав је био осећај глумити ове сценарије?** Са којим сте се изазовима суочили и како сте их решили?
- **Које стратегије за изградњу поверења и односа су вам се чиниле најефикаснијим у вашем сценарију?** Зашто?
- **Како су елементи доследности и интегритета дошли до изражаја током вашег играња**

улога? Можете ли да замислите ситуацију у којој би одржавање ових ствари могло бити изазовно?

- **Шта бисте следећи пут урадили другачије да бисте ефикасније изградили поверење? Зашто?**
- **Како можете применити увиде стечене из ове активности у стварним учионицама, посебно када радите са ученицима избеглицама?**

Јединица 3: Вештине активног слушања

Насловна страна

Назив јединице Вештине активног слушања

Релевантне кључне речи: Активно слушање; Комуникација; Језичке баријере;

Главни део за теорију

Увод у главни део

Размислите о последњем путу када сте водили заиста сјајан разговор са неким. Шта га је учинило тако добрим? Вероватно је да друга особа није само чула ваше речи, већ је активно слушала - заиста је обраћала пажњу, разумела вашу поруку и промишљено одговарала.

Активно слушање је као хватање лопте. Морате се фокусирати, испружити руку и чврсто је ухватити. То је више од пуког пуштања речи да прођу поред ваших ушију; ради се о потпуној интеракцији са говорником и искреном труду да разумете шта говори. У учионици, активно слушање је супермоћ! Помаже вам да се повежете са својим ученицима, изградите поверење и створите

простор у коме се сви осећају чувеним и схваћеним.

1. Корени активног слушања: мало позадине

Идеја активног слушања није нова. Потиче из света психологије, где терапеути попут Карла Роџерса (1957) користе ову идеју како би помогли својим клијентима да се осећају саслушано и схваћено. Схватили су да истинско слушање, без осуђивања или прекидања, може створити безбедан простор за људе да се отворе и истраже своје мисли и осећања.

У учионици, то значи стварање окружења у којем се сви ученици, посебно они из избегличких породица, осећају пријатно делећи своје идеје и искуства.

2. Градивни блокови активног слушања

Активно слушање је као двосмерна улица где су и слушалац и говорник потпуно укључени у разговор. То подразумева више од самог слушања речи; захтева обраћање пажње, показивање интересовања и реаговање на начин који показује да разумете и да вам је стало. Замислите то као да сте добар детектив – потребно је да уочите све трагове, и изговорене и неизговорене, да бисте у потпуности разумели шта се саопштава.

Заиста, активно слушање је више од пуког климања главом и изговарања „аха“. Оно укључује неколико кључних вештина:

- **Обраћање пуне пажње:** Спустите телефон, окрените се од рачунара и

успоставите контакт очима са саговорником. Покажите му да сте потпуно присутни и укључени у разговор.

- **Показивање интересовања:**Климните главом, осмехните се и користите вербалне знакове попут „Разумем“ или „Реци ми још“. Ови мали гестови дају говорнику до знања да пратите и подстичу га да настави да дели.
- **Размишљање и парафразирање:**То је као да репродукујете снимак да бисте били сигурни да сте га правилно разумели. Поновите или преформулишите оно што је говорник рекао како бисте били сигурни да сте правилно разумели његову поруку. На пример, рећи „Дакле, осећате се фрустрирано јер...“ помаже у потврђивању говорникових осећања.
- **Постављање разјашњавајућих питања:**Ако нисте сигурни у вези нечега, не бојте се да постављате питања. Ово показује да сте искрено заинтересовани да разумете њихову перспективу. Питања попут „Можете ли детаљније објаснити шта мислите под...?“ помажу у продубљивању разумевања и спречавању неспоразума.
- **Давање повратних информација:**Понудите промишљене и подржавајуће повратне информације које се фокусирају на поруку говорника, а не на ваша сопствена мишљења. Давање повратних информација које су подржавајуће и усмерене на поруку говорника, а не на ваша сопствена мишљења, помаже у изградњи поверења и разумевања.

3. Зашто је активно слушање важно у учионици

У учионици, активно слушање је важно не само за наставнике већ и за ученике. Када ученици вежбају активно слушање, уче да се у потпуности ангажују са својим вршњацима, разумеју различита гледишта и граде емпатију и поштовање. Ово је посебно важно у учионицама са ученицима избеглицама, који се могу осећати изоловано или погрешно схваћено због културних и језичких разлика.

Активно слушање побољшава разумевање, смањује сукобе и јача односе у учионици. За ученике избеглице који се прилагођавају новом језику и култури, активно слушање може помоћи да се осећају укљученијим и ангажованијим у свом новом окружењу.

Кључни концепти активног слушања: Хјуријеров модел

Да бисмо боље разумели активно слушање, погледајмо **ХУРИЕР модел**, који процес слушања дели на шест делова:

1. **Слух:** Основни чин перцепције звука и фокусирања на говорника.
2. **Разумевање:** Разумевање значења које стоји иза речи.
3. **Сећање:** Чување информација из разговора.
4. **Тумачење:** Разумевање поруке говорника у контексту, укључујући невербалне знакове.
5. **Процена:** Процена валидности поруке и разликовање чињеница од мишљења.

6. **Одговара:** Давање одговарајућих повратних информација или реакција говорнику.

Сваки део овог модела представља различиту област вештина, омогућавајући наставницима и ученицима да раде на специфичним аспектима својих способности слушања.

За ученике избеглице, који су можда доживели трауму или потичу из различитих културних средина, осећај да су саслушани и схваћени је кључан. Активно слушање вам помаже да се повежете са овим ученицима, разумете њихове јединствене изазове и подржите њихово прилагођавање новом окружењу за учење.

Моделирањем и подучавањем вештина активног слушања, можете створити учионицу у којој се сви ученици осећају цењено и укључено. Ово не само да побољшава комуникацију већ и гради поверење и однос, што је неопходно за позитивно и инклузивно окружење за учење.

4. Активно слушање у учионици: Практични савети

Сада када разумете основе, хајде да истражимо неке практичне начине да уведете активно слушање у своју учионицу:

- **Будите узор:** Ваши ученици уче посматрајући вас. Покажите им како изгледа активно слушање тако што ћете им посветити пуну пажњу током разговора. Успоставите контакт очима, климните главом и дајте

промишљене повратне информације.

- **Играње улога за вештине из стварног живота:** Припремите сценарије у којима ученици могу да вежбају активно слушање у различитим ситуацијама, као што је решавање сукоба или помоћ пријатељу око проблема. Ово практично искуство ће учинити вештину значајнијом и памтљивијом.
- **Време за размишљање:** Након групних активности или дискусија, дајте ученицима прилику да размисле о ономе што су чули и како су се осећали. Подстакните их да поделе своје мисли и да међусобно потврђују искуства.
- **Питање ради јасноће:** Научите ученике како да постављају питања која им помажу да боље разумеју. Фразе попут „Можете ли ми рећи више о томе?“ или „Да ли сам вас добро чуо када сте рекли...?“ могу много помоћи у спречавању неспоразума.
- **Говор тела је важан:** Запамтите, комуникација није само о речима. Научите ученике да обраћају пажњу на невербалне знакове попут израза лица и говора тела. То је као учење тајног кода који им помаже да разумеју шта неко заиста осећа, чак и ако то не изговара наглас.
- **Укратко:** Након дискусије, нека ученици вежбају сумирање главних тачака. Ово помаже да се осигура да су сви на истој страници и може бити одличан начин да се провери разумевање.

5. Спајање свега

Активно слушање је више од пуке комуникацијске вештине. То је начин исказивања поштовања, изградње поверења и стварања инклузивнијег и подстицајнијег окружења за учење.

Вежбањем активног слушања можете:

- **Побољшајте разумевање:** Стећи ћете дубље разумевање мисли, осећања и потреба ваших ученика.
- **Смањите сукобе:** Бићете боље опремљени да се позабавите неспоразумима и решите сукобе мирним путем.
- **Изградите јаче односе:** Неговаћете осећај повезаности и поверења са својим ученицима.
- **Створите инклузивнију учионицу:** Створићете простор у коме се сви ученици осећају саслушаним и цењеним, без обзира на њихово порекло или језичке вештине.

6. Критичка анализа и рефлексација: Питања за наставнике

Активно слушање је моћно средство за неговање ефикасне комуникације, изградњу поверења и промоцију инклузивности у учионици. Међутим, савладавање ове вештине и подучавање ученика њој може представљати изазове, посебно у мултикултуралним срединама где културне норме и језичке баријере могу отежати комуникацију. Следећа питања су осмишљена да подстакну критичко размишљање и промишљање о улози активног слушања у наставној пракси, посебно у учионицама са ученицима

избеглицама.

- **Побољшање вештина слушања:** Како бисте описали свој тренутни приступ слушању у учионици? Да ли себе сматрате активним слушаоцем? Размислите о конкретним ситуацијама у којима сте практиковали активно слушање. Какав је био исход и како је то утицало на ваш однос са ученицима?
- **Настава активног слушања:** Који изазови могу настати приликом подучавања вештина активног слушања ученицима, посебно онима из различитих културних средина? Како можете прилагодити своје методе наставе да бисте превазишли ове изазове?
- **Коришћење невербалне комуникације:** Колико сте свесни своје невербалне комуникације у учионици? Како можете постати свеснији ових знакова да бисте побољшали комуникацију са ученицима?
- **Изградња позитивне културе у учионици:** Како активно слушање доприноси позитивној култури у учионици? Које су импликације активног слушања за решавање сукоба и медијацију у вашој учионици?
- **Усклађивање активног слушања са другим одговорностима:** Како дајете приоритет активном слушању у односу на друге наставничке обавезе? Како можете осигурати да активно слушање остане приоритет, а да се истовремено уравнотеже ови други захтеви?

Ова питања су осмишљена да подстакну критичко размишљање и дискусију међу едукаторима. Размислите о њиховом коришћењу као основе за сесије

стручног усавршавања, тимске састанке или вршњачке дискусије. Дељењем својих мисли, искустава и стратегија са колегама, можете истражити различите перспективе и унапредити своје разумевање како ефикасно применити активно слушање у учионици.

Запамтите, активно слушање је путовање, а не одредиште. Што га више вежбате, то ћете бити бољи. А користи ће осетити сви у вашем разреду - повезанија, саосећајнија и напреднија заједница учења.

Вежбе

Назив активности:	„Слушање за разумевање: Анализа студије случаја“
Врста активности:	→ Студија случаја и групна дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Покажите способност моделирања и подучавања вештина активног слушања у учионици. → Вежбајте коришћење разјашњавајућих питања како бисте побољшали разумевање и комуникацију. → Ефикасно тумачити и реаговати на невербалне знакове у разноврсном окружењу учионице. → Укратко изнесите кључне тачке из разговора како бисте потврдили међусобно разумевање.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Копије сценарија студије случаја (једна по групи) → Флипчарт или бела табла и маркери → Оловке и папир за белешке

→ Велика просторија са покретним столицама за олакшавање групних дискусија

Објашњење и
расподела
активности:

Корак-по-корак упутства:

1. Припрема:

- Дистрибуирајте и анализирајте студија случаја која укључује ситуацију у учионици где су вештине активног слушања неопходне.

Сценарио студије случаја: „Погрешно схваћен задатак“

Позадина:

Госпођа Томпсон је искусна учитељица у основној школи која ради у разноликој градској школи са ученицима из различитих културних средина. Недавно је њен разред дочекао Амал, дванаестогодишњу избеглицу из Сирије. Амал је у земљи око три месеца и још увек се прилагођава новој средини. Сидљива је, слабо говори енглески и често делује збуњено током часова. Госпођа Томпсон је приметила да Амал има проблема са инструкцијама у учионици и често не завршава задатке како се очекује.

Сценарио:

Прошле недеље, госпођа Томпсон је задавала групни пројекат о заштити животне средине. Свака група је имала задатак да припреми презентацију на одређену

тему. Амал је била смештена у групу са још три ученика. Група је требало да представи своја запажања на тему „Рециклажа и управљање отпадом“.

На дан презентације, Амалино учење је деловало неспремно. Остали чланови групе су шапутали међусобно, изражавајући фрустрацију што Амал није много допринела пројекту. Госпођа Томпсон је чула неке студенте како говоре: „Амал није ништа урадила; она чак ни не разуме шта се дешава.“

Након презентације, госпођа Томпсон је одлучила да разговара са Амал насамо како би разумела шта је пошло по злу. Питала је Амал зашто није у потпуности учествовала у пројекту. Амал, видљиво нервозна и неодлучна, тихо је одговорила: „Не знам... Не разумем.“

Госпођа Томпсон се осећала фрустрирано. Дала је јасна упутства и очекивала је да сви ученици подједнако учествују. Рекла је: „Амал, мораш више да се потрудиш. Ово је важан пројекат и свако мора да уради свој део.“

Амал је погледала доле, очи су јој се напуниле сузама. „Покушала сам“, шапнула је, „али... енглески... веома тешко. Не разумем много речи... Моја група... брзи говор... Ја... не знам шта да радим.“

Схвативши да би ситуација могла бити нешто више, госпођа Томпсон је дубоко удахнула и одлучила да пажљивије слуша. Нежно је питала: „Можете ли ми рећи више о томе шта вам је било тешко? У реду је; ту сам да

помогнем.“

Амал је оклевала, али је онда полако почела да објашњава на лошем енглеском како се мучи да прати дискусије групе. Често су говорили брзо, користећи речи које није разумела. Амал је било превише непријатно да их замоли да успоре или понове. Такође је поделила да је покушала сама да пронађе неке информације, али није знала да ли су релевантне. Плашила се да ће је тражење помоћи представити глупо.

2. Увод (5 минута):

- Објасните сврху активности: вежбање вештина активног слушања и истраживање како ове вештине могу побољшати комуникацију и разумевање у учионици, посебно у различитим окружењима.
- Поделите учеснике у мале групе од 3-4 особе. Свака група ће добити копију сценарија студије случаја.

3. Читање и анализа (10 минута):

- Замолите сваку групу да пажљиво прочита студију случаја и разговара о кључним питањима представљеним у сценарију. Подстакните их да размотре перспективе свих укључених страна, укључујући наставника, ученика избеглице и све остале поменуте ученике.
- Упутите групе да идентификују како би се активно слушање могло користити за ефикасно решавање ситуације. Требало би да размотре специфичне технике као што су постављање разјашњавајућих

питања, тумачење невербалних знакова и сумирање кључних тачака.

4. Одигравање улога у сценарију (15 минута):

- Свака група ће одглумити сценарио студије случаја, при чему једна особа делује као наставник, а остале преузимају улоге ученика или посматрача.
- Подстакните „наставника“ у свакој групи да моделира вештине активног слушања, као што су одржавање контакта очима, климање главом, постављање разјашњавајућих питања и сумирање онога што је „ученик“ рекао.
- Дајте свакој групи 7-8 минута да одигра своју игру улога док остатак групе посматра и бележи.

5. Групна дискусија и рефлексција (10 минута):

- Након што свака група заврши своју игру улога, окупите све на групну дискусију. Користите флипчарт или белу таблу да забележите кључне тачке покренуте током дискусија.
- Замолите групе да поделе своја запажања о томе како је активно слушање утицало на исход сценарија. Које стратегије су добро функционисале, а шта је могло бити урађено другачије?

6. Консолидација (5 минута):

- Укратко изнесите главне закључке из активности, истичући важност вештина активног слушања у неговању међусобног разумевања, посебно у

мултикултуралним учионицама.

- Појачајте вредност коришћења разјашњавајућих питања, тумачења невербалних знакова и сумирања кључних тачака како бисте побољшали комуникацију и изградили поверење у различитим окружењима за учење.

Ова активност подстиче наставнике да вежбају активно слушање у реалистичном сценарију у учионици. Размишљајући о својим искуствима и дискутујући о својим запажањима, едукатори могу продубити своје разумевање о томе како ефикасно применити ове вештине у различитим образовним окружењима, посебно онима која укључују ученике избеглице.

Препоручена
питања за анализу
активности:

6. Препоручена питања за анализу активности:

- **Са којим сте се изазовима суочили док сте покушавали да вежбате активно слушање током играња улога? Како сте их превазишли?**
- **Како вам је коришћење разјашњавајућих питања помогло да продубите разумевање ситуације? Можете ли дати пример из игре улога?**
- **Које невербалне знакове сте приметили и како су они утицали на ваше тумачење ситуације? Како сте реаговали на ове назнаке?**
- **Како је сумирање кључних тачака помогло да се осигура међусобно разумевање током разговора? Да ли је било тренутака када је сумирање разјаснило неспоразуме?**

- **На које начине можете применити ове вештине активног слушања у стварним учионицама, посебно када радите са ученицима избеглицама?** Како би ове вештине могле помоћи у побољшању комуникације и неговању инклузивнијег окружења за учење?

Закључак модула

Закључак: Оснаживање наставника, оснаживање ученика

Модул 3, „Решавање сукоба и медијација“, пружио вам је неопходне алате за стварање хармоничне и инклузивне учионице, посебно када радите са ученицима избеглицама. Истражили смо моћ емпатије, изградње поверења, развоја односа и активног слушања, препознајући њихову кључну улогу у управљању сукобима и неговању подстицајног окружења за учење.

Емпатија: У Јединици 1, научили смо како нам емпатија омогућава да се ставимо у позицију наших ученика и разумемо њихове перспективе. Ово разумевање нам помаже да се носимо са сукобима са саосећањем и

праведношћу, стварајући безбедан простор где се сви ученици осећају саслушаним и поштованим.

Поверење и однос: Јединица 2 је нагласила важност изградње јаких, поверљивих односа са нашим ученицима. Истражили смо како доследност, поштовање и отворена комуникација постављају темеље поверења, посебно за ученике избеглице којима је можда потребна додатна сигурност и стабилност.

Активно слушање: У последњој јединици, открили смо како активно слушање иде даље од пуког слушања речи. Обраћајући пуну пажњу, рефлектујући осећања и постављајући разјашњавајућа питања, можемо заиста разумети поруке наших ученика, промовишући дубље везе и смањујући неспоразуме.

До краја овог модула, бићете опремљени практичним стратегијама за:

- **Ефикасно управљајте конфликтима у учионици:** Коришћење емпатије и активног слушања за разумевање и решавање основних узрока сукоба.
- **Изградите поверење и однос:** Стварање културе у учионици у којој се сви ученици осећају цењено, схваћено и мотивисано за учење.
- **Негујте инклузивно окружење:** Препознавање и уважавање различитих искустава и перспектива ваших ученика, посебно оних из избегличких породица.

Ове вештине су неопходне за подстицање социјалног и емоционалног развоја, осигуравање да сви ученици осећају припадност и стварање учионице у којој сви могу да напредују. Наоружани овим алатима, спремни сте да створите хармоничније и продуктивније окружење за учење у којем се сваки ученик осећа оснаженим да оствари свој пуни потенцијал.

Модул 4 Психосоцијална подршка и благостање

Увод у модул

Наслов модула: Психосоцијална подршка и благостање

Опис:

Овај модул има за циљ да опреми едукаторе знањем и алатима потребним за подршку психосоцијалном благостању ученика избеглица. Покрива основне стратегије за препознавање и решавање психосоцијалних потреба, изградњу емоционалне отпорности и стварање окружења у учионици које подстиче ментално здравље, емоционалну сигурност и социјалну интеграцију. Фокусирајући се на холистичке приступе, едукатори ће научити да промовишу подржавајућу и инклузивну атмосферу која помаже свим ученицима, посебно онима из избегличких породица, да напредују и

академски и лично.

Релевантне кључне речи: Психосоцијална подршка, благостање, ментално здравље, отпорност, емоционална подршка, образовање засновано на трауми, безбедно окружење, социјална интеграција, студенти избеглице.

Јединица 1: Стварање безбедних простора

Насловна страна

Релевантне кључне речи: Безбедни простори, окружење у учионици, инклузија, поверење, емоционална безбедност, ученици избеглице

Главни део за теорију

Увод

Безбедан простор је више од само физичког окружења; то је неговајућа атмосфера у којој се ученици осећају сигурно, поштовано и цењено. За ученике избеглице, који могу носити терет прошлих траума и стрес прилагођавања новој култури, учионица може бити кључно место утехе и стабилности. Стварање безбедних простора у школама подразумева неговање окружења у којем се ученици осећају емоционално и психолошки заштићено, омогућавајући им да уче, расту и повезују се. Ова јединица истражује битне елементе стварања таквих простора, фокусирајући се на кључну улогу коју едукатори играју у обликовању инклузивне и

подржавајуће културе у учионици.

1. Разумевање концепта безбедних простора

Безбедни простори су окружења у којима се појединци осећају слободно да се изразе без страха од осуде, дискриминације или повреде. У контексту образовања, безбедни простори су основа за промоцију емоционалног благостања, посебно за ученике избеглице који су можда доживели нестабилност или трауму. Ови простори су изграђени на поверењу, поштовању и инклузивности и подржавају све ученике да се осећају повезано и безбедно.

Кључни концепти:

- **Емоционална и психолошка безбедност:** Осигуравање да се ученици осећају безбедно од малтретирања, дискриминације и емоционалне штете. Ово укључује стварање атмосфере у којој се ученици подстичу да деле своје мисли и осећања без страха од исмевања.
- **Инклузивност и поштовање:** Прихватање разноликости у учионици препознавањем и вредновањем јединственог порекла и искустава сваког ученика. Ово укључује разумевање културних разлика и промовисање међусобног поштовања међу вршњацима.
- **Доследност и предвидљивост:** Успостављање рутине и јасних очекивања ради стварања структурираног окружења у којем ученици знају шта да очекују, смањујући анксиозност и неговајући осећај

стабилности.

Практична примена:

Наставници могу успоставити норме у учионици у сарадњи са ученицима, осигуравајући да се сви осећају саслушаним и да се њихов допринос цени. То би могло да укључи креирање повеље одељења која дефинише договорена понашања која промовишу поштовање и безбедност.

2. Стратегије за стварање безбедних и инклузивних простора

Стварање безбедног простора подразумева комбинацију физичких, емоционалних и процедуралних елемената. Пажљивим разматрањем начина на који је учионица организована и начина на који се управља интеракцијама, едукатори могу значајно утицати на осећај безбедности ученика.

Основне стратегије:

- **Физичко окружење:**Организујте учионицу тако да буде пријатна и приступачна. Користите визуелне елементе који одражавају разноликост ученика и осигурајте да распоред омогућава лако кретање и интеракцију.
- **Изградња поверења и повезаности:**Поверење је темељ безбедног простора. Наставници могу изградити поверење кроз доследну, искрену и саосећајну комуникацију. Одвајање времена да се сазна више о пореклу, интересовањима и изазовима сваког ученика помаже

у јачању ове везе.

- **Суочавање са предрасудама и стереотипима:** Активно радити на идентификовању и оспоравању предрасуда у учионици. Наставници треба да буду пример инклузивног језика и понашања, постављајући стандарде које ученици треба да следе.

Детаљан пример:

Замислите учионицу у којој наставник почиње сваки дан са „кругом за пријаву“, омогућавајући ученицима да поделе како се осећају. Ова пракса не само да помаже наставнику да процени емоционалну климу у учионици, већ и појачава поруку да су осећања сваког ученика важна и да заслужују да буду саслушана. Када ученик подели тешку емоцију, наставник реагује са емпатијом и нуди подршку, потврђујући да је учионица безбедан простор за све емоције.

Стварање инклузивног окружења:

- **Културна осетљивост:** Укључите културно порекло ученика у часове и активности у учионици. Ово не само да потврђује њихов идентитет већ и обогаћује окружење за учење за све ученике.
- **Вршњачка подршка:** Негујте заједницу у учионици где се ученици подстичу да подржавају једни друге. Групне активности и задаци кооперативног учења могу помоћи у изградњи осећаја припадности и тимског рада.

3. Решавање изазова у стварању безбедних простора

Иако је циљ стварања безбедног простора јасан, пут може бити пун изазова. То може укључивати управљање конфликтима, решавање штетних понашања и осигуравање да се сви ученици осећају укључено.

Уобичајени изазови:

- **Управљање конфликтима:** Сукоби су природни део сваке групне ситуације. Када се појаве, треба их решавати са емпатијом и фокусом на решавање, а не на кажњавање. Наставници могу користити сукобе као прилике за учење вештина попут преговарања, емпатије и разумевања различитих перспектива.
- **Превазилажење препрека за инклузију:** Језичке баријере, културни неспоразуми и различите друштвене норме могу представљати изазове. Просветни радници морају бити проактивни у решавању ових проблема кроз отворену комуникацију и коришћење ресурса попут преводаца или културних повезивача када је то потребно.

Стратегије за превазилажење изазова:

- **Технике решавања сукоба:** Подучавајте и моделирајте стратегије решавања сукоба, као што су изјаве „ја“, активно слушање и проналажење заједничког језика. Играње улога уобичајених сценарија може помоћи ученицима да вежбају ове вештине у подржавајућем окружењу.

- **Редовна рефлексивна и повратна информација:**Подстакните ученике да дају повратна информација о томе колико се безбедно осећају у учионици и шта би се могло побољшати. То се може учинити путем анонимних анкета или групних дискусија.

Пример активности: Дискусија о „Кругу безбедности“

- **Циљ:**Да се створи заједничко разумевање шта чини простор безбедним и инклузивним.
- **Потребни материјали:**Велики лист папира, маркери и лепљиве белешке.
- **Упутства:**
 - Нацртајте велики круг на папиру и означите га као „Круг безбедности“.
 - Замолиите ученике да размисле о томе шта их чини безбедним, а шта небезбедним у учионици.
 - Нека ученици запишу своје мисли на лепљиве папире и ставе их унутар (због безбедности) или изван (због осећаја небезбедности) круга.
 - Разговарајте о белешкама као разред, идентификујући теме и слагајући се о начинима за побољшање безбедности у учионици.

4. Рефлексивна пракса: Процена ефикасности безбедних простора

Стварање безбедних простора је континуирани процес који захтева редовну

евалуацију и прилагођавање. Размишљање о томе шта функционише, шта не и како ученици реагују је кључно за одржавање окружења у којем се сви ученици осећају безбедно и цењено.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- Како тренутно стварам безбедан простор у својој учионици? Које су се конкретне стратегије показале најефикаснијим?
- Да ли постоје ученици који се можда не осећају потпуно безбедно или укључено? Које додатне кораке могу предузети да бих дошао до ових ученика?
- Како да се носим са сукобима или случајевима искључивања када се појаве у мојој учионици?
- Како могу да укључим своје ученике у текући процес одржавања безбедног и инклузивног простора?

Закључак

Стварање безбедних простора је од суштинског значаја за успех и добробит свих ученика, посебно оних из избегличких породица који се можда налазе у сложеним емоционалним срединама. Фокусирајући се на поверење, инклузивност и проактивне стратегије, едукатори могу да негују окружења у којима се ученици осећају оснажено да се изразе, преузму ризике и у потпуности се укључе у своје учење. Ова јединица пружа оквир за разумевање и примену принципа безбедних простора, подстичући

едукаторе да континуирано размишљају о својој пракси и прилагођавају се потребама својих ученика.

Вежбе

Назив активности:	Изградња безбедне и инклузивне учионице
Врста активности:	→ <i>Групни рад и дискусија</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Идентификујте кључне елементе који доприносе безбедном и инклузивном окружењу у учионици. → Заједнички развити скуп учионичких норми које промовишу поштовање, емпатију и емоционалну сигурност. → Појачати осећај власништва и одговорности код ученика у одржавању подржавајуће културе у учионици. → Вежбајте комуникацијске вештине које јачају инклузивност и међусобно поштовање.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: • Велики папир за постере или бела табла • Маркери, лепљиве белешке и оловке • Унапред одштампане картице са емоцијама или визуелна помагала која приказују различите емоције (опционо) • Emoji Feelings Flashcards.pdf Ресурси: • Материјали са упутствима о безбедним просторима

	и примерима инклузивног понашања ● Пример шаблона повеље (опционо) који ће студентима помоћи у креирању сопствене Захтеви за радни простор: ● Отворени простор учионице који омогућава групне дискусије и кретање ● Тихи кутци или простори за мање групне дискусије ако је потребно
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у активност (5 минута) ● Почните тако што ћете окупити ученике у круг или полукруг како бисте неговали осећај једнакости и отворености. ● Уведите концепт „безбедних простора“ и објасните зашто је важно да се сви осећају безбедно, поштовано и цењено у учионици. Користите једноставне термине и примере са којима се људи могу поистоветити. Корак 2: Групна сесија брејнсторминга (10 минута) ● Поделите ученике у мање групе (4-5 ученика по групи) и поделите им лепљиве папириће и оловке. ● Замолите сваку групу да заједно размотри идеје о томе шта их чини безбедним и укљученим у учионицу. Подстакните их да размишљају о физичким, емоционалним и друштвеним аспектима безбедности. ● Нека сваки ученик запише своје идеје на лепљиве папириће – једну идеју по папирићу – а затим их постави на велики постер или белу таблу. Корак 3: Групна дискусија и рефлексција (10 минута)

- Поново окупите групе и прегледајте лепљиве папириће на постеру. Разговарајте о заједничким темама и истакните кључне елементе који доприносе безбедној и инклузивној учионици.
- Подстакните ученике да поделе зашто су им одређени аспекти важни, подстичући дубље разумевање потреба и перспектива једни других.

Корак 4: Креирање Повеље о безбедном простору (10 минута)

- На основу дискусије, заједнички развијте „Повељу безбедног простора“ у учионици. Ова повеља треба да садржи договорене норме и понашања којих се сви обавезују да ће се придржавати.
- Напишите повељу на великом постеру и истакните га у учионици као подсетник на заједничку посвећеност одржавању подстицајног окружења.

Корак 5: Рефлексија и лична посвећеност (5 минута)

- Замолите сваког ученика да размисли о једној личној акцији коју може предузети како би допринео безбедном простору. То може бити једноставно као „Слушаћу без прекидања“ или „Помоћи ћу некоме ко се осећа изостављено“.
- По жељи, нека ученици напишу своју обавезу на лепљивом папирићу и додају је на постер повеље као личну обавезу.

Корак 6: Текуће одржавање (2 минута)

- Објасните да је одржавање безбедног простора континуирани процес и да се повеља може поново преиспитати и ревидирати по потреби.

	<i>Подстакните ученике да се јаве ако икада осете да простор не задовољава њихове потребе.</i>
Препоручена питања за анализу активности:	→ <i>Шта за вас значи „безбедан простор“ и зашто је важан у нашој учионици?</i> → <i>Какав је био осећај допринети стварању наше Повеље о безбедном простору?</i> → <i>На које начине можемо себе подсетити да испуњавамо своје обавезе једни према другима?</i> → <i>Како можемо да се носимо са ситуацијама када се неко осећа небезбедно или искључено у нашој учионици?</i>

Јединица 2: Изградња отпорности

Насловна страна

Назив јединице:Изградња отпорности

Релевантне кључне речи:Отпорност, вештине суочавања са проблемима, емоционална снага, прилагодљивост, студенти избеглице, стратегије подршке

Главни део за теорију

Увод

Отпорност је способност опоравка од недаћа, прилагођавања изазовима и наставка кретања напред упркос препрекама. За ученике избеглице, који се могу суочити са значајним превирањима и траумама, отпорност није само корисна особина – то је кључна вештина која може значајно утицати на њихову способност да напредују у новом окружењу. Изградња отпорности подразумева опремање ученика стратегијама суочавања, неговање начина размишљања усмереног на раст и обезбеђивање подржавајућег окружења у којем се осећају оснаженима да се суоче са својим изазовима. Ова

јединица истражује практичне начине на које едукатори могу помоћи ученицима да развију отпорност, наглашавајући важност и индивидуалне и подршке заједнице.

1. Разумевање отпорности: Више од пуког суочавања

Отпорност се често посматра као способност издржавања тешкоћа, али она иде даље од пуког преживљавања. Права отпорност подразумева динамичан процес прилагођавања, учења и раста из искустава. За студенте избеглице, изградња отпорности значи неговање њихове способности да се снађу у сложености својих нових живота, док истовремено управљају емоционалним теретом своје прошлости.

Кључни концепти:

- **Отпорност као вештина:**Отпорност није урођена особина; то је вештина која се може научити и ојачати током времена. Ово је охрабрујуће јер значи да уз праву подршку сви ученици имају потенцијал да постану отпорнији.
- **Фактори који доприносе отпорности:**Неколико фактора може побољшати отпорност ученика, укључујући позитивне односе са вршњацима и одраслима, осећај контроле над својим окружењем и могућности за изградњу компетентности и самопоштовања.
- **Улога едукатора:**Наставници играју кључну улогу у неговању отпорности стварањем позитивног и подстицајног окружења у

учионици, моделирањем отпорног понашања и подучавањем специфичних вештина које помажу ученицима да се носе са стресом и неуспесима.

Практична примена:

Укључивање „момента отпорности“ у свакодневне рутине може помоћи ученицима да редовно вежбају отпорност. То може укључивати почетак сваког дана позитивном афирмацијом, разговор о изазовној ситуацији и како је она решена или прослављање малих успеха како би се изградило самопоуздање и осећај постигнућа.

2. Стратегије за изградњу отпорности код ученика

Изградња отпорности подразумева опремање ученика алатима који су им потребни за конструктивно решавање изазова. То укључује развијање вештина емоционалне регулације, подстицање позитивног начина размишљања и стварање могућности за ученике да преузму управљиве ризике који подстичу раст.

Основне стратегије:

- **Подстицање начина размишљања усмереног на раст:** Научите ученике да су изазови прилике за учење, а не непремостиве препреке. Нагласите моћ речи „још увек“ – уместо „Ја ово не могу да урадим“, подстакните их да кажу „Још не могу ово да урадим“.
- **Емоционална регулација:** Помозите ученицима да развију вештине

управљања својим емоцијама кроз активности попут дубоког дисања, вежби пажње и рефлексije. Ове вештине су посебно важне за ученике избеглице који могу имати повећану анксиозност или стрес.

- **Решавање проблема и постављање циљева:** Подучавајте практичне вештине решавања проблема и водите ученике у постављању остваривих циљева. Поделите веће задатке на мање, управљиве кораке како бисте спречили преоптерећење и изградили самопоуздање током напретка.

Детаљан пример:

Размотрите ученицу по имену Лејла, која се због анксиозности бори са учешћем у групним активностима. Постепеним повећањем њеног учешћа – почевши од посматрања, затим доприноса кратким коментарима, и на крају преузимањем активнијих улога – наставник може помоћи Лејли да изгради самопоуздање и отпорност. Позитивно подржавање и подржавајућа група вршњака играју кључну улогу у овом процесу.

Стварање могућности за изградњу отпорности:

- **Изазови у учионици:** Уведите мале изазове који подстичу ученике да изађу из својих зона удобности у подржавајућем окружењу. На пример, „Изазов отпорности недеље“ може укључивати испробавање нове активности, помоћ другови из разреда или дељење личне приче.
- **Рефлексивно вођење дневника:** Подстакните ученике да воде дневник отпорности где могу да документују изазове са којима се

суочавају, како су реаговали и шта су научили. Ова пракса помаже ученицима да виде свој напредак и препознају своју способност да превазиђу тешкоће.

3. Изградња подржавајућег окружења које негује отпорност

Подржавајуће окружење је кључно за неговање отпорности. То подразумева стварање културе у учионици која слави труд, подстиче истрајност и дозвољава грешке као део процеса учења. Моделирањем отпорног понашања и пружањем доследне подршке, едукатори могу помоћи ученицима да изграде самопоуздање које им је потребно за решавање изазова.

Кључни елементи подржавајућег окружења:

- **Позитивно појачање:** Препознајте и прославите труд, не само резултате. Похвалите ученике за њихов труд, креативност и упорност, појачавајући поруку да се отпорност цени.
- **Вршњачка подршка:** Негујте заједницу у учионици у којој се ученици осећају пријатно подржавајући једни друге. Групне активности које захтевају сарадњу и међусобну подршку могу помоћи у јачању друштвених веза и изградњи мреже отпорности.
- **Безбедни простори за неуспех:** Нормализујте грешке као природни део учења. Створите културу у учионици у којој се ученици осећају безбедно да преузимају ризике без страха од оштре осуде и где се

неуспеси посматрају као вредне прилике за учење.

Пример активности: „Дрво отпорности“

- **Циљ:** Да визуализујете отпорност и идентификујете личне снаге и подршку које доприносе отпорности.
- **Потребни материјали:** Велики папир или бела табла, маркери, лепљиве белешке и одштампани обрис дрвета.
- **Упутства:**
 - Нацртајте велико дрво на папиру, са коренима који представљају основне ослонце (породицу, пријатеље, наставнике), стаблом које представља основне снаге ученика (храброст, одлучност), а гранама које представљају циљеве и тежње.
 - Замолите ученике да попуне дрво лепљивим белешкама које описују њихову подршку, снаге и циљеве.
 - Разговарајте о томе како дрво стоји снажно са чврстим темељем и како се гране пружају, симболизујући раст и отпорност.

4. Рефлексивна пракса: Процена и унапређење изградње отпорности

Рефлексивна пракса је неопходна како би едукатори разумели ефикасност својих напора у изградњи отпорности. Редовна рефлексивна пракса помаже у идентификовању шта добро функционише и где је можда потребна додатна подршка.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- Како тренутно подржавам развој отпорности код својих ученика? Које су стратегије биле најефикасније?
- Да ли постоје одређени ученици који имају више проблема са отпорношћу? Која додатна подршка би им могла бити потребна?
- Како могу да будем пример отпорности у свом понашању као едукатор? Да ли показујем начин размишљања усмерен ка расту и истрајност у сопственим изазовима?
- Како могу створити више прилика за ученике да вежбају отпорност у учионици?

Закључак

Изградња отпорности је кључна компонента подршке ученицима избеглицама, помажући им да се снађу у сложености свог новог окружења и превазиђу прошле недаће. Фокусирајући се на отпорност као вештину која се може неговати и развијати, едукатори оснажују ученике да се суоче са изазовима са самопоуздањем и оптимизмом. Ова јединица пружа практичне стратегије и увиде за интегрисање изградње отпорности у свакодневне праксе у учионици, неговајући подржавајуће окружење у којем сви ученици могу да расту и напредују.

Вежбе

Назив активности:	Играње улога отпорности: Превазилажење изазова
Врста активности:	→ <i>Групни рад и играње улога</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ <i>Идентификујте личне и спољашње факторе који доприносе отпорности.</i> → <i>Вежбајте стратегије изградње отпорности у реалним сценаријима.</i> → <i>Развијте вештине решавања проблема и начин размишљања усмерен ка расту када се суочавате са изазовима.</i> → <i>Ојачајте вршњачку подршку радећи заједно на превазилажењу препрека.</i>
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: ● Одштампани сценарији за играње улога који приказују уобичајене изазове (један сценарио по групи) ● Картице стратегије отпорности (картице са стратегијама као што су дубоко дисање, тражење помоћи, преиспитивање проблема итд.) ● Бела табла или флипчарт за групне рефлексije ● Бележнице и оловке за учеснике Ресурси: ● Материјали који сумирају стратегије отпорности о којима се говорило у овој јединици ● Кратак видео клип или презентација о примерима отпорности из стварног живота ● 'Mental toughness is the secret to success' BBC Ideas ● хттпс://youtu.be/9вдН15--хро Захтеви за радни простор:

- Пространа учионица или отворени простор где се групе могу раширити за играње улога
- Мирно окружење без ометања за олакшавање фокусираних дискусија

Објашњење и
расподела
активности:

Корак 1: Увод у активност (5 минута)

- Почните објашњавањем важности отпорности и како нам она помаже да се носимо са изазовима у животу. Истакните да отпорност није у томе да никада не грешимо, већ у томе како реагујемо и учимо из неуспеха.
- Уведите концепт играња улога као алата за вежбање стратегија отпорности у безбедном и подржавајућем окружењу.

Корак 2: Подела група и додела сценарија (5 минута)

- Поделите учеснике у мање групе (4-5 чланова по групи).
- Поделите различите сценарије играња улога свакој групи, при чему сваки приказује ситуацију у којој би ученик могао да се суочи са изазовом (нпр. осећа се изостављено, бори се са тешким задатком, носи се са неслагањем).
- Role play scenarios and strategy cards- Module 4/Unit 2

Корак 3: Избор и припрема стратегије (10 минута)

- Свакој групи дајте сет картица за стратегију отпорности.
- Групе ће прегледати свој сценарио и одабрати стратегије за које верују да би помогле главном лику да превазиђе изазов.
- Дајте групама времена да припреме своју игру

улога, додељујући улоге (нпр. ученик који се суочава са изазовом, вршњаци који пружају подршку итд.).

Корак 4: Извршење игре улога (10 минута)

- Свака група изводи своју игру улога, демонстрирајући како би користили одабране стратегије отпорности за решавање изазова сценарија.
- Подстичите креативност и подржавајуће интеракције, наглашавајући да не постоји један „прави“ начин да се буде отпоран.

Корак 5: Групна рефлексција и дискусија (10 минута)

- Након играња улога, окупите групе за рефлексивну дискусију. Користите подстицаје као што су:
 - Које су стратегије коришћене у свакој игри улога и како су оне помогле?
 - Да ли је било тренутака када је групи било тешко да остане отпорна? Како су то превазишли?
 - Како је рад у групи допринео укупној отпорности у сценарију?

Корак 6: Презентације и повратне информације (5 минута по групи)

- Свака група представља свој сценарио, коришћене стратегије и своје рефлексije широј групи.
- Подстакните конструктивне повратне информације од вршњака о ефикасности стратегија отпорности и како се оне могу применити у стварним животним ситуацијама.

Корак 7: Сумирање кључних закључака (5 минута)

- *Фацитатор завршава вежбу сумирањем кључних стратегија отпорности о којима се говорило и истицањем важности практиковања отпорности у свакодневном животу.*
- *Нагласите да је отпорност колективни напор и да је вршњачка подршка моћна компонента у превазилажењу изазова.*

Препоручена питања за анализу активности:

- *Како су стратегије коришћене у вашој игри улога помогле лику да превазиђе свој изазов?*
- *Шта сте научили о отпорности што раније нисте разматрали?*
- *Како се ове стратегије могу применити у вашем животу или у учионици да бисте подржали вршњаке?*
- *Размишљајући о вежби, како је заједнички рад у групи унапредио ваше разумевање отпорности?*

Јединица 3: Промовисање позитивног менталног здравља

Насловна страна

Наслов: Промовисање позитивног менталног здравља

Релевантне кључне речи: ментално здравље, благостање, емоционална регулација, подржавајуће окружење, студенти избеглице, брига о себи

Слика за насловну страну:

Главни део за теорију

Увод

Позитивно ментално здравље је камен темељац општег благостања и успеха, посебно за ученике који су доживели стрес и трауму повезану са расељавањем. За ученике избеглице, промовисање позитивног менталног здравља значи стварање подржавајућег окружења које не само да се бави непосредним психолошким потребама, већ и подстиче дугорочну отпорност, самопоштовање и осећај припадности. Ова јединица се фокусира на практичне стратегије које едукатори могу користити за промоцију менталног здравља у учионици, наглашавајући важност проактивних приступа, емоционалне писмености и изградње културе бриге.

1. Разумевање позитивног менталног здравља: Преко одсуства болести

Позитивно ментално здравље је више од самог одсуства менталних

болести; оно обухвата стање благостања у којем се појединци осећају добро, добро функционишу и способни су да се носе са нормалним животним стресом. За студенте, посебно оне из избегличких породица, одржавање позитивног менталног здравља подразумева сналажење у сложеним емоцијама, изградњу здравих односа и развијање ефикасних стратегија суочавања.

Кључни концепти:

- **Холистичко благостање:** Ово укључује емоционалне, психолошке и социјалне аспекте здравља. Промовисање позитивног менталног здравља значи подршку ученицима у свим овим областима.
- **Заштитни фактори:** Елементи који могу помоћи ученицима да одрже позитивно ментално здравље укључују јаке друштвене везе, осећај сврхе, вештине емоционалне регулације и приступ ресурсима подршке.
- **Улога едукатора:** Наставници су кључни у стварању окружења у учионици које подржава ментално здравље. Моделирањем позитивног понашања, подучавањем вештинама емоционалне регулације и неговањем осећаја заједништва, едукатори могу значајно утицати на ментално благостање ученика.

Практична примена:

Увођење редовних „момента за проверу“ (check-in), где ученици могу да изразе како се осећају у подржавајућем окружењу, помаже у нормализацији

разговора о емоцијама и менталном здрављу. То се може постићи једноставним активностима попут коришћења картица са емоцијама, табеле осећања или вођења дневника.

2. Стратегије за промоцију позитивног менталног здравља у учионици

Промовисање позитивног менталног здравља подразумева и превентивне мере и активне интервенције. Наставници могу неговати подстицајно окружење које оснажује ученике да управљају својим емоцијама, траже помоћ када је потребна и подржавају једни друге.

Основне стратегије:

- **Емоционална писменост:** Научите ученике да препознају и тачно изражавају своје емоције. То укључује препознавање широког спектра емоција, поред само „среће“ или „туге“, и разумевање како ове емоције утичу на понашање и доношење одлука.
- **Технике пажње и опуштања:** Укључите праксе пажње као што су дубоко дисање, вођена визуализација и прогресивна релаксација мишића како бисте помогли ученицима да се носе са стресом и анксиозношћу.
- **Подстицање здравих односа:** Подстицати љубазност, емпатију и сарадњу међу ученицима. Активности које граде тимски рад и вршњачку подршку могу побољшати укупну климу у учионици и смањити осећај изолације.

Детаљан пример:

У учионици, у учионици, под називом „Шараде емоција“, ученици глуме различите емоције без употребе речи, док њихови вршњаци погађају која је емоција приказана. Ова забавна и интерактивна игра помаже ученицима да науче да препознају и изражавају емоције, подстичући већу емоционалну свест и емпатију.

Стварање позитивног окружења у учионици:

- **Доследност и предвидљивост:**Предвидљива рутина може пружити осећај сигурности ученицима, смањити анксиозност и помоћи им да се фокусирају на учење.
- **Отворена комуникација:**Креирајте политику отворених врата где се ученици осећају пријатно да разговарају о својим бригама или траже помоћ. Ово се може појачати одвајањем времена за индивидуалне пријаве или анонимне кутије за предлоге.
- **Препознавање и слављење снага:**Истакните снаге и успехе ученика, без обзира колико мали били, како бисте изградили самопоштовање и позитивну слику о себи.

3. Решавање изазова менталног здравља у учионици

Иако је циљ промовисање позитивног менталног здравља, важно је бити спреман да се суочимо са изазовима менталног здравља који се могу појавити. Препознавање раних знакова проблема менталног здравља и

знање како да се на одговарајући начин реагује може направити значајну разлику у животу ученика.

Уобичајени изазови менталног здравља:

- **Знаци анксиозности и депресије:**Потражите симптоме као што су стална туга, повлачење из активности, промене у апетиту или обрасцима спавања и тешкоће са концентрацијом.
- **Реакције на трауму:**Студенти избеглице могу показати хипервигилантност, изненадне изливе беса или интензивне емоционалне реакције изазване подсећањима на прошле трауме.
- **Социјални и бихевиорални изазови:**Тешкоће у склапању пријатељстава, чести сукоби са вршњацима или ометајуће понашање могу сигнализирати основне проблеме менталног здравља.

Стратегије за решавање изазова:

- **Рана интервенција:**Ако приметите знаке узнемирености, обратите им се рано. Једноставно „Приметила сам да си у последње време узнемирена; да ли постоји нешто о чему би желела да разговараш?“ може отворити врата ка даљој подршци.
- **Сарађујте са стручњацима за ментално здравље:**Сарађујте са школским саветницима, социјалним радницима или спољним стручњацима за ментално здравље како бисте пружили свеобухватну подршку ученицима којима је то потребно.

- **Креирање плана безбедности:** За ученике који доживљавају тешку анксиозност, нападе панике или друге акутне проблеме менталног здравља, развијте план безбедности који укључује кораке које могу предузети да би се осећали безбедније, као што је одређено тихо место или одрасла особа којој могу да се обрате.

Пример активности: „Кут за смиривање“

- **Циљ:** Обезбедити посебан простор у учионици где ученици могу да регулишу своје емоције када се осећају преоптерећено.
- **Потребни материјали:** Тихо место са удобним седењем, смирујућим визуелним приказима (нпр. слике природе), алатима за ублажавање стреса (нпр. лоптице за антистрес, играчке за врпољење) и рефлексивним подстицајима.
- **Упутства:**
 - Представите Кутак за смиривање као позитиван простор за свакога коме је потребан тренутак за себе.
 - Објасните како се користи простор, подстичући ученике да посете када треба да се преусмере или да управљају јаким емоцијама.
 - Укључите кратак водич са техникама смиривања и размишљањима како бисте помогли ученицима да се ресетују.

4. Рефлексивна пракса: Унапређење подршке менталном здрављу у учионици

Размишљање о вашем приступу подршци менталном здрављу је кључно за континуирано побољшање. Редовно размишљање помаже едукаторима да идентификују снаге у свом приступу, области за раст и нове стратегије које могу да испробају.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- Како тренутно промовишем позитивно ментално здравље у својој учионици? Које стратегије су биле најефикасније?
- Да ли постоје одређени ученици који изгледа имају више проблема са менталним здрављем? Како могу боље да их подржим?
- Колико се пријатно осећам разговарајући о темама менталног здравља са својим ученицима? Које додатне обуке или ресурси би ми могли помоћи у овој области?
- Како могу да укључим ученике у стварање културе у учионици која подржава ментално здравље свих?

Закључак

Промовисање позитивног менталног здравља је неопходно за стварање окружења за учење у којем сви ученици, посебно они из избегличких породица, могу да напредују. Фокусирајући се на емоционалну писменост, подржавајуће односе и проактивне стратегије, едукатори могу помоћи ученицима да развију вештине које су им потребне за одржавање менталног благостања. Ова јединица пружа практичне приступе за

неговање ментално здраве учионице и подстиче континуирано размишљање и прилагођавање како би се задовољиле потребе сваког ученика.

Вежбе

Назив активности:	Пажљива тегла
Врста активности:	→ Индивидуални рад → Вођена рефлексива
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Разумети концепт пажње (<i>mindfulness</i>) и како се она може користити за смиривање ума. → Вежбајте једноставну технику пажње како бисте лакше управљали стресом и емоцијама. → Развијте свест о томе како се мисли и осећања могу посматрати и управљати њима. → Подстичите осећај контроле и јасноће у реаговању на емоције.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: ● Прозирне тегле или пластичне флаше (једна по ученику) ● Вода ● Шљокице или мале шљокице ● Боја за храну (опционо за визуелну привлачност) ● Лепак или трака за затварање тегли Ресурси: ● Кратак материјал или постер који објашњава сврху

	Свесне тегле и како је користити • Умирујућа музика (опционо) за позадину током активности Захтеви за радни простор: • Столови за склапање тегли • Мирно и тихо место где ученици могу да седе и посматрају своје тегле
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у теглу свесности (5 минута) • Почните тако што ћете представити концепт свесности (<i>mindfulness</i>), објашњавајући да она подразумева присуство и потпуно ангажовање у тренутку без осуђивања. • Објасните да је Тегла свесности алат који може помоћи да визуализујемо како нам умови могу бити претрпани мислима и емоцијама и како можемо пронаћи смиреност једноставним посматрањем и дозвољавањем стварима да се смире. Корак 2: Састављање свесних тегли (10 минута) • Обезбедите сваком ученику провидну теглу или флашу. Упутите их да теглу напуне већи део водом, а затим по жељи додају неколико капи прехранбене боје. • Додајте кашичицу шљокица или ситних шљокица у теглу, објашњавајући да шљокице представљају мисли, осећања и бриге. • Чврсто причврстите поклопац лепком или траком како бисте спречили цурење. Корак 3: Коришћење свесне тегле (5 минута) • Замолите ученике да снажно промућкају своје

тегле и посматрају како се шљокице врте около. Објасните да тако наши умови могу изгледати када смо под стресом, анксиозни или преоптерећени.

- *Како се шљокице почну слегати, водите ученике кроз кратку вежбу пажње: охрабрите их да дубоко удахну, посматрају како се шљокице слегају и замисле како се њихове мисли и осећања смирују на исти начин.*

Корак 4: Рефлексивна дискусија (5 минута)

- *Водите кратку дискусију о томе како су се ученици осећали током активности и шта су приметили док су посматрали своје тегле. Питајте:*
 - *Какав је био осећај гледати како се шљокице слегају?*
 - *Можете ли се сетити времена када су вам се мисли чиниле попут вртложног сјаја?*
 - *Како бисте могли да користите ову теглу када се осећате узнемирено или преоптерећено?*

Корак 5: Персонализација и понешто (5 минута)

- *Подстакните ученике да персонализују своје тегле налепницама или етикетама које их подсећају на смиреност или позитивне афирмације.*
- *Подсетите ученике да могу да користе своје „Стакле свесности“ кад год им је потребан тренутак смирености или јасноће, посебно када осећају јаке емоције.*

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

- *Шта сте приметили у вези са својим мислима и осећањима док сте користили Теглу за свесност (Mindful Bottle)?*
- *Како вам посматрање ваших мисли, уместо тренутне реакције, може помоћи у стресним ситуацијама?*
- *Можете ли да смислите друге начине да практикујете свесност у свакодневном животу?*
- *Како мислите да вам пажња (свесност) може помоћи у учионици или код куће?*

Закључак модула

Модул 4, „Психосоцијална подршка и благостање“, опремио вас је основним стратегијама за стварање неговајућег и подржавајућег окружења у учионици, посебно за ученике избеглице који се суочавају са јединственим изазовима. Током овог модула, бавили смо се важношћу стварања безбедних простора, изградњом отпорности и промоцијом позитивног менталног здравља, што је све од виталног значаја за неговање инклузивне и оснажујуће атмосфере учења.

Стварање безбедних простора:

У Јединици 1, истраживали смо како успоставити безбедне просторе који

превазилазе физичку учионицу и обухватају емоционалну и психолошку безбедност. Постављањем јасних рутина, подстицањем инклузивности и неговањем отворене комуникације, едукатори могу створити окружење у учионици у којем се сви ученици осећају поштовано, цењено и слободно да се изразе без страха од осуде.

Изградња отпорности:

Јединица 2 истакла је кључну улогу отпорности у помагању ученицима да се прилагоде изазовима и опораве од неуспеха. Научили смо практичне стратегије за неговање отпорности, као што су подстицање начина размишљања усмереног на раст, подучавање вештинама решавања проблема и неговање јаких веза са вршњацима. Изградњом отпорности, едукатори оснажују ученике да се суоче са тешкоћама са самопоуздањем и осећајем контроле над сопственим животима.

Промовисање позитивног менталног здравља:

У последњој јединици, фокусирали смо се на промоцију позитивног менталног здравља интегрисањем пракси које подржавају емоционално благостање. Технике попут свесности, емоционалне писмености и стварања културе бриге у учионици помажу ученицима да ефикасно управљају својим емоцијама и стресом. Рано препознавање и решавање изазова менталног здравља је кључно за подршку општем благостању ученика избеглица и осигуравање да имају алате који су им потребни за напредак.

До краја овог модула, бићете опремљени практичним стратегијама за:

- **Створите безбедне и инклузивне просторе:** Створити окружење у учионици у којем се сви ученици, посебно они из избегличких породица, осећају безбедно и подржано.
- **Изградите отпорност:** Подучавајте и моделирајте вештине отпорности које помажу ученицима да се носе са стресом и недаћама са позитивним погледом на свет.
- **Промовишите ментално благостање:** Укључите праксе менталног здравља у своје свакодневне рутине, негујући културу у учионици која цени и подржава емоционално здравље.

Ове вештине су кључне како би се осигурало да сви ученици осећају припадност и да су оснажени да остваре свој пуни потенцијал. Применом ових стратегија, не само да подржавате академски успех својих ученика, већ и њихову општу добробит и срећу. Као едукатор, ваша посвећеност психосоцијалној подршци и добробити игра кључну улогу у обликовању позитивне будућности за сваког ученика, омогућавајући им да напредују и унутар и ван учионице.

Наоружани алатима из овог модула, сада сте спремни да креирате окружење у учионици које даје приоритет благостању, подстиче отпорност и оснажује сваког ученика да постигне успех.

ПротивЧлан 5 Прилагодљивост и флексибилност

Увод у модул

Наслов модула: Прилагодљивост и флексибилност

Поднаслов/Опис:

Овај модул оснажује едукаторе вештинама и стратегијама неопходним за успех у динамичним и разноврсним образовним окружењима. Фокусирајући се на прилагодљивост и флексибилност, модул истражује како ефикасно реаговати на различите потребе учења, сналазити се у сложеним и променљивим окружењима и управљати динамиком учионице помоћу одговорних стратегија. Едукатори ће научити да примењују адаптивне методе наставе, да се укључе у креативно решавање проблема и да негују позитивну и инклузивну атмосферу у учионици која задовољава потребе свих ученика, посебно оних из различитих и изазовних средина.

Релевантне кључне речи:

Прилагодљивост, флексибилност, разноврсне потребе за учењем, решавање проблема, одговорно управљање учионицом, инклузивно образовање, динамична окружења.

Јединица 1: Јединица 1: Прилагођавање различитим потребама учења

Насловна страна

Назив јединице: Прилагођавање различитим потребама учења

Релевантне кључне речи: Разноврсне потребе за учењем, диференцирана настава, инклузивно образовање, приступ усмерен на ученика, адаптивне стратегије

Главни део за теорију

Увод

У данашњим све разноврснијим учионицама, едукатори имају задатак да задовоље потребе ученика који долазе из различитих средина, а свако од

њих има јединствене снаге, изазове и стилове учења. Прилагођавање овим различитим потребама учења је неопходно за неговање инклузивног образовног окружења у којем сви ученици могу успети. Ова јединица се фокусира на опремање едукатора вештинама за дизајнирање и имплементацију флексибилних наставних стратегија које задовољавају различите потребе њихових ученика, осигуравајући да је сваки ученик подржан и ангажован.

1. Разумевање различитих потреба за учењем: Више од универзалног приступа

Сваки ученик улази у учионицу са посебним скупом потреба на које утичу фактори као што су језичко знање, културно порекло, когнитивне способности и емоционална и друштвена искуства. Ученици избеглице, посебно, могу се суочити са додатним изазовима као што су језичке баријере, трауме и празнине у образовању. Препознавање и решавање ових различитих потреба захтева посвећеност диференцираној настави и приступ усмерен на ученика.

Кључни концепти:

- **Диференцирана настава:** Приступ настави који подразумева пружање различитим ученицима различитих начина за учење истог градива. Ово може да укључује различите наставне стратегије, материјале и процене које су прилагођене индивидуалним стиловима учења и

способностима.

- **Приступ усмерен на ученика:** Фокусирање на јединствене потребе, интересовања и способности сваког ученика. Овај приступ наглашава важност прилагођавања метода наставе како би се подржале индивидуалне снаге и изазови, уместо очекивања да сви ученици уче на исти начин.
- **Флексибилно планирање часова:** Осмишљавање часова који омогућавају прилагођавања на основу повратних информација ученика и континуиране процене. Флексибилност у планирању часова осигурава да настава остане одговорна на променљиве потребе ученика.

Практична примена:

Наставници могу почети тако што ће спровести процену потреба за учењем на почетку семестра како би боље разумели различите потребе својих ученика. То може укључивати анкете, посматрања или неформалне разговоре како би се стекао увид у преферирани стил учења сваког ученика, његове снаге и области за раст.

2. Стратегије за прилагођавање наставе различитим потребама учења

Прилагођавање наставе подразумева коришћење различитих стратегија које се прилагођавају различитим начинима учења ученика. То може да укључује модификовање садржаја, процеса и производа, као и пружање

различитих нивоа подршке на основу индивидуалних потреба.

Основне стратегије:

- **Измена садржаја:** Прилагођавање градива које се предаје како би боље одговарало потребама ученика. На пример, коришћење визуелних помагала, поједностављених текстова или практичних активности може помоћи ученицима који имају потешкоћа са традиционалном наставом заснованом на предавањима.
- **Процес диференцирања:** Разноврсни начини на које ученици интерагују са материјалом. То може укључивати групни рад, индивидуалне пројекте или интерактивне активности које омогућавају ученицима да истражују концепте на начин који одговара њиховом стилу учења.
- **Прилагођавање производа:** Омогућавање ученицима да демонстрирају своје учење на различите начине, као што су презентације, писани задаци или креативни пројекти. Ова флексибилност осигурава да сви ученици имају прилику да успеју, без обзира на њихов преферирани начин изражавања.

Детаљан пример:

Размислите о лекцији о екосистемима. Да би се удовољило различитим потребама учења, наставник може представити садржај кроз кратак видео за визуелне ученике, практичну активност изградње модела за кинестетичке ученике и детаљно читање за оне који се истичу у учењу

заснованом на тексту. Процене могу варирати од креирања постера, писања извештаја или давања усменог објашњења како екосистеми функционишу.

Стварање инклузивног окружења у учионици:

- **Универзални дизајн за учење (UDL):** Образовни оквир који усмерава развој флексибилних окружења за учење која прилагођавају индивидуалне разлике у учењу. Принципи UDL-а подстичу употребу вишеструких начина представљања, ангажовања и изражавања како би се задовољиле различите потребе свих ученика.
- **Коришћење технологије:** Коришћење дигиталних алата и ресурса може значајно побољшати прилагодљивост наставе. Образовне апликације, онлајн ресурси и помоћне технологије могу пружити алтернативне начине ученицима да приступе садржају и демонстрирају своје учење.

3. Практични кораци за имплементацију адаптивних стратегија наставе

Спровођење адаптивних стратегија захтева пажљиво планирање, флексибилност и континуирано размишљање. Наставници би требало да теже стварању културе у учионици где се различите потребе виде као снаге и где се сви ученици осећају цењеним и способним да постигну свој максимум.

Кораци за имплементацију:

- **Континуирана процена и повратне информације:**Редовно процењујте напредак ученика и тражите повратне информације о ефикасности наставних стратегија. Ово омогућава благовремена прилагођавања и осигурава да настава остане усклађена са потребама ученика.
- **Сарадња са помоћним особљем:**Тесно сарађујте са наставницима специјалног образовања, особљем за језичку подршку и другим стручњацима како бисте пружили циљану подршку ученицима са посебним потребама. Сарадња помаже да се осигура да сви ученици добију свеобухватну подршку која им је потребна за успех.
- **Подстицање гласа ученика:**Укључите ученике у процес учења тражећи њихов допринос о томе како најбоље уче. Ово не само да оснажује ученике већ и пружа вредне увиде који могу информисати о прилагођавању наставе.

Пример активности: Станице за учење

- **Циљ:**Да би се ученицима пружило више начина за интеракцију са садржајем на основу њихових преференција учења.
- **Потребни материјали:**Разноврсни ресурси (нпр. видео снимци, литература, практични материјали, интерактивни дигитални алати) везани за тему лекције.
- **Упутства:**

- Поставите различите станице по учионици, свака нудећи јединствен начин за истраживање теме лекције (нпр. станица за читање, видео станица, станица за практичне експерименте).
- Дозволите ученицима да бирају које станице ће посетити на основу својих интересовања и преферираних стилова учења.
- На крају, организујте групну дискусију како бисте поделили увиде са сваке станице и учврстили циљеве учења.

4. Рефлексивна пракса: Унапређење вашег приступа прилагођавању наставе

Рефлексивна пракса је неопходна за континуирано унапређење вашег приступа задовољавању различитих потреба учења. Редовна рефлексивна пракса помаже да се утврди шта добро функционише, шта би се могло побољшати и како боље подржати своје ученике.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- Како тренутно прилагођавам своју наставу како бих задовољио/ла различите потребе својих ученика? Које су стратегије биле најефикасније?
- Да ли постоје ученици који се и даље муче упркос мојим прилагођавањима? Која додатна подршка или промене би им могле бити потребне?
- Како могу више да укључим своје ученике у процес прилагођавања

наставе како би боље одговарала њиховим потребама?

- Који ресурси или подршка би ми могли помоћи да додатно унапредим свој приступ диференцираној настави?

Закључак

Прилагођавање различитим потребама учења је фундаментални аспект инклузивног образовања. Прихватањем флексибилности, диференцијацијом наставе и одржавањем приступа усмереног на ученика, едукатори могу створити окружење у учионици у којем се сви ученици осећају подржано и способно да остваре свој пуни потенцијал. Ова јединица пружа практичне стратегије за прилагођавање метода наставе и подстиче континуирано размишљање и адаптацију како би се задовољиле еволуирајуће потребе сваког ученика.

Вежбе

Назив активности:	Изазов менија за учење: Прилагодите своју путању учења
Врста активности:	→ Индивидуални рад → Групна рефлексija
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Разумети и применити концепт диференциране наставе одабиром активности учења које најбоље одговарају индивидуалним преференцијама и потребама. → Развијте самосвест о личним стиловима учења и

	<i>снагама.</i> → <i>Повећајте ангажовање и одговорност за процес учења тако што ћете ученицима омогућити да сами бирају како ће учити.</i> → <i>Подстицати сарадњу и размену различитих приступа учењу.</i>
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: ● Шаблони менија за учење (штампани или дигитални) са разним опцијама активности ● Материјали за сваку активност (нпр. одломци за читање, видео линкови, уметнички прибор, интерактивни алати) ● Уређаји као што су таблети или рачунари за дигиталне активности ● „Мени“ или графикон за приказ доступних опција Ресурси: ● Пример менија за учење са различитим категоријама активности (нпр. „Пређела“ за уводне задатке, „Главна јела“ за основне активности учења, „Десерти“ за додатне активности) ● Листови за рефлексiju за ученике како би проценили свој изабрани пут учења и исходе Захтеви за радни простор: ● Флексибилно распоређивање учионице са различитим станицама или областима где ученици могу да раде самостално или у малим групама ● Мирно место за студенте који преферирају индивидуалне активности
Објашњење и расподела	Корак 1: Увод у мени за учење (5 минута)

активности:

- Представите концепт менија за учење, објашњавајући да он омогућава ученицима да изаберу активности које најбоље одговарају њиховом стилу учења, интересовањима и потребама.
- Објасните да ће, баш као и на менију ресторана, имати опције за избор из различитих категорија, са циљем да се направи уравнотежен „оброк“ који покрива кључне циљеве учења лекције.

Корак 2: Истраживање менија за учење (5 минута)

- Поделите шаблоне менија за учење или их прикажите на екрану. Објасните сваку категорију:
 - **Предјела:** Уводни задаци који активирају претходно знање (нпр. брзи квизови, загревање у дискусијама).
 - **Главна јела:** Основне активности учења где се одвија највећи део учења (нпр. гледање видео туторијала, спровођење мини-експеримента, читање чланка).
 - **Десерти:** Додатне активности које омогућавају креативност или дубље истраживање (нпр. креирање постера, писање рефлексije, дељење увида у малој групи).

Корак 3: Избор путање учења (10 минута)

- Дозволите ученицима да изаберу своје активности из менија. Подстакните их да изаберу уравнотежен „оброк“ тако што ће изабрати барем једну активност из сваке категорије.
- Обезбедите потребне материјале за сваку изабрану активност и уверите се да ученици

разумеју очекивања у вези са завршетком.

Корак 4: Укључивање у активности (15-20 минута)

- Ученици се баве изабраним активностима, радећи самостално или у малим групама, према потреби.
- Наставници се крећу како би пружили подршку, одговорили на питања и олакшали ангажовање, осигуравајући да су сви ученици фокусирани на задатак и да имају користи од изабраних путева учења.

Корак 5: Групна рефлексција и дељење (10 минута)

- Након завршетка активности, окупите ученике за групну рефлексiju. Подстакните их да поделе:
 - Које активности су изабрали и зашто
 - Како су њихови избори одговарали њиховим стиловима учења и потребама
 - Шта су научили из активности
- Искористите ову рефлексiju да бисте истакли вредност диференцираног учења и важност разумевања личних преференција у учењу.

Корак 6: Лична рефлексija и повратне информације (5 минута)

- Обезбедите студентима листове за рефлексiju како би индивидуално проценили своје искуство учења. Подстицаји могу да укључују:
 - „Шта вам се највише допало у вези са активностима које сте изабрали?“
 - „Како су вам активности помогле да боље разумете тему?“
 - „Шта бисте следећи пут променили да бисте побољшали своје учење?“

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

Препоручена питања за анализу активности:

- *Како је могућност избора у вашим активностима учења утицала на ваше ангажовање и мотивацију?*
- *Која активност је најбоље одговарала вашем стилу учења и зашто?*
- *Како вам разумевање ваших преференција у учењу може помоћи у другим предметима или областима живота?*
- *Са којим сте се изазовима суочили и како сте их превазишли?*

Јединица 2: Решавање проблема у динамичким окружењима

Насловна страна

Назив јединице: Решавање проблема у динамичким окружењима

Релевантне кључне речи: Решавање проблема, динамична окружења, критичко размишљање, доношење одлука, флексибилност, иновативна решења

Главни део за теорију

Увод

У данашњем стално променљивом образовном пејзажу, способност ефикасног решавања проблема у динамичним окружењима је кључна вештина за наставнике. Учионице су пуне неочекиваних изазова, од проблема у понашању и препрека у учењу до промена у динамици учионице и спољашњих утицаја. За наставнике, способност да се носе са овим сложеностима уз креативност и прилагодљивост је неопходна за одржавање позитивног и продуктивног окружења за учење. Ова јединица се фокусира на опремање наставника практичним стратегијама за решавање проблема, наглашавајући важност критичког размишљања, сарадње и флексибилног доношења одлука у одговору на разноврсне и еволуирајуће потребе њихових ученика.

1. Разумевање динамичких окружења: Прихватање сложености

Динамична окружења карактеришу сталне промене, непредвидивост и потреба за брзим прилагођавањем. У учионици, то може укључивати суочавање са неочекиваним понашањем ученика, технолошким проблемима, различитим нивоима ангажовања ученика или променама у захтевима наставног плана и програма. Разумевање природе динамичних окружења помаже едукаторима да предвиде потенцијалне изазове и припреме се да ефикасно реагују.

Кључни концепти:

- **Динамичко решавање проблема:** Подразумева флексибилност и отвореност ума приликом решавања изазова. То укључује способност брзе промене стратегија на основу нових информација или променљивих околности.
- **Критичко мишљење:** Способност анализирања ситуација, разматрања вишеструких перспектива и процене потенцијалних решења. Критичко размишљање је неопходно за доношење информисаних одлука које најбоље одговарају потребама ученика.
- **Креативна решења:** Подстиче размишљање ван оквира и проналажење иновативних приступа уобичајеним проблемима. Креативност у решавању проблема може довести до занимљивијих и ефикаснијих решења.

Практична примена:

Наставници могу почети са вежбањем решавања проблема заснованог на сценаријима, где анализирају различите сценарије у учионици и разматрају потенцијална решења. Ова пракса помаже у изградњи самопоуздања и прилагодљивости у доношењу одлука у реалном времену.

2. Стратегије за ефикасно решавање проблема у учионици

Ефикасно решавање проблема подразумева структуриран приступ који омогућава едукаторима да систематски решавају изазове, а да притом

остану прилагодљиви новим информацијама. Применом ових стратегија, наставници могу створити брже и отпорније окружење у учионици.

Основне стратегије:

- **Идентификујте и дефинишите проблем:**Јасно артикулисање проблема је први корак у проналажењу решења. То подразумева прикупљање информација, посматрање проблема и разумевање његовог утицаја на учионицу.
- **Решења за брејнсторминг:**Генеришите више потенцијалних решења без тренутне процене њихове изводљивости. Ово подстиче креативно размишљање и проширује спектар могућих одговора.
- **Процените и изаберите најбоље решење:**Процените свако потенцијално решење на основу критеријума као што су ефикасност, изводљивост и утицај на ученике. Изаберите решење које најбоље одговара жељеном исходу.
- **Имплементирајте и рефлектујте:**Примените изабрано решење у пракси и пратите његову ефикасност. Будите спремни да направите прилагођавања по потреби и размислите о исходу како бисте учили из искуства.

Детаљан пример:

Размотрите сценарио у којем се нови технолошки алат уводи у учионицу, али ученици се муче да га ефикасно користе, што изазива фрустрацију и поремећаје. Наставник би прво могао да идентификује конкретне проблеме

са којима се ученици суочавају (нпр. недостатак обуке, техничке потешкоће), да размотри решења (нпр. да обезбеди кратак туторијал, креира систем вршњачке подршке), а затим да изабере најпрактичнији приступ који ће одмах применити. Размишљање о процесу помаже наставнику да усаврши свој приступ за будуће изазове везане за технологију.

Колаборативно решавање проблема:

- **Укључите ученике у процес:** Укључивање ученика у решавање проблема не само да их оснажује, већ им пружа и вредне увиде у њихове перспективе. На пример, ако се у учионици стално јавља сукоб, питајте ученике за њихове идеје о томе како га решити, подстичући тако окружење за сарадњу и инклузивност.
- **Вршњачка сарадња:** Сарађујте са колегама како бисте делили стратегије и решења. Професионалне заједнице за учење или тимска настава могу пружити додатну подршку и разноврсне перспективе приликом решавања сложених проблема.

3. Унапређење доношења одлука у динамичним окружењима

Доношење одлука у динамичним окружењима захтева флексибилност, способност одређивања приоритета и спремност на прилагођавање када ствари не иду по плану. Наставници који могу брзо доносити ефикасне одлуке боље су опремљени да се носе са неочекиваним изазовима који се јављају у учионици.

Кључни елементи ефикасног доношења одлука:

- **Приоритизујте на основу утицаја:** Нису сви проблеми потребни за хитну акцију. Научите да дате приоритет проблемима на основу њиховог утицаја на учење и добробит ученика. Прво се позабавите проблемима високог приоритета, док проблеме нижег приоритета држите на радару за будуће акције.
- **Прихватите флексибилност:** Будите спремни да промените курс ако одлука не даје очекиване резултате. Флексибилност у доношењу одлука омогућава едукаторима да реагују на повратне информације и нове информације без осећаја везаности за одређени приступ.
- **Рефлексивна пракса:** Редовно размишљање о процесима доношења одлука помаже едукаторима да уче из својих искустава и побољшају своје вештине решавања проблема. Размислите о томе шта је добро функционисало, шта није и како се одлуке могу усавршити за боље резултате.

Пример активности: Алат „Матрица одлука“

- **Циљ:** Да би се помогло едукаторима да систематски процене потенцијална решења за проблеме у учионици.
- **Потребни материјали:** Шаблон матрице одлучивања (штампани или дигитални), маркери и листа критеријума за процену решења (нпр. потребно време, ангажовање студената, изводљивост).
- **Упутства:**

- Представите уобичајени изазов у учионици (нпр. низак ангажман ученика током часова).
- Користите матрицу одлучивања да бисте навели потенцијална решења у редовима и критеријуме за процену у колонама.
- Оцените свако решење на основу критеријума и саберите резултате да бисте идентификовали најперспективнији приступ.
- Разговарајте о резултатима и одлучите о следећим корацима за имплементацију.

4. Рефлексивна пракса: Јачање вештина решавања проблема

Рефлексивна пракса је кључна за унапређење вештина решавања проблема у динамичним окружењима. Редовним испитивањем свог приступа решавању проблема, едукатори могу да идентификују снаге, области за раст и могућности за усавршавање својих стратегија.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- Како тренутно приступам решавању проблема у својој учионици? Које су стратегије биле најефикасније?
- Да ли постоје обрасци у изазовима са којима се суочавам? Како могу да предвидим и припремим се за ове проблеме који се понављају?
- Како да укључим своје ученике у процес решавања проблема? Какав утицај то има на динамику у учионици?
- Како могу побољшати своје вештине доношења одлука како бих се

боље снашао/ла у сложености свог наставног окружења?

Закључак

Решавање проблема у динамичним окружењима је суштинска вештина за едукаторе који теже стварању адаптивних и брзих учионица. Прихватањем флексибилности, критичким размишљањем и укључивањем ученика у процес, наставници могу ефикасно да се носе са изазовима и неговају позитивну атмосферу за учење. Ова јединица пружа практичне стратегије и рефлексивне праксе које оснажују едукаторе да се са самопоуздањем и креативно сналазе у сложености својих наставних окружења.

Вежбе

Назив активности:	Соба за бекство која решава проблеме
Врста активности:	→ Групни рад → Интерактивни изазов
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Развијте критичко размишљање и вештине колаборативног решавања проблема у динамичном окружењу. → Вежбајте доношење брзих, флексибилних одлука на основу променљивих информација и доприноса тима. → Унапредите тимски рад и комуникацијске вештине док се бавите сложеним изазовима. → Изградите самопоуздање у сналажењу у непредвидивим ситуацијама уз креативност и

	<i>прилагодљивост.</i>
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: • Картице са слагалицама или трагови везани за уобичајене изазове у учионици (штампане или дигиталне) • Закључане кутије или комбинације дигиталних брава (за тему собе за бекство) • Реквизити за стварање атмосфере „собе за бекство“ у учионици (опционо: тајмери, декорације) • Уређаји са приступом интернету за истраживање или интерактивне слагалице (ако су укључени дигитални елементи) Ресурси: • Шаблони за собе за бекство или листа изазова везаних за управљање учионицом, прилагођавање часова или одговарање на потребе ученика • Листови за рефлексiju за анализу након активности Захтеви за радни простор: • Флексибилан простор у учионици који омогућава кретање и интеракцију групе • Одвојене „станице“ или области где групе могу истовремено да раде на различитим загонеткама или изазовима
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Увод у изазов собе за бекство (5 минута) • <i>Представите концепт собе за бекство као забавног и интерактивног изазова решавања проблема. Објасните да је циљ решити низ загонетки повезаних са изазовима у учионици како би се „побегло“ из собе у одређеном временском</i>

року.

- Нагласите да ће вежба захтевати тимски рад, брзо размишљање и прилагодљивост новим информацијама.

Корак 2: Постављање сцене (5 минута)

- Поделите ученике у мале групе (4-5 чланова по групи) и свакој групи доделите почетну станицу са јединственим изазовом.
- Наведите кратку причу или сценарио како бисте поставили контекст (нпр. „Ви сте тим наставника у школи који се суочава са низом неочекиваних изазова којима су потребна хитна решења како би се откључала учионица и наставило учење“).

Корак 3: Решавање изазова (20-25 минута)

- Свака група ради кроз низ задатака за решавање проблема, као што су:
 - **Загонетка 1:**Изазов управљања понашањем где групе морају да дају приоритет интервенцијама за ученика који омета понашање користећи дате трагове.
 - **Слагалица 2:**Задатак прилагођавања часа где групе прилагођавају крут план часа како би се удовољило различитим потребама учења.
 - **Загонетка 3:**Сценарио управљања кризама где групе реагују на изненадни сукоб у учионици са ограниченим информацијама.
- Како групе решавају сваки изазов, добијају кључ или код који им помаже да откључају следећу загонетку, приближавајући их коначном „бекству“.

Корак 4: Излазак из собе и анализа (10 минута)

- *Када све групе заврше своје изазове, окупите све да разговарају о својим искуствима. Користите подстицаје као што су:*
 - *Које су стратегије биле најефикасније у решавању ваших изазова?*
 - *Како је ваша група поступила са неочекиваним променама или информацијама?*
 - *Шта сте научили о решавању проблема и тимском раду из ове вежбе?*

Корак 5: Рефлексција и примена (5 минута)

- *Обезбедите студентима листове за рефлексiju како би индивидуално проценили приступ своје групе и свој лични допринос. Подстицаји могу да укључују:*
 - *„Који изазов вам је био најтежи и зашто?“*
 - *„Како сте прилагодили свој приступ када почетно решење није функционисало?“*
 - *„Које вештине из ове вежбе можете применити у стварним ситуацијама у учионици?“*

Препоручена питања за анализу активности:

- *Како је временски притисак утицао на ваш процес решавања проблема?*
- *Које стратегије су помогле вашем тиму да остане флексибилан и отворен за нове идеје?*
- *Како је динамично окружење собе за бекство симулирало стварне изазове у учионици?*
- *Како можете користити вештине које сте данас увежбавали у својој свакодневној настави?*

Препоручена
питања за анализу
активности:

Препоручена питања за анализу активности:

- *Како је временски притисак утицао на ваш процес решавања проблема?*
- *Које стратегије су помогле вашем тиму да остане флексибилан и отворен за нове идеје?*
- *Како је динамично окружење собе за бекство симулирало стварне изазове у учионици?*
- *Како можете користити вештине које сте данас увежбавали у својој свакодневној настави?*

Јединица 3: Одзивно управљање учионицом

Насловна страна

Назив јединице: Одзивно управљање учионицом

Релевантне кључне речи: Управљање учионицом, Респозивне стратегије, Ангажовање ученика, Интервенције у понашању, Инклузивно образовање

Главни део за теорију

Увод

Будимо реални – управљање учионицом није само ствар правила. Ради се о стварању простора у коме се сви осећају безбедно и спремно за учење. Одговорно управљање учионицом се своди на праћење учионице и прилагођавање у ходу. Не говоримо само о дисциплини; ради се о разумевању ваших ученика и сусрету са њима тамо где јесу. Ова јединица ће вам дати практичне савете за стварање позитивног и прилагодљивог окружења у којем и ви и ваши ученици можете напредовати.

1. Разумевање респонзивног управљања учионицом: То је више од правила

Одговорно управљање значи да не само да спроводите правила – већ

градите везе. Циљ је да ваша учионица буде место где поштовање и флексибилност иду руку под руку. Не ради се о томе да будете „забаван“ или „строг“ наставник. Ради се о томе да будете наставник који слуша, разуме и прилагођава се.

Кључни концепти:

- **Проактивно наспрам реактивног управљања:** Бити проактиван значи поставити ствари тако да се проблеми не дешавају толико често – јасна очекивања, занимљиве лекције и изградња јаких односа. Када се проблеми појаве, реактивно управљање значи промишљено решавање проблема, а не само њихово заустављање.
- **Дисциплина усмерена на студента:** Уместо да само кажете: „У невољи сте“, овај приступ помаже ученицима да размисле о својим поступцима. Ради се о томе да их научите да доносе боље одлуке, а не само да слепо следе правила.
- **Културно одговорно управљање:** Сваки ученик доноси своје порекло у учионицу. Бити културно одговоран значи препознавање и поштовање тих разлика и осигуравање да се сваки ученик осећа као да припада.

Практична примена:

Један једноставан начин да се започне јесте укључивање ученика у креирање правила у учионици. Када они помогну у постављању очекивања, већа је вероватноћа да ће их се придржавати. Поред тога, то показује да

су њихова мишљења важна.

2. Стратегије за имплементацију респонзивног управљања учионицом

Управљање учионицом је као поседовање комплета алата – потребни су вам различити алати за различите ситуације. Хајде да разговарамо о неким практичним стратегијама које вам могу помоћи да створите позитивну и одговорну атмосферу.

Основне стратегије:

- **Позитивно појачање:**Приметите да ваши ученици раде нешто како треба и похвалите их. Не мора бити нешто посебно – једноставно „Добро урађено данас“ или „Приметио/ла сам да си остао/ла фокусиран/а“ може направити огромну разлику.
- **Јасна и доследна очекивања:**Деца боље раде када знају шта се очекује. Будите јасни од самог почетка и одржавајте своја очекивања доследним. Ово ствара осећај сигурности и помаже ученицима да разумеју границе.
- **Флексибилно седење и кретање:**Некој деци је потребно кретање. Дозволите им. Флексибилне опције седења или кратке паузе за кретање могу помоћи ученицима који се муче да мирно седе да остану ангажовани и фокусирани.

Детаљан пример:

Рецимо да Џејми не може да остане на свом месту. Уместо сталних подсећања, можда бисте могли да дозволите Џејмију да користи сто за стајање или да му дате „посао“ који му омогућава да се креће, као што је дељење папира. Ради се о усмеравању те енергије у нешто продуктивно уместо да се борите против тога.

Креирање респонзивног окружења:

- **Јутарњи састанци или пријаве:** Започните дан брзим разговором. Питајте их како се осећају или чему се радују. То је једноставан начин да изградите заједницу и стекнете утисак о томе шта се дешава са вашим ученицима.
- **Листови за рефлексiju понашања:** Користите листове за рефлексiju када ученици погреше. Уместо да само додељују казне, ови листови им помажу да размисле о томе шта се догодило, зашто то није био најбољи избор и шта би следећи пут могли другачије да ураде.

3. Решавање изазова одговорним управљањем

Без обзира колико добро планирате, биће препрека на путу. Одзивно управљање се односи на руковање тим тренуцима са смирењем и јасноћом. Не ради се о томе да имате све одговоре; ради се о спремности да се прилагодите и испробате нове приступе.

Уобичајени изазови:

- **Суочавање са ометајућим понашањима:** Дешавају се поремећаји. Кључ је остати смирен и обратити пажњу на понашање, а не на ученика. Запитајте се зашто се то дешава и како можете помоћи да се то преусмери.
- **Одржавање ангажовања:** Одржавање интересовања деце може бити тешко, посебно када су у учионици различите потребе и интересовања. Мешајте своје методе наставе – користите практичне активности, групни рад или чак брзу игру да бисте ствари одржали освежавајућим.
- **Усклађивање индивидуалних и групних потреба:** Сваки ученик је другачији и понекад се чини као да жонглирате са много тога. Цака је у томе да будете флексибилни. Неких дана ћете морати да се фокусирате на појединца, а других дана на групу. Све се своди на равнотежу.

Стратегије за решавање изазова:

- **Останите мирни и прибрани:** Ваша реакција задаје тон. Ако останете мирни, већа је вероватноћа да ће ваши ученици учинити исто. Користите стабилан глас, опустите говор тела и одвојите тренутак ако вам је потребан.
- **Рестауративне праксе:** Када дође до сукоба, користите рестауративне праксе попут одељењских кругова или вршњачке

медијације. Ови приступи помажу ученицима да разговарају о томе, разумеју међусобне перспективе и пронађу заједнички пут напред.

- **Прилагођавање у ходу:** Будите спремни да се окренете ако нешто не функционише. У реду је променити курс, било да је у питању промена часа или кратка пауза. Ваша флексибилност показује ученицима да је у реду прилагодити се када ствари не иду по плану.

Пример активности: „Табла за пријаву у учионицу“

- **Циљ:** Да би се ученицима пружио брз начин да поделе како се осећају сваког дана.
- **Потребни материјали:** Огласна табла, лепљиве белешке и оловке.
- **Упутства:**
 - Поделите таблу на одељке као што су „Осећам се добро“, „Потребна ми је помоћ“ или „Имам тежак дан“.
 - Како ученици улазе, стављају лепљиву паперићу у одељак који одговара њиховом расположењу.
 - Користите ово као брзи преглед да бисте проценили како се разред осећа и прилагодили своје планове по потреби.

4. Рефлексивна пракса: Унапређење вештина одговорног управљања

Одвајање времена за размишљање о свом приступу није само нешто лепо што је потребно имати – то је неопходно. То вам помаже да видите шта функционише, шта не и како можете да се наставите усавршавати.

Рефлексивна питања за едукаторе:

- *Како се носим са поремећајима? Да ли моје методе помажу ученицима да уче и напредују кроз своје поступке?*
- *Које стратегије најбоље функционишу за одржавање интересовања мојих ученика? Где бих могао/могла да пробам нешто другачије?*
- *Како осигуравам да мој управљачки приступ поштује разноликост у мојој учионици?*
- *Шта могу да урадим да више укључим своје ученике у обликовање нашег учioniчког окружења?*

Закључак

Одговорно управљање учионицом је више од пуког одржавања реда. Ради се о стварању простора у коме се сваки ученик осећа виђеним, чути и подржаним. Фокусирањем на позитивно појачање, јасна очекивања и спремност за прилагођавање, можете изградити културу учионице која се прилагођава потребама ваших ученика. Запамтите, све се своди на повезивање, вођење и помагање сваком ученику да се осећа самопоуздано и способно.

Вежбе

Назив активности:	Тегла за добро расположење
Врста активности:	<i>→ Групна активност</i> <i>→ Дневна рутина</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	<i>→ Подстицати позитивно понашање и појачати очекивања од учионице кроз позитивно поткрепљење.</i> <i>→ Подстакните ученике да препознају и славе добре поступке једни других.</i> <i>→ Негујте осећај заједништва и подршке у учионици.</i>
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: • Прозирна тегла или посуда са ознаком „Тегла за добро расположење“ • Папирићи или лепљиве белешке • Оловке или маркери Ресурси: • Одређено место у учионици за теглу за добро расположење • Опционо: Мале награде или подстицаји (нпр. додатни одмор, журка у школи) Захтеви за радни простор: • Централно, лако доступно место у учионици за теглу
Објашњење и расподела активности:	Објашњење и расподела активности: Корак 1: Увод у теглу за добро расположење (5 минута)

- Представите својим ученицима Теглу за добро расположење. Објасните да је то начин да признају и прославе позитивне поступке које виде једни код других.
- Поделите да сваки пут када примете да неко ради нешто љубазно, корисно или показује велики труд, могу то записати на папирићу и ставити у теглу.

Корак 2: Постављање тегле (5 минута)

- Поставите теглу на централно место у учионици где јој сви могу лако приступити.
- Обезбедите папириће и оловке у близини како би ученици могли брзо да забележе своја запажања.

Корак 3: Коришћење тегле за добро расположење (у току)

- Подстакните ученике да користе теглу током целог дана. Нагласите да могу да запишу све позитивно што примете, попут тога како им је друг из разреда помогао око задатка, како су остали фокусирани или показали љубазност.
- Такође можете ово моделирати тако што ћете повремено писати сопствене белешке и стављати их у теглу, демонстрирајући врсту понашања за коју се надате да ће бити препозната.

Корак 4: Прослављање позитивних ствари (недељно, 10 минута)

- На крају сваке недеље, окупите разред и прочитајте неке од белешки из тегле. Прославите позитивне акције које су примећене и разговарајте о томе како су допринеле атмосфери у учионици.
- Опционо, поставите циљ колико белешки треба

сакупити до краја недеље, и ако се циљ испуни, разред може зарадити малу награду попут додатног времена за игру или забавне групне активности.

Корак 5: Размишљање о утицају (5 минута)

- Након што прославите белешке, укратко разговарајте са својим ученицима о томе како су се осећали када су препознали и били препознати за позитивно понашање.
- Постављајте питања попут:
 - Какав је био осећај ставити поруку у теглу?
 - Шта сте приметили у нашој учионици када смо се фокусирали на позитивне акције?
 - Како можемо наставити да се подржавамо да бисмо били најбољи што можемо?

Препоручена
питања за анализу
активности:

- Како је коришћење Тегле за добро расположење променило начин на који се опходимо једни према другима?
- На које друге начине можемо препознати добро понашање и позитивне поступке?
- Какав је био осећај видети да твоје поступке препознају твоји другови из разреда?

Закључак модула

Модул 5, „**Прилагодљивост и флексибилност**“ се фокусирао на практичне стратегије које нам помажу да створимо учионице које су брзе, инклузивне и спремне за све. Обрали смо како да прилагодимо нашу наставу различитим потребама учења, решимо проблеме у динамичним ситуацијама и управљамо нашим учионицама на начин који подржава сваког ученика. Ево кратког прегледа кључних закључака:

1. Прилагођавање различитим потребама учења:

У Јединици 1, истражили смо важност препознавања и реаговања на различите стилове учења, способности и порекла наших ученика. Научили смо да флексибилност у нашој настави – попут коришћења различитих метода наставе и пружања опција ученицима – осигурава да сви имају шансу за успех. Ради се о прављењу малих промена које имају велики утицај на ангажовање и разумевање.

2. Решавање проблема у динамичким окружењима:

Друга јединица је била посвећена прихватању непредвидивости учионице. Вежбали смо како да останемо мирни, брзо размишљамо и укључимо ученике у проналажење решења. Фокусирањем на критичко размишљање и прилагодљивост, можемо се носити са изненађењима - било да је у питању технички квар, проблем у понашању или час који једноставно не функционише. Нагласак је био на посматрању изазова као прилика за раст, а не као препрека.

3. Одговорно управљање учионицом:

У 3. јединици, прешли смо са традиционалне дисциплине на одговорнији приступ. Ради се о стварању позитивне културе у учионици где су очекивања јасна, ученици се осећају поштовано, а понашање је вођено разумевањем и емпатијом. Разматрали смо стратегије попут позитивног поткрепљења, постављања доследних правила и коришћења ресторативних пракси како бисмо изградили заједницу у којој сви осећају да припадају.

Кључне закључке:

- **Флексибилност је неопходна:** Било да је у питању настава, решавање проблема или управљање понашањем, флексибилност нам омогућава да задовољимо потребе наших ученика и створимо подстицајно окружење за учење.
- **Ангажовање кроз прилагодљивост:** Прилагођавање нашег приступа одржава ученике ангажованим и мотивисаним. Не ради се само о промени онога што предајемо, већ и начина на који то предајемо.
- **Изградња позитивне културе:** Одговорна учионица није само уредна; то је место где се ученици осећају безбедно, схваћено и спремно да учествују.

До краја овог модула, требало би да се осећате опремљеније да се носите са сложеношћу учионице уз помоћ алата прилагодљивих стратегија.

Запамтите, ради се о отворености за промене, испробавању нових приступа и сталном стављању потреба ваших ученика у средиште онога што радите.

Уз прилагодљивост и флексибилност, можемо створити учионице које нису

само места учења, већ заједнице раста и подршке.

Модул 6 Изградња и интеграција заједнице

Увод у модул

1. Насловна страна

· Наслов модула

Изградња и интеграција заједнице

Овај модул истражује основне принципе изградње заједнице и интеграције у образовним установама, фокусирајући се на стварање инклузивних окружења за учење. Испитује разлику између заједнице и друштва, стратегије за неговање осећаја припадности и улогу односа у интеграцији ученика. Посебна пажња је посвећена изазовима са којима се суочавају ученици избеглице и најбољим праксама за подршку њиховој инклузији.

Релевантне кључне речи

Заједница, интеграција, припадност, инклузија, образовање, односи, студенти избеглице, вршњачка подршка, културна осетљивост, друштвена кохезија

Јединица 1: УВОД У ИЗГРАДЊУ ЗАЈЕДНИЦЕ И ИНТЕГРАЦИЈУ

Насловна страна

Назив јединице

Увод у изградњу и интеграцију заједнице

Поднаслов/Опис (приближно 500 знакова)

Ова јединица уводи концепт заједнице у образовним окружењима, разликујући је од друштва и истичући њену улогу у неговању припадности и сарадње. Истражује кључне компоненте као што су заједничке вредности, односи и инклузивност, посебно у подршци ученицима избеглицама. Наставници ће стећи увид у стварање гостољубивог окружења у учионици које промовише смислене интеракције и интеграцију.

Релевантне кључне речи

Заједница, друштво, инклузија у учионици, заједничке вредности, односи, припадност, образовање избеглица, културна осетљивост, друштвена интеграција

Главни део за теорију

За почетак

Размислите о својим искуствима у групном окружењу. Шта је навело ваше

ученике да се осећају укључено?

ШТА ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА И ЗГРАДА ЗАЈЕДНИЦЕ У ШКОЛИ?

Заједница је подржавајућа друштвена група у којој чланови осећају припадност и деле заједничко интересовање, искуство или циљеве. Посебно у заједници учења, чланови (и студенти и наставници) учествују у колективном истраживању и пружају једни другима академску и друштвену подршку. Изградња заједнице у учионици подразумева стварање простора у којем су студенти и наставници посвећени заједничком циљу учења и постижу учење кроз честу сарадњу и друштвену интеракцију. Уз намерно планирање и промишљене педагошке изборе, неговање и јачање позитивних интеракција међу учесницима у учионици постаје суштинска компонента изградње заједнице у учионици.

РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ДРУШТВА И ЗАЈЕДНИЦЕ

Замислите друштво као велики град са много насеља, продавница и људи из свих друштвених слојева. Свако насеље је попут заједнице унутар тог града - блиско повезана група комшија који се добро познају и деле заједничка интересовања. Град представља друштво, ширу структуру у којој постоје сва ова насеља и заједнице. Баш као што град има своја општа правила и институције, друштво има своје норме и системе. Заједнице су попут пријатељских лица која видите на својој улици, док је друштво огромни град који окупља све ове заједнице. Тачније, друштво је сложена мрежа међусобно повезаних појединаца, заједница, институција и група унутар одређеног географског и културног контекста. Оно поклопацразнолике популације са различитим вредностима, уверењима и интересовањима, које међусобно делују кроз сложене односе. Друштва често обухватају више заједница и региона, утичући на

културу, образовање и друштвене норме у већим размерама. Због своје величине и обима, друштва имају значајан утицај на обликовање ширих образовних политика и праксе, што захтева сарадњу између различитих заједница и институција како би се решили национални и глобални образовни изазови.

С друге стране, заједница је блиско повезана група појединаца који деле географску близину, заједничке вредности и осећај припадности. Карактеришу је интимне интеракције и јаки односи, подстичући заједничко разумевање и сарадњу. Унутар заједнице, образовне праксе могу бити персонализованије и прилагодљивије, директно се баве потребама њених чланова. Заједнице често служе као основа за развој јаких односа и поверења, што је неопходно за ефикасно окружење за учење.

Зашто је то важно?

Разумевање разлике између заједнице и друштва је неопходно, посебно у контексту образовних стратегија и приступа. Док се велики део постојећих образовних ресурса фокусира на широке друштвене структуре и механизме, наш рад захтева нијансираније разумевање мањих, интимнијих окружења у којима се учење заправо одвија – наиме, школа и учионица. Ова окружења су често херметичнија, карактеришу их блиски односи, директне интеракције и заједнички осећај идентитета међу члановима. Ова специфичност захтева посебан приступ и настави и учењу, онај који признаје и прилагођава се јединственој динамици заједнице.

У специфичном контексту образовања избеглица, разумевање разлике између заједнице и друштва постаје још критичније. Ученици избеглице често долазе из средина у којима је њихов осећај заједништва нарушен или потпуно изгубљен због расељавања. Како улазе у нова образовна окружења, ови ученици се могу суочити са значајним изазовима у интеграцији у постојећу заједницу. Успех њихове интеграције у

великој мери зависи од спремности и способности заједнице да се прилагоди, смести и подржи их.

ЗАНИМЉИВА ЧИЊЕНИЦА

Када говоримо о заједници, један од најфасцинантнијих примера у животињском царству је меркат. Ова мала, друштвена створења нуде изванредан пример шта значи живети у чврсто повезаној, подржавајућој заједници, баш као оној коју тежимо да изградимо у учионицама.

Меркати, пореклом из сушних региона Јужне Африке, живе у групама познатим као „руље“ или „кланови“. Сваки клан је модел сарадње и међусобне подршке, често се састоји од 20 до 50 јединки које раде заједно како би преживеле у суровом пустињском окружењу. У клану мерката, сваки члан има своју улогу, било да је то стражарски став како би заштитио групу од предатора, тражење хране или брига о младима. Ова подела рада и заједничка одговорност је оно што њихову заједницу чини тако отпорном и ефикасном.

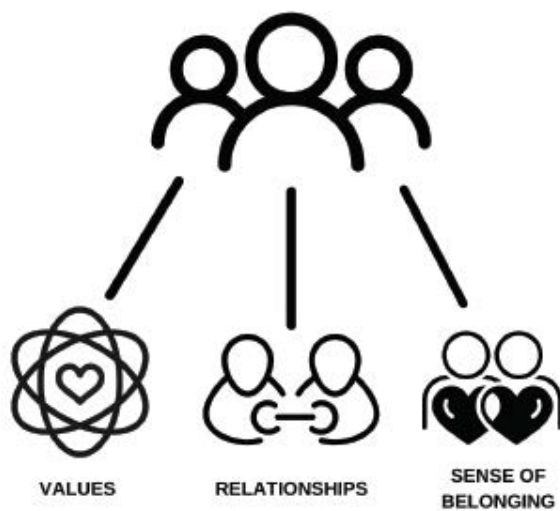
Релевантност за заједнице у учионици:

Заједнички циљеви Баш као и меркати, чланови одељења напредују када раде заједно на остваривању заједничких циљева. Било да је у питању успех у групном пројекту или међусобна подршка кроз изазовне часове, осећај јединства и сарадње у учионици може бити једнако јак као у клану мерката.

Узајамна подршка: У заједницама мерката, појединци се ослањају једни на друге ради безбедности и добробити. Ово одражава начин на који се ученици и наставници у добро функционишућој учионици подржавају, стварајући безбедно и неговајуће окружење у којем сви могу успети. У контексту образовања избеглица, ова међусобна подршка је још важнија, јер ученицима из различитих средина може бити потребна додатна помоћ да би се осећали сигурно и укључено.

Прилагодљивост и отпорност: Меркати су познати по својој прилагодљивости и отпорности, особинама које су неопходне у свакој заједници, посебно у образовним

установама.

ВРЕДНОСТИ

У сржи сваке заједнице налазе се заједничке вредности и заједнички циљеви. Они служе као темељ јединства, водећи понашање и одлуке групе. У учионици, заједничке вредности могу укључивати поштовање, емпатију и посвећеност заједничком учењу, док заједнички циљеви могу обухватати академска достигнућа и неговање подстицајног окружења за учење. Када се ученици и едукатори ускладе са овим вредностима и циљевима, то ствара јединствену сврху која јача заједницу и покреће колективни успех.

ОСЕЋАЈ ПРИПАДНОСТИ

Осећај припадности је емоционално лепило које везује заједницу. То је осећај да је сваки члан саставни део групе, цењен због онога што јесте и шта доприноси. У учионици, неговање осећаја припадности осигурава да се сваки ученик осећа укљученим, поштованим и повезаним са својим вршњацима и наставницима. Ово је посебно важно за ученике избеглице, који се можда сналазе у новом културном окружењу и траже своје место у заједници. Снажан осећај припадности може значајно побољшати њихов ангажман, самопоуздање и опште благостање.

ОДНОСИ

Јаки, позитивни односи су кичма сваке просперитетне заједнице. Ови односи се могу разумети и на индивидуалном и на групном нивоу, а сваки од њих игра кључну улогу у изградњи кохезивног окружења у учионици.

а. Појединачни односи

Односи између наставника и ученика: Веза између наставника и појединачног ученика је основа успеха ученика. Позитиван однос се гради на поверењу, међусобном поштовању и отвореној комуникацији. За ученике, посебно оне из избегличких

породица, подржавајући и разумевајући наставник може направити значајну разлику у њиховој способности да се прилагоде и напредују у новом образовном окружењу. Наставници који улажу време у разумевање индивидуалних потреба и порекла својих ученика могу боље подржати њихов академски и лични раст.

Односи између ученика: Односи међу ученицима су подједнако важни. Ове везе са вршњацима помажу у стварању мреже подршке у учионици, омогућавајући ученицима да сарађују, деле идеје и пружају међусобну подршку. За ученике избеглице, стварање пријатељстава са вршњацима може бити кључно у превазилажењу осећаја изолације и изградњи осећаја припадности. Подстицање позитивних интеракција и групног рада помаже у неговању ових веза, доприносећи инклузивнијој и кохезивнијој заједници у учионици.

6. Односи у групи

Наставник-ученици као група: Динамика између наставника и целог разреда је кључна у постављању тона за заједницу у учионици. Овај однос се односи на успостављање групне културе која одражава заједничке вредности и очекивања. Када наставник успешно негује позитиван однос са разредом као целином, ствара окружење поверења, поштовања и сарадње. Овај колективни однос помаже ученицима да се осећају безбедно и подржано, подстичући их да активно учествују и у потпуности се ангажују у процесу учења.

Динамика ученика и групе: Укупни однос међу ученицима као групом утиче на друштвено окружење у учионици. Јака групна динамика, где се ученици осећају повезано једни са другима и добро раде заједно, појачава осећај заједништва. Важно је неговати групни идентитет који укључује све ученике, осигуравајући да се нико не осећа маргинализовано. За ученике избеглице, интеграција у ову групну динамику је

кључна за њихов друштвени и академски успех. Активности које промовишу тимски рад и колективно решавање проблема могу ојачати ове групне односе, чинећи учионицу уједињенијом и подржавајућом заједницом.

Ово тројство основа заједнице – Заједничке вредности и циљеви, Односи и Осећај припадности – је неопходно за разумевање динамике унутар учионице. Како ученици напредују кроз образовни процес, они често развијају своје личне вредности, под утицајем својих различитих порекла и веза које стварају са другима. Ова разноликост вредности и порекла природно доводи до формирања мањих заједница унутар учионице, као што су групе пријатеља, које делују као мањи делови веће заједнице у учионици. Ове мање групе се често формирају око заједничких интересовања, сличних порекла или потреба за међусобном подршком. Иако ове подзаједнице могу бити позитивне, нудећи ученицима осећај припадности и блиску подршку, оне такође могу имати недостатке ако постану искључиве или појачавају клике. Постојање ових мањих заједница може имати и позитивне и негативне ефекте на целокупно окружење у учионици. Са позитивне стране, оне могу пружити сигурносну мрежу за ученике, дајући им групу у којој се осећају схваћено и подржано. Ово може бити посебно корисно за ученике који би се иначе осећали изоловано, као што су они из мањинских средина или они који су нови у школи. Са негативне стране, ако ове групе постану превише затворене, могу довести до подела унутар учионице, што отежава неговање кохезивне и инклузивне заједнице. У најгорим случајевима, ово може довести до друштвених хијерархија или малтретирања, где су одређени ученици маргинализовани.

Осећај припадности међу ученицима је у великој мери под утицајем времена које проводе заједно ван формалних школских часова. Било да се друже после школе, учествују у ваннаставним активностима или једноставно проводе време заједно у

друштвеним окружењима, ове интеракције су место где се често стварају праве, трајне везе. Ова искуства помажу ученицима да себе виде као део групе, јачајући њихов осећај припадности и повезаности.

Штавише, вредности које ученици деле унутар ових мањих група често се протежу и у учионицу, утичући на то како они међусобно комуницирају током школских часова. Када ученици пронађу заједнички језик и међусобно разумевање у својим друштвеним круговима, ова заједничка искуства могу помоћи у уједињењу учионице у целини, стварајући инклузивније окружење у којем се ученици осећају повезано не само током школе, већ и у ширем животу. Штавише, вредности које дели цео разред или унутар мањих група појачавају овај осећај припадности. Како ученици проналазе заједнички језик и међусобно разумевање, почињу да себе виде као саставни део заједнице у учионици.

Ово заједничко искуство је кључно јер не само да јача индивидуалне односе већ и помаже у уједињењу учионице у целини, стварајући окружење у којем се сваки ученик осећа цењеним и укљученим.

Иако учионица пружа структуру за образовање, често су неформалне интеракције – оне које се дешавају ван учионице – најважније за изградњу јаких, смислених односа. Иако наставници играју важну улогу током школског времена, односи које ученици граде једни са другима ван школе често имају већи утицај на њихов свакодневни живот. Наставници и даље могу утицати на ову динамику неговањем подржавајућег окружења које подстиче позитивне интеракције, али морају схватити да се велики део изградње односа дешава ван њиховог директног утицаја. Вршњачки односи се углавном развијају кроз заједничка искуства ван учионице. Без обзира да ли ученици раде заједно на школском пројекту у нечијој кући, учествују у спортском тиму или само проводе време заједно у друштву, ове интеракције су место где се граде поверење и

разумевање. Наставници могу олакшати почетне везе, али дубина ових односа се често развија у неформалном окружењу.

Најважније је да односи које ученици граде – и међу собом и са својим наставницима – представљају основу за функционисање учионице.

С обзиром на динамику о којој смо разговарали, јасно је да се ученици избеглице често суочавају са значајним изазовима у проналажењу свог места у учионици. Ови изазови произилазе из комбинације културних разлика, недостатка учешћа у ранијим процесима који успостављају осећај припадности и тешкоћа у изградњи односа са вршњацима и наставницима.

Ученици избеглице обично долазе из различитих културних и националних средина, што може створити осећај одвојености од остатка учионице. Ови ученици могу говорити другим језиком, примењивати другачије обичаје и имати другачије вредности од оних које преовлађују у њиховом новом окружењу. Овај културни јаз може им отежати повезивање са вршњацима, који можда не разумеју у потпуности или се не повезују са њиховим искуствима. Као резултат тога, ученици избеглице могу се осећати као аутсајдери, што додатно компликује њихову способност да се интегришу у заједницу учионице.

Већина ученика у учионици је од самог почетка била део процеса изградње заједнице. Допринели су развоју заједничких вредности и циљева, учествовали у активностима које су неговале осећај припадности и градили односе током времена. Међутим, ученици избеглице се често придружују учионици након што су се ови темељни процеси већ догодили. Пошто нису били део почетног успостављања норми и културе учионице, може им бити тешко да се ускладе са постојећим вредностима и осећају припадност. Овај недостатак учешћа може створити значајну препреку њиховој пуној

интеграцији у заједницу учионице.

Способност стварања односа је кључна за осећај припадности сваког ученика, али ученици избеглице често сматрају да је то посебно изазовно због неколико међусобно повезаних фактора:

Језичке баријере:Једна од најзначајнијих препрека са којима се суочавају ученици избеглице је језичка баријера. Комуникација је темељ изградње односа, а када ученик има потешкоћа да разуме или да буде схваћен, то може створити осећај изолације. Ова баријера не само да утиче на њихову способност повезивања са вршњацима, већ отежава и учешће у дискусијама и активностима у учионици, додатно их изолујући од групе.

Културни неспоразуми:Културне разлике могу довести до неспоразума или чак сукоба, што може ометати развој позитивних односа. На пример, ученик избеглица може имати различите друштвене норме или начине интеракције које његови вршњаци не разумеју или би могли погрешно да протумаче. Ови неспоразуми могу створити дистанцу између ученика избеглице и његових другова из разреда, што им отежава склапање пријатељстава.

Траума и емоционални стрес:Многи ученици избеглице су доживели значајну трауму услед сукоба, расељавања или губитка. Ова траума може утицати на њихову способност да верују другима и осећају се безбедно у новим окружењима, што им

отежава отварање и стварање односа. Поред тога, емоционални стрес због прилагођавања новој земљи, школи и групи вршњака може бити огроман, што додатно компликује њихову способност повезивања са другима.

Недостатак заједничких искустава: Као што је раније поменуто, велики део изградње односа међу ученицима дешава се ван школе, кроз заједничка искуства и друштвене интеракције. Међутим, ученицима избеглицама често недостају ова заједничка искуства са својим вршњацима, што им може отежати повезивање са другима. Без заједничке основе за почетак, изградња односа може се чинити као тешка битка.

Ови изазови могу створити циклус изолације за ученике избеглице. Када се боре да изграде односе, мање је вероватно да ће учествовати у групним активностима или друштвеним интеракцијама, што их додатно удаљава од вршњака и заједнице у учионици у целини. Ова изолација не утиче само на њихово социјално и емоционално благостање, већ и на њихов академски успех. Без јаких односа и осећаја припадности, ученици избеглице могу се осећати одвојено од учионице, што може довести до отуђења и недостатка мотивације за академски успех.

Сада када имамо јасно разумевање шта чини заједницу у учионици и изазове са којима се суочавају ученици избеглице како би постали део те заједнице, неопходно је увести концепт интеграције као проактиван одговор на ове препреке.

ИНТЕГРАЦИЈА

Интеграција избеглица је динамичан и вишеслојан двосмерни процес који захтева напоре свих укључених страна, укључујући спремност избеглица да се прилагоде

друштву домаћина, а да не морају да се одрекну сопственог културног идентитета, и одговарајућу спремност заједница домаћина и јавних институција да дочекају избеглице и задовоље потребе разнолике популације. Процес интеграције је сложен и постепен, обухвата различите, али међусобно повезане правне, економске, социјалне и културне димензије, које су све важне за способност избеглица да се успешно integriшу као потпуно укључени чланови друштва домаћина. Идеално, ситуација избеглице није трајна. У пракси, избеглица ће се или добровољно вратити у своју земљу када се услови који су га приморали на изгнанство преокрену, или ће морати да пронађе трајно решење у новој заједници, било у земљи првог уточишта или у трећој земљи.

Интеграција избеглица је динамичан и вишеслојан двосмерни процес који захтева напоре свих укључених страна, укључујући спремност избеглица да се прилагоде друштву домаћина без потребе да се одрекну сопственог културног идентитета, и одговарајућу спремност заједница домаћина и јавних институција да дочекају избеглице и задовоље потребе разнолике популације. Процес интеграције је сложен и постепен, обухвата различите, али међусобно повезане правне, економске, социјалне и културне димензије, а све су важне за способност избеглица да се успешно integriшу као потпуно укључени чланови друштва домаћина.

ИНТЕГРАЦИЈА СЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД АСИМИЛАЦИЈЕ

Асимилација се значајно разликује од интеграције по томе што је то обично једносмеран процес где терет адаптације пада искључиво на избеглице. У овом моделу, од избеглица се очекује да у потпуности усвоје културне норме, вредности и понашања друштва домаћина, често на штету сопственог културног идентитета. Овај приступ претпоставља да успешно укључивање у друштво домаћина захтева од новопридошлих да се одрекну својих претходних културних пракси и идентитета у

корист оних из доминантног друштва. За разлику од интеграције, која вреднује културну разноликост и међусобну адаптацију, асимилација даје приоритет једнообразности и апсорпцији новопридошних у постојећи друштвени оквир без значајних промена културе домаћина.

Иако је интеграција динамичан, двосмеран процес који захтева напоре и избеглица и друштва домаћина, асимилација је једносмеран процес који терет промена ставља искључиво на избеглице. Интеграција подстиче избеглице да одрже свој културни идентитет, а истовремено се прилагођавају новом окружењу, негујући инклузивније и разноврсније друштво. Насупрот томе, асимилација захтева конформизам и често доводи до сузбијања културне разноликости, што може ослабити друштвено ткиво заједнице.

Кључни проблеми са асимилацијом:

Културни губитак: Главни недостатак асимилације је тај што често захтева од избеглица да напусте сопствени културни идентитет, језике и традиције. То може довести до осећаја губитка и отуђења, јер су појединци приморани да се прилагоде доминантној култури, што понекад резултира брисањем њиховог наслеђа.

Једнострана адаптација: У асимилацији, друштво домаћина очекује од избеглица да се у потпуности прилагоде његовим нормама, уз мало или без икаквог реципрочног прилагођавања. Овај недостатак међусобног прилагођавања може створити круто и искључиво окружење, где се различитост не слави, већ се посматра као нешто што треба умањити.

Маргинализација и отуђење: Асимилација може довести до значајних изазова за избеглице, јер се могу суочити са потешкоћама у потпуној интеграцији у друштво које не признаје или не поштује њихов изворни културни идентитет. То може довести до

осећаја изолације, маргинализације, па чак и кризе идентитета, док се појединци носе са напетостима између свог наслеђа и захтева асимилације.

Друштвене трење: Притисак на асимилацију може створити друштвено трење, како унутар избегличких заједница, тако и између избеглица и друштва домаћина.

Форсирање једнообразности може довести до негодовања, јер појединци и групе могу пружати отпор напуштању својих културних пракси, што доводи до потенцијалних сукоба и подела.

У контексту пресељења и образовања избеглица, интеграција се широко сматра хуманијим и ефикаснијим приступом. Она не само да подржава добробит избеглица омогућавајући им да задрже свој културни идентитет, већ и обогаћује друштво домаћина увођењем нових перспектива и традиција. Асимилација, с друге стране, ризикује стварање друштва које је мање инклузивно, мање разнолико и склоније друштвеним тензијама. Промовисањем интеграције можемо радити на изградњи заједница које су кохезивне, отпорне и истински одражавају разнолик свет у коме живимо.

Процес интеграције

Разумевање концепта интеграције је кључно, али подједнако важно је разумевање како се процес интеграције одвија, посебно у образовним установама. Интеграција није једнократни догађај, већ континуирани, вишеслојни процес који се развија током времена, захтевајући стални напор и посвећеност и од ученика избеглица и од заједнице домаћина.

1. Почетна фаза прилагођавања

Процес интеграције често почиње почетном фазом прилагођавања. Током ове фазе, студенти избеглице и њихове породице се упознају са новим окружењем, што укључује сналажење у језику, обичајима и нормама друштва домаћина. Ова фаза је кључна јер услови под којима се избеглице први пут примају могу значајно утицати на њихову дугорочну интеграцију.

Усвајање језика: Превазилажење језичке баријере један је од првих и најважнијих корака у процесу интеграције. Ефикасна комуникација је неопходна за учешће у школским активностима и друштвеним интеракцијама. Школе могу ово подржати кроз наменске часове језика, вршњачко подучавање и програме језичког урањања, који пружају основне вештине потребне избеглицама да се у потпуности укључе у своје ново окружење.

Културна оријентација: Ученици избеглице морају да упознају културне норме и очекивања свог новог окружења. То подразумева разумевање образовног система, друштвеног понашања и свакодневних обичаја. Наставници играју виталну улогу у вођењу ученика кроз ову фазу, помажући им да се снађу у овим новим културним пејзажима, поштујући њихов сопствени идентитет.

Емоционална подршка: Многи ученици избеглице су претрпели трауму и значајан стрес због расељавања. Пружање емоционалне подршке током почетне фазе прилагођавања је кључно. Саветодавне службе, групе за вршњачку подршку и емпатија наставника су од виталног значаја за помоћ овим ученицима да се носе са својим новим реалностима и почну да граде осећај сигурности.

2. Изградња веза и односа

Када се ученици избеглице почну прилагођавати, следећа фаза укључује изградњу веза и односа унутар школске заједнице. Ова фаза је кључна за неговање осећаја припадности и помоћ ученицима да се интегришу друштвено, као и академски.

Вршњачки односи: Изградња пријатељстава и друштвених веза је од виталног значаја. Ученици избеглице се подстичу да учествују у групним активностима, придружују се клубовима и ангажују се у друштвеним догађајима где могу да комуницирају са својим вршњацима у опуштенијем окружењу. Ове интеракције помажу у рушењу културних баријера и стварању осећаја инклузије.

Односи између наставника и ученика: Јаки односи између наставника и ученика избеглица су темељ успешне интеграције. Наставници могу подржати ове односе тако што ће бити приступачни, показивати емпатију и пружати индивидуализовану пажњу. Редовна комуникација, охрабривање и разумевање могу помоћи у изградњи поверења, чинећи да се ученици избеглице осећају пријатније и повезаније са заједницом у учионици.

Укључивање породице и заједнице: Процес интеграције је успешнији када се протеже ван учионице. Укључивање избегличких породица у школске активности, обезбеђивање ресурса и подстицање њиховог учешћа у школској заједници помаже у јачању веза које ученици граде. Школе могу организовати културне догађаје, породичне вечери и програме заједнице како би неговале ове везе.

3. Академско и друштвено учешће: Како се ученици избеглице почињу осећати повезаније, фокус се помера на академско и друштвено учешће. Ова фаза подразумева потпуно ангажовање у академским активностима у учионици и постајање активним чланом школске заједнице.

- **Активно учење:** Ученици избеглице се подстичу да активно учествују у дискусијама у учионици, групним пројектима и ваннаставним активностима. Ово им не само да помаже да побољшају своје академске вештине, већ и јача њихову улогу вредних чланова заједнице у учионици. Наставници могу ово олакшати пружањем диференциране наставе која задовољава различите потребе њихових ученика и подстицањем инклузивне праксе у учионици.

- **Ваншколско учешће:** Учесће у ваннаставним активностима као што су спорт, уметност и клубови је још један важан аспект процеса интеграције. Ове активности пружају додатне могућности ученицима избеглицама да развију вештине, стекну пријатеље и изразе своје таленте, што све доприноси њиховом општем осећају припадности и успеха у новом окружењу.

- **Континуирана подршка:** Током ове фазе, важно је да ученици избеглице наставе да добијају подршку која им је потребна, било да је у питању академско подучавање, језичка помоћ или саветодавне услуге. Школе треба да прате напредак ових ученика и да прилагођавају стратегије подршке по потреби како би се осигурало да напредују и академски и друштвено.

4. Дугорочна интеграција и инклузија Завршна фаза процеса интеграције је дугорочна интеграција и инклузија, где ученици избеглице постају потпуно интегрисани и доприноси чланови своје школске заједнице и друштва у целини.

- **Одрживи односи:** До ове фазе, ученици избеглице су успоставили јаке, трајне односе са својим вршњацима, наставницима и широм заједницом. Ови односи пружају мрежу подршке која им континуирано помаже да се носе са изазовима и славе успехе.

- **Културна размена и обогаћивање:** Дугорочна интеграција обележена је међусобном разменом култура унутар школске заједнице. Ученици избеглице се не само прилагођавају новом окружењу већ и доприносе сопственим културним перспективама, обогаћујући искуство учења за све ученике. Ова размена подстиче

дубље разумевање и уважавање различитости унутар школе.

- Академска достигнућа и лични раст: Како се ученици избеглице све више интегришу, њихов академски успех се често побољшава и они почињу да постижу личне прекретнице које одражавају њихов раст и адаптацију. Школе могу прославити ова достигнућа кроз награде, програме признања и дељењем прича о успеху, што појачава позитивне исходе интеграције.
- Доприноси заједници: На крају крајева, дугорочна интеграција доводи до тога да ученици избеглице постану активни, доприносећи чланови и школе и шире заједнице. Они доносе јединствене перспективе, вештине и искуства која користе свима, истичући вредност разноликости и инклузије.

Процес интеграције је путовање које захтева време, труд и посвећеност и од ученика избеглица и од заједнице домаћина. Разумевањем и подржавањем сваке фазе овог процеса – од почетног прилагођавања до дугорочне инклузије – едукатори могу помоћи ученицима избеглицама да превазиђу препреке, изграде смислене везе и постигну успех у свом новом окружењу. Кроз интеграцију стварамо учионице и заједнице које су не само инклузивне већ и обогаћене разноврсним доприносима свих њихових чланова.

САМО-ПРОЦЕНА

1. Која је разлика између заједнице и друштва и зашто је ова разлика посебно важна у контексту образовања избеглица?
2. Како заједничке вредности и циљеви доприносе изградњи осећаја припадности у учионици, посебно код ученика избеглица?
3. Објасните улогу односа између вршњака и односа између наставника и ученика у процесу интеграције ученика избеглица. Како ови односи подржавају или отежавају интеграцију?

4. Наведите разлику између интеграције и асимилације. Зашто се интеграција сматра ефикаснијим приступом у контексту образовања избеглица?
5. Опишите педагошке стратегије које су најефикасније у подржавању интеграције ученика избеглица у учионицу. Укључите примере диференциране наставе, културно одговорне наставе и социјално-емоционалног учења (СЕЛ).

СТУДИЈА СЛУЧАЈА

Сценарио

Касно је поподне и завршавате неку папирологију када вам зазвони телефон са поруком од директора школе. Порука је једноставна, али хитна: „Можемо ли се састати на неколико минута пре него што одете? Морамо нешто важно да разговарамо.“

Радознали, крећете ка директоровој канцеларији. Када стигнете, директор већ седи и прегледа нека документа. Показује вам да седнете и одмах пређете на ствар.

„Видели смо неке озбиљне проблеме са нашим новим ученицима избеглицама“, почиње директор озбиљним тоном. „Они се боре да се повежу са својим школским друговима и видимо знаке да се осећају све изолованије. Језичка баријера је велики део тога, али има још тога. Нека од ове деце су прошла кроз значајне трауме, а имали смо и неколико инцидената где су културни неспоразуми довели до сукоба.“

Директор прави паузу, а затим наставља: „Прошле недеље смо имали ситуацију у којој је један од наших ученика избеглица, који је тихо трпео увреде и подсмехе својих другова из разреда, коначно пукао. На крају се физички обрачунао са једним од локалних ученика који га је узнемиравао. Ученик избеглица је био дубоко узнемирен и иако није могао у потпуности да изрази шта се догодило због језичке баријере, било је

јасно да се осећао притерано у ћошак и да није имао други начин да одговори.“

Директор се нагиње напред, очигледно забринут. „Родитељи локалног ученика дошли су у школу следећег дана, бесни. Сматрају да је њихово дете неправедно било мета и да је ситуација од тада само ескалирала. Успели смо да деескалирамо непосредни сукоб, али тензија у учионици је опипљива. Ово није само једнократни проблем – то је симптом већег проблема.“ Директор вам даје извештај у којем се детаљно описује инцидент и растућа забринутост и наставника и родитеља због интеграције ученика избеглица у школску заједницу. „Потребна нам је стратегија“, каже директор, гласом обојеним хитношћу. „Не смомо дозволити да се овако нешто понови. Ви сте један од наставника који најбоље познаје ову децу и верујемо да сте права особа да нам помогне да ово решимо. Потребан нам је план који не само да решава непосредне проблеме, већ и поставља темеље за инклузивније и разумевајуће школско окружење.“ Климате главом, осећајући тежину задатка који је пред вама. Не ради се само о решавању једног инцидента – ради се о стварању свеобухватног приступа како би се осигурало да се ученици избеглице могу успешно интегрисати и осећати безбедно, а истовремено се решавају и забринутости локалних ученика и њихових породица.

Молимо вас да копирате овај блок док не буде одговарао броју јединица које сте развили.

Линк за истраживање на основу података:

Насловна страна

Наслов: Вршњачка подршка и интеграција

Релевантне кључне речи:

Вршњачка подршка, социјална инклузија, интеграција избеглица, пријатељство, изградња заједнице, културна осетљивост, емоционално благостање, менторство, односи са студентима, образовна подршка

Ова јединица истражује улогу вршњачке подршке у интеграцији ученика избеглица, наглашавајући важност друштвених веза и узајамне помоћи. Испитује утицај вршњачких односа на емоционално и академско благостање, бавећи се изазовима као што су језичке баријере и културни неспоразуми. Едукатори ће стећи увид у неговање инклузивних вршњачких интеракција и спровођење програма вршњачког менторства како би ефикасно подржали ученике избеглице.

Главни део за теорију

Шта је вршњачка подршка?

Вршњачка подршка је процес сарадње у којем појединци пружају помоћ, охрабрење и смернице једни другима на основу заједничких искустава и међусобног разумевања. Овај концепт је заснован на уверењу да људи који су се суочили са сличним ситуацијама могу понудити јединствене увиде, емпатију и практичне савете, који често могу бити приступачнији и утицајнији од традиционалних облика подршке. Вршњачка подршка функционише на принципима једнакости, поштовања и заједничке одговорности, што је чини моћним алатом за неговање повезаности и отпорности у различитим окружењима. Вршњачка подршка је суштински повезана са концептом интеграције. Док се интеграција фокусира на шире, структурне аспекте прилагођавања новом окружењу, вршњачка подршка се бави међуљудском динамиком која је витална за успешну интеграцију. Улога вршњачких односа не може се потценити у овом контексту. Они су градивни блокови подржавајуће, инклузивне заједнице, пружајући ученицима избеглицама осећај повезаности и припадности који је кључан за њихово емоционално и психолошко благостање. Вршњачка подршка је неопходна за стварање могућности за ученике избеглице да формирају смислене везе са својим вршњацима. Као што смо разговарали, интеграција захтева активно учешће и ученика избеглица и заједнице домаћина. Кроз вршњачку подршку, деца избеглице нису препуштена сама себи да се снађу у свом новом окружењу; Имају прилику да изграде пријатељства и мреже подршке које им помажу да се осећају пријатније и прихваћеније. Ово је посебно важно у школама, где друштвено окружење игра значајну улогу у обликовању искустава и успеха ученика.

Осећај припадности је фундаментална компонента процеса интеграције. Управо кроз вршњачку подршку, ученици избеглице могу почети да осећају да су део своје нове заједнице. Када деца избеглице могу да формирају јаке, подржавајуће односе са својим вршњацима, већа је вероватноћа да ће се осећати цењеним и укљученим. Овај осећај припадности је кључан за њихово опште благостање и може значајно утицати на њихову мотивацију за академски и друштвени успех. Као што је речено у претходном поглављу, интеграција је двосмерни процес који захтева и од ученика избеглица и од заједнице домаћина да уложи напоре да се повежу и разумеју. Вршњачка подршка пружа савршену платформу за свакодневну реализацију ових напора.

У многим случајевима, препреке интеграцији ученика избеглица нису само

институционалне, већ и међуљудске. Језичке баријере, културни неспоразуми и друштвена изолација могу ометати способност ученика избеглица да се ефикасно integriше у своје ново окружење. Вршњачка подршка може помоћи у превазилажењу ових јазова пружајући ученицима избеглицама мрежу вршњака који су спремни да слушају, помажу и уче заједно са њима. Негујући културу емпатије и разумевања, вршњачка подршка може помоћи у смањењу друштвених и емоционалних баријера са којима се ученици избеглице често суочавају, чинећи процес интеграције глаткијим и успешнијим. Претпоставља се да интеракције са вршњацима имају јединствену улогу која се не може решити блиским односима који се јављају у другим међуљудским доменима. Расељена омладина стога можда неће развити виталне компетенције због изгубљених могућности за интеракцију са вршњацима. Као пример ових хипотетских процеса, можемо се осврнути на потенцијални утицај присилне миграције на способности младих људи да успоставе пријатељства прилагођена узрасту. Пријатељства су узајамни дијадични односи који се обично карактеришу карактеристикама које укључују топлину, интимну комуникацију, дељење и бригу. Пријатељи су централна компонента друштвеног искуства током развоја и постају посебно интимни са преласком из детињства у адолесценцију.

Нажалост, расељена омладина која је приморана да бежи генерално ће морати да остави успостављена пријатељства. Често су околности које окружују расељавање изненадне и резултирају тренутним одласком. Односи ван ужег породичног система се тада прекидају. Штавише, након пресељења, сложеност интеграције у нова друштвена окружења може отежати успостављање нових пријатељстава. Резултат може бити да су деца која постану избеглице или интерно расељена лица лишена искустава учења која пријатељства пружају. Разумевање контекста ситуације и важности ангажовања вршњака Деца избеглице се често суочавају са бројним препрекама које могу ометати њихову способност да формирају смислене односе са вршњацима и да се у потпуности укључе у друштвене и образовне аспекте свог новог окружења. Разумевање ових изазова је неопходно за неговање подржавајућег вршњачког окружења које задовољава њихове јединствене потребе.

• **Губитак успостављених пријатељстава:** Присилна миграција често доводи до наглог раскида са успостављеним пријатељствима и друштвеним мрежама. Овај изненадни прекид може бити посебно погубан за децу, јер пријатељства играју кључну улогу у њиховом друштвеном и емоционалном развоју. Остављање пријатеља иза

себе значи губитак важних система емоционалне подршке, што може допринети осећају изолације и усамљености.

•**Тешкоће у склапању нових пријатељстава:** Након пресељења, деца избеглицама може бити тешко да успоставе нова пријатељства због различитих фактора као што су језичке баријере, културне разлике и психолошки утицај њихових искустава.

Сложеност интеграције у нова друштвена окружења може им отежати повезивање са вршњацима и изградњу нових односа. Ову тешкоћу погоршава чињеница да многа деца избеглице могу уписати школска окружења у којима су мањина, што додатно погоршава осећај припадности.

•**Вршњачка виктимизација и социјална изолација:** Деца избеглице су у већем ризику од негативних интеракција са вршњацима, укључујући малтретирање, остракизам и виктимизацију. Ова искуства могу бити невероватно стресна и могу значајно утицати на ментално здравље и добробит детета. Истраживања показују да виктимизација вршњака током детињства може имати дугорочне последице, укључујући повећан ризик од развоја велике депресије у раном одраслом добу. За ученике избеглице, ови изазови могу додати још један слој стреса њиховим већ сложеним животима.

•**Прекид друштвеног развоја:** Вршњачки односи пролазе кроз значајне промене како деца прелазе из детињства у адолесценцију. За ученике избеглице, присилна миграција може да поремети ове нормативне прелазе и прекретнице, као што су развој интимности, аутономије и идентитета унутар вршњачких група. За млађу децу, пријатељства су често дефинисана заједничким активностима и интересовањима. Међутим, како деца прелазе у адолесценцију, ови односи постају више усмерени на емоционалну блискост и интимност, које су кључне за развој социјалних вештина неопходних за одрасло доба.

•**Поремећен социјални, когнитивни и емоционални развој:** Социјалне тешкоће које доживљавају деца избеглице могу одражавати шире развојне дисконтинуитете изазване присилним расељавањем. Када су деца ишчупана из својих познатих

средина и смештена у нова, често непозната окружења, њихов друштвени, когнитивни и емоционални развој може бити значајно погођен. То може довести до кашњења или поремећаја у стицању кључних друштвених вештина, као што су комуникација, емпатија и решавање сукоба, које су неопходне за сналажење у друштвеним интеракцијама и изградњу здравих односа.

Тешкоће са вршњацима могу бити извор стреса за расељену омладину.

Још један разлог зашто вршњачки односи расељене омладине заслужују пажњу јесте тај што се изазови у овој области могу појавити као нови извори стреса. Није изненађујуће да деца и адолесценти са значајном патњом доживљавају одбијање, виктимизацију од стране школских другова и друге облике негативних искустава у вршњачкој групи. Заиста, вршњачка виктимизација током основне школе је предиктор велике депресије у раном одраслом добу. Вршњачка група може понудити снажну тачку гледишта за разумевање утицаја присилне миграције у различитим фазама детињства и адолесценције. Социјално функционисање није статичан процес. Вршњачки односи пролазе кроз драматичне реорганизације током детињства и адолесценције. Ове транзиције ће делимично бити вођене когнитивним и биолошким променама, а такође ће бити одређене истакнутим темама које карактеришу различите епохе. Облик и функција вршњачких интеракција ће се развијати како млади преговарају о интимности, аутономији и идентитету. Промене у природи пријатеља и пријатељства пружају једну илустрацију ових промена. Деца имају тенденцију да конкретно дефинишу пријатељство, наглашавајући заједничке активности, искуства и интересовања. Адолесценти су склонији да се фокусирају на интимност и блискост као одреднице пријатељстава. За адолесcente, пријатељство није само забава и дружење, већ служи као неопходна фаза у напредовању ка блиским односима који карактеришу рану одраслу доб. Нормативне транзиције и прекретнице у погледу функционисања у вршњачкој групи вероватно ће бити угрожене када детињство и адолесценција буду прекинути присилном миграцијом. Посматрањем и документовањем ових поремећаја, едукатори могу стећи увид у утицај присилног расељавања на друштвени, когнитивни и емоционални развој. Друштвене тешкоће које доживљавају расељени млади могу бити огледало ширих развојних дисконтинуитета.

Деца су стручњаци за сопствена искуства и боље од било кога знају шта функционише, а шта не када се граде јаки, позитивни односи са вршњацима који подстичу њихов раст. Одрасли такође могу играти важну улогу у овим односима: не као стручњаци, већ као ментори, водичи, наставници и фацилитатори у контекстима попут школа и ваннаставних програма где се формирају односи са вршњацима. Ипак, радови сугеришу да едукатори и стручњаци који раде са децом препознају важност односа са вршњацима, али им је такође тешко да буду намернији и инклузивнији у помагању младима у неговању односа са вршњацима. Ови изазови могу бити зато што едукатори и стручњаци који раде са децом не желе да се мешају у односе са вршњацима. Други разлози могу бити то што не осећају да је њихова улога или одговорност да негују односе са вршњацима, можда не разумеју унутрашње функционисање односа са вршњацима или можда немају алате за олакшавање свог раста.

Надовезујући се на разумевање **вршњачка подршка** Из претходне дискусије је очигледно да вршњачки односи нису само корисни већ су и неопходни за холистички развој и интеграцију ученика избеглица. Међутим, неговање ових односа долази са својим скупом изазова и разматрања о којима едукатори морају бити свесни како би створили ефикасно и подржавајуће окружење вршњака.

1. Разумевање сложености вршњачке динамике

Вршњачка динамика је вишеслојна, посебно у разноврсном окружењу учионице са ученицима избеглицама. Вршњачке интеракције нису само ствар пријатељстава, већ и сналажења у друштвеним хијерархијама, равнотежи моћи и групној динамици. Ученици избеглице често долазе са другачијим скупом искустава и културним пореклом које се можда не поклапају са искуствима њихових вршњака, што додаје

слојеве сложености вршњачким односима.

- **Друштвене хијерархије и неравнотежа моћи:** У било ком групном окружењу, друштвене хијерархије се природно формирају на основу различитих фактора као што су личност, перципирани статус и друштвене вештине. Ученици избеглице, који могу бити нови у окружењу, често се могу наћи на доњем крају ових друштвених хијерархија, осећајући се маргинализовано или мање утицајно. То може довести до осећаја искључености и ометати њихову способност да се у потпуности укључе у активности вршњачке подршке.
- **Групна динамика и утицај вршњака:** Унутар вршњачких група могу постојати и позитивни и негативни утицаји на понашање и ставове. За ученике избеглице, негативна групна динамика као што су клике, искљученост или малтретирање може погоршати осећај изолације и ометати њихову интеграцију. С друге стране, позитивна групна динамика може промовисати инклузивност, емпатију и подршку, помажући ученицима избеглицама да се осећају прихваћено и цењено.

Да би ученици избеглице изградили подржавајуће односе са вршњацима, потребне су им структуриране могућности за смислене интеракције. Међутим, стварање ових могућности може бити изазовно због језичких баријера, културних разлика и различитих нивоа социјалних вештина међу ученицима.

- **Подстицање колаборативног учења и тимског рада:** Заједничке активности учења, као што су групни пројекти или вршњачко подучавање, пружају ученицима избеглицама прилику да се ангажују са својим вршњацима на позитиван и структуриран начин. Ове активности могу помоћи у отклањању језичких и културних баријера промовисањем комуникације, сарадње и међусобног разумевања.
- **Олакшавање друштвене интеракције:** Поред академских активности,

друштвени догађаји и ваннаставне активности играју кључну улогу у неговању односа са вршњацима. Ова окружења омогућавају ученицима избеглицама да комуницирају са својим вршњацима у опуштенијем и неформалнијем окружењу, помажући им да изграде пријатељства и друштвену мрежу.

Наставници треба пажљиво да планирају и воде ове активности како би осигурали да су инклузивне и приступачне свим ученицима. То може да укључује пружање језичке подршке, коришћење културно релевантних материјала или пружање смерница о друштвеним нормама и очекивањима. Важно је створити безбедно и гостољубиво окружење у којем се ученици избеглице осећају пријатно да учествују и изражавају се.

Културна осетљивост је фундаментално разматрање приликом неговања вршњачке подршке међу ученицима избеглицама. С обзиром на различито порекло ученика избеглица, лако се могу јавити неспоразуми или културна неосетљивост, што омета развој поверења и смислених веза.

- **Промовисање културне свести:** Наставници могу промовисати културну свест и осетљивост укључивањем дискусија о разноликости и инклузији у наставни план и програм. Ово може помоћи ученицима да цене различите перспективе и схвате важност поштовања културних разлика.
- **Стварање културно инклузивног окружења:** Културно инклузивно окружење је оно у коме се сви ученици осећају цењеним и поштованим, без обзира на своје порекло. Наставници могу створити ово окружење славећи културну разноликост, користећи културно релевантне материјале и подстичући ученике да деле своја искуства и традиције.

Сукоби су природни део друштвених интеракција, посебно у разноврсним учионицама. Међутим, сукобима се мора управљати конструктивно како би се

спречила штета и подстакао раст.

- **Вештине подучавања решавања сукоба:** Наставници могу да науче ученике вештинама решавања сукоба, као што су активно слушање, емпатија и преговарање, како би им помогли да се носе са неслагањима на поштовање и конструктиван начин. Ове вештине су неопходне за изградњу позитивних односа са вршњацима и неговање подржавајућег окружења у учионици.
- **Подстицање отворене комуникације:** Отворена комуникација је кључна за решавање сукоба и изградњу поверења међу вршњацима. Наставници могу створити прилике за ученике да изразе своја осећања и мишљења, отворено разговарају о сукобима и раде заједно на проналажењу обострано прихватљивих решења.

Поверење је темељ сваког ефикасног система вршњачке подршке. Оно омогућава ученицима да се осећају сигурно делећи своја искуства и ослањајући се једни на друге.

- **Успостављање јасних граница:** Јасне границе су неопходне како би се осигурало да се сви ученици осећају безбедно и поштовано у активностима вршњачке подршке. Наставници треба да успоставе смернице за одговарајуће понашање и комуникацију, наглашавајући важност поверљивости и поштовања.
- **Неговање безбедног окружења:** Безбедно окружење је оно у коме се ученици осећају пријатно изражавајући се без страха од осуде или одмазде. Наставници могу створити ово окружење промовисањем културе инклузивности, поштовања и емпатије.

Осмишљавање и надгледање програма вршњачког менторства

Успостављање програма вршњачког менторства у школском окружењу, посебно оног

усмереног на подршку ученицима избеглицама, подразумева пажљиво планирање и промишљену имплементацију. Добро осмишљен програм вршњачког менторства промовише међусобну подршку и учење, неговајући осећај припадности и инклузије за све ученике. Овај водич пружа свеобухватан приступ дизајнирању и надгледању програма вршњачког менторства, фокусирајући се на стварање подржавајућег окружења које подстиче позитивне интеракције вршњака и бави се јединственим потребама ученика избеглица.

Корак 1: Дефинисање циљева и обима програма

Постављање циља:

Први корак у осмишљавању програма вршњачког менторства је дефинисање јасних циљева. Ови циљеви треба да буду усклађени са општим циљевима подстицања интеграције и подршке студентима избеглицама. На пример, циљеви могу да укључују:

- Промовисање међусобне подршке и учења међу ученицима.
- Унапређење социјалног и емоционалног развоја кроз интеракцију са вршњацима.
- Пружање узора и савезника међу вршњацима избеглицама.
- Олакшавање интеграције ученика избеглица у школску заједницу.

Обим и циљна публика:

Одредите обим програма идентификовањем циљне публике. Одлучите да ли ће програм обухватити све ученике или ће се посебно фокусирати на ученике избеглице и њихове вршњаке. Разумевање демографије и потреба студентске популације помоћи ће у ефикасном прилагођавању програма.

Корак 2: Структура програма и избор ментора

Структура програма:

Развијте структурирани план који дефинише формат и логистику менторског програма. Одлучите да ли ће то бити модел менторства један на један, групно менторство или комбинација оба. Сваки формат има своје предности:

- **Индивидуално менторство:** Нуди персонализовану подршку и омогућава стварање дубоких веза између ментора и ученика.
- **Групно менторство:** Пружа шири осећај заједништва и омогућава заједничка искуства између више ментија и ментора.

Критеријуми за избор ментора:

Изаберите вршњачке менторе који показују квалитете као што су емпатија, лидерство и поузданост. Ментори треба да буду спремни да уче и отворени за разумевање различитих културних перспектива. Размотрите укључивање и студената избеглица и студената који то нису као ментори како бисте промовисали разноликост и инклузивност у оквиру програма. Успоставите јасне критеријуме и процес селекције како бисте осигурали да су ментори погодни за ту улогу.

Корак 3: Обука и припрема

Свеобухватни програм обуке:

Развити наставни план и програм за менторе који ће их опремити неопходним вештинама за пружање ефикасне подршке и неговање позитивних односа. Обука треба да обухвати:

- **Активно слушање и комуникацијске вештине:** Научите менторе како да пажљиво слушају и ефикасно комуницирају, осигуравајући да разумеју потребе и бриге својих ментија.
- **Културна осетљивост:** Нагласите важност разумевања и поштовања културних

разлика. Обезбедите менторима стратегије за превазилажење културних неспоразума и изградњу инклузивних односа.

- **Решавање сукоба:**Обучите менторе техникама решавања сукоба, као што су медијација и ресторативне праксе, како бисте им помогли да конструктивно управљају и решавају сукобе.
- **Емпатија и емоционална подршка:**Подстакните менторе да практикују емпатију и пружају емоционалну подршку својим ментијима, посебно онима који можда доживљавају трауму или стрес.

Играње улога и симулације:

У обуку укључите вежбе играња улога и симулације како бисте менторима омогућили да вежбају своје вештине у реалним сценаријима. Овај практични приступ помаже у изградњи самопоуздања и припрема менторе да ефикасно поступају у стварним ситуацијама.

Корак 4: Спровођење програма вршњачког менторства

Покретање програма:

Представите програм вршњачког менторства школској заједници, објашњавајући његову сврху, структуру и користи. Јасно наведите улоге и одговорности ментора и ученика и пружите преглед активности и очекивања програма.

Упаривање ментора и ментија:

Пажљиво упарите менторе са ментијима на основу фактора као што су интересовања, личности и културно порекло. Размислите о одржавању почетног састанка или активности за „пробијање леда“ како бисте помогли менторима и ментијима да се упознају и успоставе темеље за свој однос.

Континуирана подршка и надзор:

Обезбедите континуирану подршку и надзор за менторе и ментије током целог програма. Редовне провере са менторима могу помоћи у решавању свих изазова са којима се могу сусрести и пружити смернице за решавање тешких ситуација.

Подстакните менторе да деле своја искуства и уче једни од других, негујући осећај заједништва и сарадње.

Структуриране активности:

Осмислите низ структурираних активности и догађаја који промовишу позитивне интеракције вршњака и подржавају циљеве програма. Активности могу да укључују:

- **Вежбе за изградњу тима:**Негујте поверење и сарадњу међу менторима и ментијима кроз групне активности које подстичу сарадњу и комуникацију.
- **Догађаји културне размене:**Створити прилике за ученике да деле своје културно порекло и уче о традицијама и искуствима једни других.
- **Сесије академске подршке:**Организујте студијске групе или сесије подучавања где ментори могу помоћи полазницима са академским изазовима и неговати подстицајно окружење за учење.
- **Рефлексивне дискусије:**Подстакните менторе и ученике да се укључе у рефлексивне дискусије о својим искуствима, осећањима и циљевима, подстичући самосвест и лични раст.

Корак 5: Праћење и евалуација

Праћење напретка:

Успоставите систем за праћење напретка и ефикасности програма вршњачког менторства. Ово може да укључује редовне анкете, обрасце за повратне информације и сесије посматрања како би се прикупили доприноси од ментора, ученика и едукатора. Користите ове податке за процену утицаја програма на друштвени,

емоционални и академски развој ученика.

Процена исхода:

Процените исходе програма упоређујући почетне циљеве са постигнутим резултатима. Потражите индикаторе успеха, као што су побољшани односи са вршњацима, повећан осећај припадности, унапређене вештине решавања сукоба и позитивне повратне информације од учесника.

Прилагођавање и побољшање:

На основу налаза евалуације, извршите неопходна прилагођавања програма како бисте побољшали његову ефикасност. То може укључивати измену наставног плана и програма, прилагођавање критеријума за упаривање ментора и ментија или увођење нових активности како би се одговорило на новонастале потребе.

Шта је следеће?

Сада када смо истражили теоријске основе и разматрања за стварање подстицајног окружења за вршњаке, време је да ове концепте применимо у пракси. У следећем одељку, пружићемо вам скуп пажљиво осмишљених активности које можете спровести са својим ученицима. Ове активности су осмишљене да подстичу окружење за вршњачку подршку на безбедан и промишљен начин, помажући у изградњи поверења, подстицању сарадње и промоцији разумевања међу ученицима. Укључивањем у ове практичне вежбе, моћи ћете да створите атмосферу у учионици у којој се сваки ученик осећа цењеним, повезаним и подржаним. Хајде да пређемо са теорије на акцију и почнемо заједно да градимо инклузивнију и емпатичну заједницу учења!

Вежба 1

Назив активности:	Љубазни пријатељ
Врста активности:	<i>Ученици добијају тајног друга за кога ће током недеље учинити добро дело. На крају недеље, откривају своје другаре и размишљају о томе како је то бити љубазан.</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Самосвест → Друштвена свест → Вештине у односима → Одговорно доношење одлука → Обратите пажњу на то како чињење добрих дела за друге ствара позитивна осећања у учионици
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Папирићи или картице са именом једног ученика по картици → Кеса или кутија за чување папирића → Материјали за писање → Велика лопта пређе
Објашњење и расподела активности:	Размишљање о љубазности Питајте разред: <i>Можете ли се сетити тренутка када је неко учинио нешто љубазно или корисно за вас?</i> <i>Можете ли нам описати како сте се осећали због тога?</i> Објасните: <i>Ове недеље, сви у разреду ће имати прилику да ураде нешто лепо за неког другог и да неко други учини нешто лепо за вас.</i> <i>Свако од вас ће извући име другог ученика из разреда. Тај ученик ће бити твој „друг љубазности“ током недеље. Барем једном недељно учините нешто љубазно или корисно за свог љубазног друга.</i> <i>На крају недеље, сазнаћете ко је био ваш друг љубазности.</i> Избор пријатеља за љубазност

Ставите картице са именима ученика у кесу или кутију. Нека ученици нацртају име. Ако нацртају своје име, могу га вратити и нацртати други пут. Ако је непаран број ученика у разреду, додајте своје име и нацртајте име детета.

Након што извучете имена, предложите ученицима да одвоје мало времена да индивидуално размисле о томе шта би могли бити њихови чини љубазности. Подстакните ученике да буду креативни и изазовите их да смисле што више идеја. Можда ће желети да запишу идеје као подсетник себи – али обавезно их задржите као изненађење!

Одредите време за дељење ко су били ти другари љубазности. Подсетите ученике дан пре тог времена како бисте били сигурни да нико неће бити изостављен из завршне активности.

Пре него што откријете ко су ти другари љубазности, можда бисте прво желели да ученици размисле или запишу све лепе ствари које су други ученици учинили за њих те недеље и покушају да погоде ко би могао бити њихов друг љубазности. Ово не мора бити дељено.

Мрежа љубазности

У одређено време, замолите ученике да седну или стану у круг. Замолите једног добровољца да буде први ученик који ће говорити и демонстрирати:

Узмите клупко пређе и лабаво га омотајте једном око зглоба.

Затим реците: „Мој друг који показује љубазност је _____, а мој чин љубазности је био _____.”

Затим, нежно смотајте или баците клупко пређе свом пријатељу љубазности.

Љубазни друг ће имати неколико тренутака да подели како се осећао због чина љубазности и да каже неколико речи захвалности.

Тада ће друг открити на исти начин говорећи: „Мој друг који је показао љубазност је _____, а мој чин љубазности је био _____.”

Затим, обмотајте пређу једном око њиховог зглоба и завршите тако што ћете клупко пређе умотати или бацити следећем пријатељу љубазности.

Ово ће се наставити све док сви не поделе ко је био њихов друг.

Читав разред ће сада бити повезан у мрежу од пређе. Питајте:

Шта вам ова мрежа значи?

Како си се осећао/ла када си учинио/ла нешто лепо за свог/у доброту/удружење?

Како си се осећао/ла када је твој друг/а урадио/ла нешто лепо?

Како нас чинови љубазности повезују једне са другима?

Како можемо једни другима помоћи да чинимо више добрих дела?

Вежба 2

Назив активности:	Магична ознака
Врста активности:	<i>Два или три „мађионичара“ обележавају играче који потом постају замрзнути „магични штапићи“. Они који нису обележени окружују магичне штапиће, ослобађајући их узвикујући „Абракадабра!“.</i>
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Бавите се активним вежбањем → Играјте као тим → Вежбајте љубазност и понашање које помаже
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Велико игралиште → 2–3 обичне мајице, привезак, мараме или други начин за означавање мађионичара

**Објашњење и
расподела
активности:**

Подешавање

- Означите велики простор за игру са јасним границама за играче који могу да трче.
- Дајте обичне мајице играчима који ће бити мађионичари (тагери).
- Демонстрирајте безбедно и нежно означавање прстима у облику лептира (лаган додир врховима прстију) и одговарајућим подручјима за означавање (руке, леђа и рамена).
- Објасните да када вас обележе, претварате се у чаробни штапић и смрзавате се.
- Одредите 2-3 мађионичара да започну игру.
- Размислите о последицама преласка граница: аутоматски постајете чаробни штапић.

Како се игра

- Циљ игре је да вас не опаже мађионичари који све претварају у чаробне штапиће.
- Мађионичари користе ознаке у облику лептира. Ако играч буде означен, претвара се у чаробни штапић и замрзава се.
- Играчи остају замрзнути док се два играча не ухвате за руке у кругу око чаробног штапића и не кажу „Абракадабра!“.
- Ако играчи нису означени, избегавају мађионичаре и поништавају чаролију за чаробне штапиће.
- Ротирајте мађионичаре тако да сви имају прилику да буду мађионичари.

Питања усред игре

- Како мађионичари могу да сарађују?
- Шта играчи могу да ураде да би били успешни у овој игри?

Питања на крају игре

- Како су играчи сарађивали да би ослободили „чаробне

штапиће“?

- Какав је био осећај када су вам други играчи помогли?

Варијација

Промените брзину за играче. На пример, могу да прескачу, скачу, ходају од пете до прстију итд.

Вежба 3

Назив активности:	Суперзвезда
Врста активности:	Да би изградили поверење и инклузију, ученици играју игру у којој сазнају више једни о другима и славе оно што имају заједничко.
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Пронађите заједничке особине које деле једни са другима → Градите позитивне односе и негујте емпатију → Вежбајте тимски рад и доживите припадност.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	→ Ниједан

**Објашњење и
расподела
активности:**

Подешавање

Окупите целу групу у круг, а затим нека играчи формирају парове.

Како се игра

Сваки пар ће имати 1-2 минута да открије шта им је заједничко, а то је...

већ нису знали, и
нису видљиви.

Пре него што почнете, нека вам неко од волонтера покаже примере заједничких карактеристика које испуњавају критеријуме:

Не бих рекла партнеру да имам смеђу косу јер то може да види. Не бих рекла да идем у основну школу јер мој партнер то већ зна. Могла бих рећи: „Моја омиљена храна је пица. Која је твоја?“ или бих питала: „Шта волиш да радиш у слободно време?“

Када време истекне, нека се играчи врате у велики круг. Један по један, сваки пар ће поделити једну ствар која им је заједничка.

Након што поделе своје заједничке особине, ако и други у групи деле те заједничке особине, сви ученици треба да подигну руке, скоче напред и узвикну „СУПЕРЗВЕЗДА!“.

Следећи пар затим дели своје заједничке особине истим поступком, који се наставља све док сви парови не поделе.

Напомена: Подстичите позитивне односе тако што ћете наглас приметити открића која су направљена и групну подршку коју су ученици показали.

Варијације

Нека играчи замене партнере и одраде рунду у којој морају да пронађу нешто што имају заједничко о одређеној теми - на пример, спорт, школа или хобији.

Нека играчи одиграју рунду у којој не могу да говоре и могу само да одглуме идеје.

Закључак модула

Стварање инклузивне учионице захтева више од пуког академског образовања – зависи од односа, заједничких вредности и снажног осећаја припадности. Овај модул је објаснио како школе могу подржати ученике, посебно избеглице, да постану део заједнице уместо да се осећају као аутсајдери.

Кључна разлика у овом модулу била је разлика између заједнице и друштва. Док друштво функционише на већем нивоу са широким политикама и нормама, заједнице су мање, изграђене на блиским односима и заједничким искуствима. Школе функционишу као заједнице у којима ученици и наставници раде заједно на остваривању заједничких циљева.

Један од највећих изазова у образовању данас јесте помоћ ученицима избеглицама да се адаптирају. Многи су доживели трауму, језичке баријере и социјалну изолацију, што им отежава повезивање са вршњацима. Уместо очекивања да се у потпуности прилагоде новом окружењу (асимилација), интеграција захтева обострани процес у којем се и избеглице и заједнице домаћини прилагођавају и међусобно делују.

Овај модул је истакао вршњачку подршку као кључни алат у овом процесу. Пријатељи и школски другови могу пружити емоционалну подршку, помоћи у превазилажењу културних разлика и створити пријатно окружење. Наставници играју важну улогу осмишљавањем активности које подстичу ученике на сарадњу и изградњу пријатељстава. Вршњачко менторство, групни пројекти и друштвени догађаји пружају ученицима прилику за интеракцију и развијање поверења.

Изградња јаке школске заједнице захтева промишљене акције. Наставници могу примењивати културно одговорне методе наставе, уводити структуриране системе подршке и осигурати да ученици избеглице имају ресурсе који су им потребни за потпуно учешће. Школе које стварају безбедне просторе за дискусију и повезивање помажу ученицима да се осећају прихваћено и мотивисано.

На крају крајева, успешна интеграција се не дешава аутоматски. Она захтева континуирани труд ученика, наставника и школског руководства. Када се добро уради, користи не само ученицима избеглицама већ и целој учионици, јачајући друштвене везе и побољшавајући окружење за учење за све.

Модул 7 Иновативне и ангажоване методе наставе

Увод у модул

1. Насловна страна

- Иновативне и занимљиве методе наставе
- Укључивање иновативних и ангажованих метода наставе је кључно за неговање инклузивног окружења за учење, посебно за ученике избеглице. Ове методе имају за циљ стварање подржавајуће и прилагодљиве учионице где се цене различита културна порекла и искуства, и где сви ученици могу да напредују. Прихватањем креативности и флексибилности, едукатори могу помоћи ученицима избеглицама да изграде самопоуздање, осећају се добродошло и постигну академски успех упркос изазовима са којима се могу суочити.
- Релевантне кључне речи: Адаптивно окружење за учење, Инклузивна настава, Колаборативно учење, Мултикултурна учионица, Системи вршњачке подршке

Јединица 1: **Учење засновано на пројектима (PBL)**

Насловна страна

Наслов: **Учење засновано на пројектима (PBL)**

Релевантне кључне речи: сценарији из стварног света, засновани на истраживању, интердисциплинарност

Слика за насловну страну:

Главни део за теорију

Увод

Циљ учења заснованог на пројектима је да укључи ученике у смислене пројекте из стварног света који им омогућавају да детаљно истраже теме. Учење засновано на пројектима подстиче решавање проблема, критичко размишљање и практично учење, чинећи материјал релевантнијим и

приступачнијим ученицима избеглицама.

Објашњење кључних концепата

Учење засновано на пројектима (ПУР) је образовни приступ који наглашава активно учење кроз ангажовање ученика. Уместо пасивног усвајања информација, ученици у ПУР окружењима активно истражују, проучавају и решавају сложене проблеме. Ево кључних концепата који дефинишу учење засновано на пројектима:

1. Релевантност за стварни свет -PBL пројекти су осмишљени да реше или истраже проблеме, сценарије или изазове из стварног света који имају личну релевантност или друштвени значај.

Објашњење: Пројекти се често директно повезују са животима ученика или заједницом, чинећи учење занимљивијим и смисленијим. Ова примена у стварном свету мотивише ученике тако што им омогућава да виде утицај свог рада и ван учионице.

2. Учење усмерено на ученика -У PBL-у, ученици активно уче уместо да пасивно примају информације од наставника.

Објашњење: Наставник делује као фацилитатор, водећи ученике да развијају своје пројекте. Ученици су одговорни за планирање, истраживање, решавање проблема и презентовање својих налаза. Овај

приступ подстиче самосталност, одговорност и унутрашњу мотивацију у учењу.

3. Приступ заснован на истраживању -PBL је утемељен у истраживању, где студенти истражују питања, проблеме или теме кроз процес откривања и истраживања.

Објашњење: Пројекти обично почињу кључним питањем или изазовом који буди радозналост. Ученици се затим баве истраживањем, експериментисањем и прикупљањем података како би одговорили на ова питања. Овај процес одражава научно или стручно истраживање, подстичући дубоко критичко размишљање и рефлексiju.

4. Сарадња и тимски рад -PBL подстиче колаборативно учење, где студенти раде заједно у тимовима како би постигли циљеве пројекта.

Објашњење: Групни рад омогућава ученицима да деле различите перспективе, поделе задатке на основу снага и развију комуникацијске и сарадничке вештине. Ефикасан тимски рад је кључан за развој способности решавања проблема и израду сложенијих пројеката него што би појединци могли сами да остваре.

5. Решавање проблема и критичко размишљање -PBL подстиче решавање проблема и критичко размишљање тако што ученицима представља отворене проблеме који захтевају промишљена решења.

Објашњење: Уместо да пронађу један „тачан“ одговор, ученици се изазивају да креативно размишљају, анализирају информације и процењују вишеструка решења. Ово подстиче дубље когнитивно ангажовање и припрема ученике за доношење одлука у стварном свету где одговори нису увек једноставни.

6. Интердисциплинарно учење -PBL пројекти често обухватају више предметних области, интегришући знања и вештине из различитих дисциплина.

Објашњење: На пример, пројекат о изградњи одрживих кућа може да обухвати науку (утицај на животну средину), математику (буџет и мерења), уметност (дизајн) и друштвене науке (потребе заједнице). Овај холистички приступ омогућава ученицима да виде везе између различитих области знања.

7. Континуиране повратне информације и рефлексивност -Током процеса PBL-а, студенти добијају редовне повратне информације и баве се саморефлексивном.

Објашњење: Повратне информације од наставника, вршњака или спољних стручњака помажу ученицима да усаврше своје пројекте и побољшају своје разумевање. Рефлексивност подстиче ученике да размисле о томе шта су научили, како су приступили проблему и шта би следећи пут могли да ураде другачије.

Упутства за дизајнирање часова заснованих на пројектима

Креирање часова заснованих на пројектима захтева пажљиво планирање и усклађивање са циљевима учења. Ови кораци ће водити наставнике у осмишљавању смислених и ефикасних искустава учења заснованог на пројектима (ПУП):

1. Идентификујте циљеве учења

- Дефинишите специфичне циљеве учења и исходе пројекта.
- Ускладите ове циљеве са стандардима наставног плана и програма и основним вештинама, као што су критичко размишљање, сарадња и комуникација.
- **Зашто је ово важно:** Јасни циљеви пружају фокус и осигуравају да пројекат постигне своју предвиђену образовну сврху.

2. Изаберите проблем из стварног света или кључно питање

- Изаберите питање или изазов који се повезује са животима ученика или ширим друштвеним питањима.
- Пример: *"Како можемо дизајнирати одрживу башту за нашу заједницу?"*
- **Зашто је ово важно:** Релевантност за стварни свет ангажује ученике, подстичући радозналост и критичко размишљање.

3. Планирајте обим и временски оквир

- Поделите пројекат на управљиве фазе (нпр. истраживање, дизајн, извршење, рефлексција).
- Направите временску линију са јасним прекретницама како бисте помогли ученицима да остану на правом путу.
- **Зашто је ово важно:** Структурирани план осигурава ефикасно коришћење времена и ресурса, а истовремено одржава концентрацију ученика.

4. Дизајн интердисциплинарних активности

- Интегришите више предмета у пројекат, омогућавајући студентима да примене знање из различитих дисциплина.
- Пример: Пројекат изградње моста може комбиновати физику (структурни интегритет), математику (геометрију) и уметност (дизајн).
- **Зашто је ово важно:** Интердисциплинарно учење продубљује разумевање и истиче везе са стварним светом.

5. Створите могућности за истраживање и истраживање

- Обезбедите алате и ресурсе (нпр. књиге, базе података, интервјуе са стручњацима) како бисте подржали студенте у истраживању решења.
- Подучавајте истраживачке вештине и водите студенте у прикупљању и анализи података.
- **Зашто је ово важно:** Истраживање подстиче дубљу ангажованост и

развија способности решавања проблема.

6. Подстичите сарадњу и тимски рад

- Организујте ученике у тимове, додељујући задатке који захтевају комуникацију и сарадњу.
- Подстичите групне дискусије, делегирање улога и заједничко доношење одлука.
- **Зашто је ово важно:** Сарадња гради друштвене и међуљудске вештине, користећи различите перспективе.

7. Обезбедите скелу и подршку

- Укључите контролне тачке, рубрике и сесије за повратне информације током целог пројекта како бисте водили ученике.
- По потреби понудите мини-лекције или индивидуалне пријаве.
- **Зашто је ово важно:** Скела осигурава напредак свих ученика, без обзира на њихову почетну тачку.

8. Подстицање креативности и могућности избора

- Дозволите студентима да изаберу како ће приступити пројекту и представити своје налазе (нпр. извештаји, видео снимци, презентације).
- **Зашто је ово важно:** Флексибилност подстиче власништво, самоизражавање и иновације.

9. Интегришите континуирану процену и повратне информације

- Користите формативне процене, као што су вршњачке рецензије и повратне информације наставника, да бисте пратили напредак и усавршили рад.
- **Зашто је ово важно:**Континуиране повратне информације помажу ученицима да се побољшају и остану ангажовани.

10. План за јавну презентацију или изложбу

- Нека ученици представе свој коначни производ вршњацима, наставницима или члановима заједнице.
- **Зашто је ово важно:**Јавне презентације повећавају самопоуздање и дају пројекту релевантност у стварном свету.

11. Подстицајте рефлексiju и самопроцену

- Укључите фазу рефлексije како би ученици могли да процене своје учење и процес.
- **Зашто је ово важно:**Рефлексija учвршћује учење и подстиче самосвест.

12. Користите аутентичну процену

- Процените и процес и коначни производ на основу критеријума као што су примена знања, креативност и сарадња.
- **Зашто је ово важно:**Аутентичне процене награђују значајан рад и

припремају ученике за изазове из стварног света.

Закључак

Осмишљавање часова заснованих на пројектима подразумева намерно планирање, примену у стварном свету и приступ усмерен на ученике. Подстицањем истраживања, сарадње и креативности, наставници могу створити динамична искуства учења. Кроз рефлексију и аутентичну процену, ученици не само да стичу знање већ и откривају своје снаге и вредност тимског рада.

Вежбе

Назив активности:	Анализирајте проблем из стварног света
Врста активности:	→ Дискусија → Групни рад → Презентација
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	Развијте разумевање како су проблеми из стварног света кључни за PBL, како их одабрати и припремити се за часове PBL-а. Наставници ће разумети како да претворе проблеме из стварног света у занимљива пројектна питања која подстичу истраживање и ангажовање ученика.

Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема → Бела табла или флипчарт → Маркери → Лепљиве белешке или индексне картице → Тајмер Ресурси → Примери проблема из стварног света (опционо) → На пример, у оквиру пројекта PBL о одрживости, ученици су истраживали локалне еколошке проблеме, сарађивали са стручњацима и презентовали своје налазе кроз кампању за подизање свести заједнице. Овај приступ је ангажовао ученике у смисленом решавању проблема из стварног света. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	План активности од 90 минута: Корак 1: Увод у ПБЛ(10 минута) → Увести концепт учења заснованог на пројектима: укључити ученике у смислене пројекте из стварног света који им омогућавају да детаљно истраже теме. Нагласити да учење засновано на пројектима подстиче решавање проблема, критичко размишљање и практично учење, чинећи материјал релевантнијим и приступачнијим ученицима избеглицама. → Укратко објасните циљ сесије: анализа проблема из стварног света и развој водећих питања за PBL. → Наведите примере проблема из стварног света

релевантних за различите предмете (нпр. еколошка одрживост, урбанистичко планирање, здравље и благостање). Неки примери успешних имплементација PBL-а у различитим предметима. На пример:

- *Наука*: „Студенти су осмислили систем за филтрацију воде како би решили проблем несташице чисте воде у својој заједници.“
 - *Уметност и историја*: „Студенти су направили мурал који приказује локалну историју, укључујући интервјуе са старешинама заједнице.“
- Објасните важност снажног покретачког питања и како оно усмерава истраживање и ангажовање ученика у PBL-у.

Корак 2: Групно размишљање: Проблеми из стварног света (15 минута)

- Поделите учеснике у мање групе (3-5 људи).
- Замолите сваку групу да размотри проблеме из стварног света релевантне за њихове предметне области или нивое разреда. Ако је потребно, наведите неколико општих тема да бисте их подстакли да започну (нпр. климатске промене, изазови локалне заједнице, глобални здравствени проблеми или проблеми из стварног живота као што су реновирање собе, пројектовање заједничке баште, реорганизација локалне библиотеке, чак и покретање малог бизниса).
- Дајте групама 10 минута да наведу што више релевантних проблема. Подстакните их да размисле о проблемима који би њихове ученике могли занимати или са којима би се могли повезати у свакодневном животу.
- Савет за фасилитатора: Кружите по просторији, водећи групе да критички размишљају о изабраним

проблемима и да се фокусирају на питања са дубином и сложеностју.

Корак 3: Објашњење активности(10 минута)

- Укратко опишите циљеве и процес активности:
- Учесници ће проћи кроз низ корака саморефлексије како би открили свој сопствени Икигаи.
- Достављени радни лист ће их водити кроз овај процес.
- Подстакните учеснике да одвоје време и дубоко размисле током сваког корака.

Корак 4: Подстицање развоја питања(30 минута)

- Након сесије размене идеја, замолиите сваку групу да изабере један проблем из стварног света са своје листе.
- Користећи овај проблем, нека свака група заједно састави питање отвореног типа из области вожње. Подстакните их да размисле о питањима која подстичу истраживање и захтевају критичко размишљање.
- Наведите примере ефикасних питања за вожњу, као што су:
- Неефикасно: „Које су врсте загађења?“
- Ефективно: „Како наша заједница може смањити загађење ваздуха и промовисати алтернативе чисте енергије?“
- Дајте групи 15 минута да састави своја питања.
- У последњих 5 минута, замолиите сваку групу да заврши своје питање о вожњи.

Корак 5: Групна презентација и дискусија(20 минута)

- Нека свака група представи своје кључно питање већој групи.
- Док презентују, охрабрите остале учеснике да постављају разјашњења или предлажу побољшања. Питајте:
- Да ли питање подстиче истраживање и критичко размишљање?
- Да ли је довољно отворен и широк да омогући истраживање различитих решења?
- Како би се студенти могли смислено позабавити овим проблемом?

Корак 6: Рефлексија и закључак(5 минута)

- Водите кратку рефлексију о вежби.

Препоручена питања за анализу активности:

Ево неколико примера питања која треба поставити током анализе:

- Који проблем из стварног света бисте могли да користите као покретачко питање у вашој предметној области?
- Како се овај пројекат усклађује са интересовањима и потребама мојих ученика?
- Које интердисциплинарне везе могу да истакнем у овом пројекту?
- Како ћу мерити успех овог пројекта?
- Шта је урадиотиНаучите како да креирате ефикасна питања за вожњу?
- Како се овај процес може применити

	утвој сопствене учионице? → Који изазови би могли исучава се приликом имплементације PBL-а и како можети обратити им се? Закључите наглашавањем важности повезивања проблема из стварног света са смисленим истраживањем ученика.
Назив активности:	Разложите пројекат
Врста активности:	Примери врста активности/вежби: → Дискусија → Презентација → Групни рад
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	Ефикасни циљеви учења концентришу се на оно што ученик треба да зна или буде у стању да уради до краја ове активности. → Наставници ће научити да структурирају пројекат учења заснованог на пројектима (ПУР) тако што ће га поделити на кључне фазе, укључујући дефинисање проблема, истраживање, креирање и рефлексiju. → Ова активност помаже наставницима да разумеју како да разложе PBL пројекат на управљиве фазе и ускладе сваку фазу са специфичним циљевима учења, вештинама и активностима.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Сав потребан материјал који мора бити обезбеђен пре почетка активности (све што је потребно као унапред припремљени или одштампани материјали, као и

евентуална додатна обука за омладинске раднике. Уколико имамо извор за неки шаблон за штампање, додаћемо линк овде).

Примери:

Опрема

- Оловке
- Бела табла или флипчарт
- Маркери
- Примери нацрта пројекта (опционо)
- Материјали са примерима фаза пројекта
- Папир и оловке или дигитални уређаји за групни рад

Ресурси

→

Захтеви за радни простор

- Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке

Објашњење и
расподела
активности:

План активности од 75 минута (треба га прилагодити величини групе):

Корак 1: Увод и преглед циљева(10 минута)

- Објасните циљ активности: разлагање PBL пројекта на управљиве и структуриране фазе.
- Представите кључне фазе типичног PBL пројекта:
 - Дефинисање проблема
 - Истраживање
 - Дизајн/Креација
 - Презентација
 - Рефлексија/Процена

Користите пример пројекта да укратко покажете како свака фаза функционише (нпр. „Дизајнирајте одрживу

школску башту“).

Корак 2: Формирање групе и избор пројекта (5 минута)

- Поделите учеснике у мање групе (3-5 људи).
- Доделите или пустите групе да изаберу пример теме пројекта PBL (нпр. „Пројектовање градског парка“, „Креирање кампање за здравље заједнице“, „Изградња модела одрживог дома“).
- Осигурајте да свака група има тему пројекта која се може проћи кроз више фаза и интердисциплинарно учење.

Корак 3: Поделите пројекат на фазе(25 минута)

- Замолите сваку групу да разложи свој додељени пројекат на кључне фазе о којима је раније било речи.
- За сваку фазу треба да наведу:
 - Специфични циљеви и вештине које ће студенти развити (нпр. сарадња, истраживачке вештине, решавање проблема).
 - Активности или задаци које ће ученици обавити (нпр. спровођење истраживања, дизајнирање модела, презентовање налаза).
 - Сви ресурси или алати који ће студентима бити потребни (нпр. приступ стручњацима, софтвер, истраживачки материјали).
- Временски оквир или прекретнице за сваку фазу.
- Дајте групама 20 минута да заврше овај задатак и по потреби им пружите смернице.

Корак 4: Групне презентације(20 минута)

- Нека свака група представи свој пројекат широј групи. Требало би да објасне структуру, активности и циљеве сваке фазе.
- Након сваке презентације, подстакните повратне информације од осталих учесника. Поставите питања као што су:
 - Да ли су фазе добро организоване и логичне?
 - Да ли су активности усклађене са циљевима учења?
 - Колико је временски оквир управљив и да ли су ресурси добро распоређени?
- Дајте конструктивне предлоге за побољшање анализе, ако је потребно.

Корак 5: Рефлексија и дискусија(10 минута)

- Водите групну дискусију о вежби. Могуће тачке за дискусију:
 - Како је подела пројекта на фазе помогла у разјашњавању процеса учења?
 - Да ли је било изазова у одлучивању о томе како структурирати пројекат?
 - Како разлагање пројекта помаже у управљању и процени ученика?
 - Шта би се могло другачије урадити како би фазе пројекта биле лакше за студенте?
- Подстакните наставнике да размисле о томе како би могли да примене ову структуру на сопствене PBL дизајне.

Корак 6: Закључак и завршне мисли(5 минута)

- Укратко објасните важност пажљивог планирања и разлагања пројекта на јасне, структуриране фазе.
- Подстакните учеснике да размисле о томе како ова метода може помоћи ученицима да остану у току, да обезбеде дубље учење и да поједноставе процену.
- Замолите наставнике да размисле о будућем пројекту који би могли да осмисле за своје учионице и како би га структурирали користећи исти приступ.

Препоручена питања за анализу активности:

- На које сте изазове наишли приликом раздвајања пројекта на фазе?
- Како сте одлучили о редоследу и структури сваке фазе?
- Да ли је било теже дефинисати неке фазе од других? Зашто?
- Како сте ускладили активности са циљевима учења?
- Како ће ова структура помоћи студентима да ефикасно управљају својим временом и задацима?
- Како можете осигурати да свака фаза води до дубљег учења и ангажовања?
- Који ће ресурси или подршка бити потребни студентима током сваке фазе?
- Како можете проценити напредак ученика кроз све фазе?
- Како бисте изменили расподелу за различите нивое вештина ученика или временска ограничења?

Назив активности:	Истражите технолошке алате за PBL
Врста активности:	→ Дискусија → Истраживање → Групни рад → Презентација
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	Ова активност помаже наставницима да истраже и упознају се са технолошким алатима који могу побољшати учење засновано на пројектима (УЗП) кроз сарадњу, истраживање и управљање пројектима.
Потребна опрема/ресурси/за хтеви за радни простор:	Све потребне ствари које морају бити обезбеђене пре почетка активности Примери: Опрема → Рачунари, лаптопови или таблети са приступом интернету → Пројектор или платно за презентације → Материјали или листа предложених алата (нпр. Google Workspace, Trello, Padlet, Canva, Flipgrid) → Wi-Fi приступ Ресурси → презентација → линкови за интернет ресурсе Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Јасна упутства корак по корак о томе како водити активност, написана у другом лицу. Пример активности:

Корак 1. Увод у технологију у PBL-у(10 минута)

- Почните са кратким уводом о томе како технологија може побољшати PBL побољшањем сарадње, истраживачких могућности, креативности и презентације.
- Размотрите кључне категорије алата:
 - Сарадњаалати за говор: Google документи, Trello
 - Истраживачки алати: Google Scholar, дигиталне библиотеке
 - Алати за дизајн и креативност: Canva, Padlet
 - Присутносталати за креирање: Flipgrid, Prezi
- Објасните да ће учесници истражити различите алате и размотрити како се они могу користити за подршку различитим фазама PBL пројекта.

2. Истраживање алата и групно распоређивање(5 минута)

- Поделите учеснике у мање групе (3-4 особе).
- Доделите свакој групи одређену фазу PBL пројекта (нпр. истраживање, сарадња, дизајн/креација, презентација).
- Свакој групи дајте списак предложених алата који су релевантни за њихову додељену фазу. Подстакните их да истраже најмање два алата током активности.

3. Практично истраживање алата(30 минута)

- Дајте групама 30 минута да истраже додељене алате.

→ Замолите сваку групу да тестира алате тако што ће креирати једноставан пројекат или задатак. На пример:

- Сарадња: Користите Google документе или Trello да бисте креирали заједнички план пројекта.
- Истраживање: Користите Google Scholar да бисте пронашли ресурсе везане за проблем из стварног света.
- Дизајн: Користите Canva да бисте креирали визуелни производ везан за пројекат.
- Презентација: Користите Flipgrid или Prezi да направите лажну презентацију својих налаза.

→ Подстакните учеснике да размотре предности и мане сваког алата, фокусирајући се на једноставност коришћења, ангажовање и његову вредност у подржавању процеса учења ученика.

4. Групне презентације о алату Налази(25 минута)

→ Нека свака група представи своје налазе већој групи. Требало би да укључују:

- Кратак преглед алата које су истражили.
- Демонстрација или објашњење како се алат може користити у одређеној фази PBL пројекта.
- Њихова процена предности и слабости алата.

→ Подстакните остале учеснике да постављају питања и поделе своја искуства са представљеним алатима.

5. Групна дискусија: Интеграција алата у PBL(15 минута)

- Покрените дискусију о томе како се ови алати могу ефикасно интегрисати у процес PBL-а. Поставите питања као што су:
 - Који алати сматрате да ће бити најкориснији у вашој учионици и зашто?
 - Како технологија може побољшати сарадњу и креативност у PBL-у?
 - Са којим изазовима се можете суочити приликом имплементације ових алата и како их можете превазићи?
- Истакните важност коришћења технологије као средства за побољшање исхода учења, уместо коришћења алата због саме технологије.

6. Рефлексија и закључак(5 минута)

- Замолите учеснике да размисле о алатима које су истражили и како би их могли користити у свом следећем PBL пројекту.
- Обезбедите списак додатних алата за даље истраживање, охрабрујући учеснике да наставе да истражују и интегришу технологију у своје наставне праксе.
- Закључите понављајући важност одабира правог алата за задатак и како технологија може учинити учење наставе путем основне школе занимљивијим и приступачнијим за ученике.

Препоручена
питања за анализу
активности:

- Који алат сматрате да би био најкориснији за ваше ученике и зашто?
- Како су алати унапредили ваше разумевање учења заснованог на пројектима?
- Да ли су неки алати били тешки за коришћење или навигацију? Ако јесу, који су били изазови?
- Које алате мислите да ће студентима бити најлакше усвојити у окружењу наставе наставе путем основне школе (PBL)?

Јединица 2: Осмишљавање и спровођење ефикасних програма обуке наставника

Насловна страна

Наслов јединице: Осмишљавање и спровођење ефикасних програма обуке наставника

Релевантне кључне речи: вршњачка сарадња, инклузивно образовање, стручно усавршавање

Главни део за теорију

1. Увод

У данашњем брзо променљивом образовном пејзажу, иновативне и ангазоване методе наставе су неопходне за подстицање успеха ученика, посебно у разноврсним и инклузивним учионицама. Наставници морају континуирано прилагођавати своје технике како би боље задовољили потребе свих ученика, укључујући и оне из изазовних средина, као што су ученици избеглице. Овај материјал за обуку је осмишљен да води стручњаке за образовање кроз процес креирања и имплементације програма обуке наставника усмерених на ове динамичне стратегије

наставе.

Циљ је оснажити наставнике вештинама и знањем потребним за примену ангажованих, на ученике усмерених методологија које промовишу активно учење, критичко размишљање и сарадњу.

Објашњење кључних концепата

1. Иновативне и занимљиве методе наставе

То су наставне стратегије које превазилазе традиционална предавања, промовишући учешће студената, интеракцију и критичко размишљање. Уобичајени примери укључују учење засновано на пројектима (PBL), модел обрнуте учионице, гејмификацију, учење засновано на истраживању и употребу образовне технологије.

Ове методе се фокусирају на активно учење, чинећи часове релевантнијим и занимљивијим за ученике, истовремено подстичући дубоко разумевање и примену знања.

2. Приступи усмерени на наставника у односу на приступе усмерене на ученика

Традиционална настава је често усмерена на наставника, где едукатор пружа информације док их ученици пасивно примају. Насупрот томе, приступи усмерени на ученика подстичу ученике да преузму активну улогу у

свом учењу укључивањем у решавање проблема, дискусију и сарадњу.

Прелазак са учења усмереног на наставника на учење усмерено на ученика је кључна компонента иновативних метода наставе, а обука наставника мора се фокусирати на то како ефикасно олакшати овај прелаз.

3. Инклузивно образовање

Суштински аспект модерне наставе је инклузија, осигуравајући да сви ученици, без обзира на њихово порекло, способности учења или језичко знање, могу да се ангажују и имају користи од градива.

Програми обуке наставника морају се бавити стратегијама за ангажовање различитих ученика, укључујући ученике избеглице, и пружањем диференциране наставе која задовољава њихове специфичне потребе.

4. Професионално усавршавање наставника

Ефикасни програми обуке наставника морају се фокусирати не само на пружање садржаја, већ и на подстицање сарадње и континуираног професионалног раста.

Ови програми треба да укључују практичне радионице, рефлексивне активности и могућности за наставнике да вежбају и примењују нове стратегије у подстицајном окружењу.

Упутства за дизајнирање и спровођење ефикасних програма обуке наставника

Корак 1: Идентификовање потреба за обуком

Процените потребе ваших наставника како бисте разумели специфичне празнине у знању или пракси у вези са иновативним и ангажованим методама наставе.

Размотрите спровођење анкета, фокус група или интервјуа како бисте прикупили мишљења од наставника и школских администратора о изазовима са којима се суочавају у спровођењу нових стратегија.

Корак 2: Дефинишите јасне циљеве

Поставите јасне, мерљиве циљеве за програм обуке наставника. Шта желите да наставници науче? Како ће показати своје разумевање и примену нових метода?

Пример циља: Наставници ће бити у стању да осмисле и имплементирају јединицу учења заснованог на пројектима (PBL) која укључује сарадњу ученика и критичко размишљање.

Корак 3: Развијање садржаја

Креирајте модуле обуке усмерене на кључне методе наставе као што су PBL, обрнута учионица и гејмификација. Сваки модул треба да садржи:

- Теоријска основа: Зашто ова метода функционише и како користи студентима.
- Практични примери: Како применити методу у различитим условима учионице.
- Практичне активности: Прилике за наставнике да вежбају дизајнирање часова или пројеката користећи нове методе.
- Укључите примере из стварног живота, студије случаја и најбоље праксе из учионица које су успешно имплементирале ове стратегије.

Корак 4: Укључите интеграцију технологије

Нагласите улогу технологије у олакшавању иновативних метода наставе. Обезбедите наставницима практичну обуку о томе како да користе дигиталне алате (нпр. Google Classroom, Padlet, Flipgrid) за подршку учењу и сарадњи ученика.

Осигурајте да обука укључује време за наставнике да истраже и вежбају коришћење ових алата на начине који побољшавају ангажовање.

Корак 5: Укључите рефлексiju и сарадњу са вршњацима

Након сваке обуке, подстакните наставнике да размисле о ономе што су научили и како то могу применити у својим учионицама. Олакшајте сарадњу међу вршњацима организовањем групних дискусија или заједничких пројеката где наставници могу размењивати идеје, искуства и давати

повратне информације једни другима.

Пример: Након што сазнају о моделу обрнуте учионице, наставници би могли сарађивати на дизајнирању обрнуте лекције и представити је групи ради повратних информација.

Корак 6: Пилотирање нових метода

Омогућите наставницима да испробају иновативне методе наставе у својим учионицама пре пуне имплементације. Ово пружа прилику за вежбање, прилагођавање и усавршавање стратегија у стварном окружењу. Током пилот фазе, пружите континуирану подршку, укључујући провере, коучинг и могућности за наставнике да поделе своје успехе и изазове са групом.

Корак 7: Обезбедите континуирану подршку и праћење

Програми обуке не би требало да буду једнократни догађаји. Планирајте континуирани професионални развој кроз накнадне радионице, коучинг и менторство. Понудите ресурсе као што су материјали за читање, наставни водичи и приступ онлајн заједницама где наставници могу да наставе да уче и буду у току са најновијим иновацијама у настави.

Корак 8: Процена програма

Мерите ефикасност програма обуке путем анкета, посматрања учионице и повратних информација од наставника. Користите ове податке да бисте прилагодили будуће сесије обуке, осигуравајући да се оне континуирано

развијају како би задовољиле потребе наставника и ученика којима служе.

Закључак

Осмишљавање и спровођење ефикасних програма обуке наставника за иновативне и ангазоване методе наставе захтева пажљиво планирање, пажњу посвећену потребама наставника и посвећеност континуираном стручном усавршавању. Опремањем наставника вештинама и самопоуздањем за примену инклузивних стратегија наставе усмерених на ученике, можемо створити динамична, ангазована окружења за учење која користе свим ученицима, посебно онима из различитих средина попут избеглица.

Имајући у виду ове кораке и принципе, ваши програми обуке не само да ће побољшати способности наставника, већ ће и позитивно утицати на ангажовање и постигнућа ученика на значајан начин.

Вежбе

Назив активности:	Приступ усмерен на студенте
Врста активности:	Примери врста активности/вежби: → Индивидуални рад → Дискусија → Презентација → Групни рад → Студија случаја → итд.

Циљеви учења:
Максимално 4
циља
(Не више од 700
карактера)

Овај план активности има за циљ да опреми наставнике практичним алатима и стратегијама за неговање инклузивнијег и одговорнијег окружења за учење за ученике избеглице.

Резултати ове активности су:

- Разумети основне принципе приступа усмереног на ученика.
- Имајте конкретне стратегије за решавање јединствених изазова са којима се суочавају студенти избеглице.
- Будите у стању да дизајнирате инклузивне, на ученике усмерене планове часова који подстичу активно учешће и подржавају различите потребе свих ученика.

Потребна
опрема/ресурси/за
хтеви за радни
простор:

- Бела табла или флипчарт
- Маркери
- Пројектор или платно (опционо за презентацију студија случаја или слајдова)

Ресурси:

- Материјали са студијама случаја и питањима за рефлексiju
- Шаблони за план часа усмерен на ученике
- Приступ алатима за онлајн сарадњу (Google документи, Padlet)
- Линкови до додатних материјала за читање о учењу усмереном на ученике и подршци избеглицама

Захтеви за радни простор:

- Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
- Флексибилан распоред седења ради лакшег групног

	дискусије и сарадње
Објашњење и расподела активности:	Укупно трајање: 90 минута 1. Увод у учење усмерено на ученика(10 минута) Почните са кратким прегледом учења усмереног на ученике. → Дефинишите кључне карактеристике приступа усмереног на ученика, укључујући активно учешће, сарадњу, самостално учење и диференцијацију засновану на индивидуалним потребама. → Истакните предности овог приступа за ученике избеглице, наглашавајући његову прилагодљивост различитим стиливима учења, културним срединама и језичким вештинама. 2. Дискусија: Изазови са којима се суочавају студенти избеглице(15 минута) Водите групну дискусију о јединственим изазовима са којима се ученици избеглице суочавају у учионици. → Замолите наставнике да поделе своја искуства и увиде о језичким баријерама, траумама, културним разликама и претходним поремећајима у образовању. → Забележите кључне тачке на табли и нагласите како приступ усмерен на ученика може да реши ове изазове прилагођавањем искустава учења потребама сваког ученика. 3. Анализа студије случаја(20 минута) Поделите наставнике у мање групе (3-4 особе). → Свакој групи дајте студију случаја која укључује

ученика избеглицу који се суочава са изазовима у учењу у традиционалном окружењу усмереном на наставника.

→ Замолите групе да разговарају о томе како би се приступ усмерен на ученика могао користити за подршку учењу овог ученика. Подстакните их да размотре:

- Како разликовати различита настава
- Начини за подстицање сарадње међу вршњацима
- Како се изградити повећати самопоуздање и учешће ученика

→ Свака група ће затим представити своје налазе већој групи, фокусирајући се на практичне стратегије за прилагођавање своје наставе.

4. Осмишљавање плана часа усмереног на ученика (25 минута)

Замолите наставнике да осмисле план часа усмерен на ученике, који узима у обзир ученике избеглице у њиховим учионицама. Сваки наставник треба да се фокусира на једну од следећих компоненти:

→ **Диференцијација:** Прилагођавање задатака на основу индивидуалних потреба и језичких способности.

→ **Групни рад:** Коришћење вршњачке сарадње и груписања ученика различитих способности за подршку социјалној и академској инклузији.

→ **Формативно оцењивање:** Спровођење континуираних, неформалних процена ради праћења напретка ученика и пружања повратних информација.

→ **Културно одговоран садржај:** Укључивање

садржаја који поштује и одражава културно порекло ученика избеглица.

Дозволите наставницима да раде појединачно или у паровима. Подстакните их да размисле о томе како могу да ангажују све ученике, истовремено осигуравајући да се ученици избеглице осећају подржано и укључено.

5. Рефлексија и групна дискусија(15 минута)

Након што завршите планове лекција, окупите групу на сесију рефлексије. Поставите питања која ће подстаћи размишљање:

- Како сте приступили диференцирању за ученике избеглице у вашем плану часа?
- Које сте стратегије укључили за неговање сарадње и вршњачке подршке?
- Како планирате да пратите напредак и ангажовање студената избеглица?

Подстакните наставнике да поделе своја размишљања и искуства, разговарајући о свим потенцијалним изазовима које предвиђају у примени приступа усмереног на ученике са избеглицама.

6. Закључак и закључци(5 минута)

Укратко изложите кључне тачке сесије.

- Истакните да учење усмерено на ученике није само о стварању занимљивих часова, већ и о неговању подржавајућег и инклузивног окружења у којем ученици избеглице могу напредовати.
- Обезбедите наставницима материјале или линкове до додатних ресурса о учењу усмереном на ученике и раду са различитим ученицима, укључујући

избеглице.

Препоручена
питања за анализу
активности:

Ево препоручених питања за закључак о активности:

- Шта вам је било најтеже приликом осмишљавања плана часа усмереног на ученике за ученике избеглице?
- Како сте се у свом плану часа бавили специфичним потребама ученика избеглица?
- Које сте стратегије укључили да бисте промовисали сарадњу међу студентима из различитих средина?
- Како планирате да процените ефикасност вашег приступа усмереног на студенте у подршци студентима избеглицама?
- Да ли је било аспеката учења усмереног на ученике које сте сматрали тешким за примену у вашем тренутном окружењу у учионици?
- Како сте укључили културну осетљивост у свој план часа?
- Како се вршњачка сарадња може искористити за бољу интеграцију ученика избеглица у учионицу?
- Која додатна подршка или ресурси би вам помогли да ефикасније спроведете учење усмерено на ученике?
- Како планирате да пратите напредак и учешће ученика избеглица у окружењу усмереном на ученике?
- Које су ваше кључне закључке из ове активности у смислу инклузивнијег учионог простора и онога који одговара потребама ученика избеглица?

Назив активности:	Подучавање наставника о инклузивном образовању
Врста активности:	Примери врста активности/вежби: → Индивидуални рад → Дискусија → Презентација → Групни рад → Студија случаја
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	Овај план активности осигурава да наставници не само стекну теоријско знање већ и да вежбају и размишљају о стратегијама за стварање инклузивних, подстицајних окружења за учење за све ученике. До краја ове сесије, наставници ће: → Разумети кључне принципе инклузивног образовања и њихов значај. → Препознајте препреке за инклузију у учионици и истражите решења за њихово превазилажење. → Стекните практично искуство са интерактивним методама као што су студије случаја, играње улога и колаборативно учење за неговање инклузије. → Развити лични акциони план за спровођење инклузивних стратегија у својим учионицама.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема → Бела табла или флипчарт → Маркери → Материјали (принципи инклузивног образовања, студије случаја, питања за рефлексiju) → Самолепљиве белешке → Картице или налепнице у боји за групне активности

	Ресурси → Пројектор за видео записе и презентације → Приступ алатима за онлајн сарадњу (Padlet, Mentimeter) Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Укупно трајање активности: 2 сата 1. Увод у инклузивно образовање(15 минута) Метод: Мини-предавање и групна дискусија Почните са кратким уводом у инклузивно образовање, дефинишући кључне концепте као што су равноправност, разноликост, приступачност и диференцијација. → Нагласите важност стварања окружења за учење у којем сваки ученик, без обзира на способности, порекло или језичко знање, може да учествује и успе. → Замолиите наставнике да укратко поделе своје разумевање инклузивног образовања. → Користите анкету Ментиметар или Падлет да бисте прикупили анонимне одговоре на питање: Шта за вас значи инклузивно образовање? Прегледајте резултате са групом како бисте идентификовали заједничке теме и заблуде. 2. Идентификација препрека за инклузију(20 минута)

Метод: Активност у малој групи

Поделите наставнике у мање групе (4-5 људи).

- Замолите сваку групу да разговара о препрекама за инклузију које су приметили у својим учионицама или школама (нпр. физичке баријере, културне предрасуде, језичке тешкоће итд.) и да их наведе.
- Обезбедите лепљиве папириће или алатку за сарадњу на мрежи где свака група може да запише своје идентификоване препреке.
- Након 10 минута дискусије, нека по један представник из сваке групе постави своје препреке на таблу или их подели преко екрана ако ради онлајн.
- Водите кратку групну дискусију како бисте сумирали уобичајене препреке и како оне утичу на учење ученика.

3. Студија случаја: Стварање инклузивне учионице(25 минута)

Метод: Анализа студије случаја и играње улога

Обезбедите наставницима студију случаја која укључује разнолику учионицу која укључује ученике са посебним потребама, ученике избеглице и даровите ученике.

У малим групама, замолите наставнике да анализирају случај и разговарају о томе како би изменили своје наставне праксе како би створили инклузивно окружење за учење. Фокусирајте се на:

- Диференцијација (модификовање задатака за различите нивое учења)
- Распоред и приступачност учионице
- Подстицање вршњачке сарадње и подршке

- Прилагођавање материјала језичким потребама
- Након дискусије, групе ће одиграти улоге у кратким сценаријима заснованим на њиховим решењима (нпр. демонстрирање диференциране активности или стратегије вршњачке подршке).

Подстичите креативност и учешће, осигуравајући да свака група подели свој приступ инклузији са целом групом.

4. Истраживање универзалног дизајна за учење(УДЛ) (20 минута)

Метод: Видео презентација и рефлексција

Прикажите кратак видео који представља принципе Универзалног дизајна за учење (УДЛ) – оквира за креирање инклузивних курикулума који пружају вишеструка средства за представљање, ангажовање и изражавање за све ученике.

Након видеа, покрените кратку рефлексiju о следећим питањима:

- Како се принципи UDL-а могу применити у вашој учионици?
- Који ресурси или стратегије би вам били потребни да бисте своју учионицу учинили универзалније приступачном?
- Замолите наставнике да запишу своје мисли на листу за рефлексiju и да их поделе у паровима или малим групама.

5. Интерактивна активност са слагалицом: Истраживање стратегија инклузије(30 минута)

Метод: Колаборативно учење помоћу слагалице

Поделите групу у 4 мање групе, задајући свакој групи различит аспект инклузивног образовања за истраживање и презентацију. Ови аспекти могу да укључују:

- Културно одговорна настава
- Стратегије диференцијације за различите ученике
- Подршка студентима са инвалидитетом
- Стварање безбедног и пријатног окружења у учионици

Дајте свакој групи 10 минута да истражи задату тему користећи обезбеђене материјале или дигиталне ресурсе и да припреми кратку презентацију или интерактивну демонстрацију.

Након тога, реорганизујте групе тако да свака нова група има по једног „стручњака“ из сваке од оригиналних група. Ови стручњаци ће поделити оно што су научили, омогућавајући свима да стекну широко разумевање свих стратегија инклузије.

Користите картице или налепнице у боји како бисте помогли наставницима да формирају нове групе и да активност буде интерактивна.

6. Акциони план: Примена инклузивних пракси(20 минута)

Метод: Индивидуална рефлексција и размена мишљења са вршњацима

Замолите сваког наставника да размисли о својој учионици и да развије лични акциони план за спровођење најмање две инклузивне праксе које су

научили током сесије.

- Обезбедите образац за акциони план, подстичући наставнике да размисле о конкретним ученицима на које ће се фокусирати, стратегијама које ће користити и како ће процењивати напредак.

Након 10 минута индивидуалне рефлексije, нека наставници буду упарени и поделе своје акционе планове са вршњацима, нудећи једни другима повратне информације и предлоге за побољшање.

7. Закључак и питања и одговори(10 минута)

Метод: Дискусија целе групе

Закључите сесију сумирањем кључних тачака о инклузивном образовању и различитим стратегијама о којима се разговарало.

Позовите групу на евентуална завршна питања или размишљања.

Подстаћи наставнике да наставе да истражују праксе инклузије и понудити им додатне ресурсе за даљи професионални развој, као што су материјали за читање, веб странице или онлајн заједнице.

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

Ево препоручених питања за закључак о активности:

- Које нове увиде о инклузивном образовању сте стекли из данашњих активности?
- Како су вам студија случаја и играње улога помогли да разумете практичну примену стратегија инклузије?
- Које изазове предвиђате приликом примене

стратегија инклузивног образовања у вашој учионици?

- Које стратегије имате највише поверења да користите са различитим ученицима и зашто?
- Како је рад у малим групама утицао на ваше разумевање Универзалног дизајна за учење (УДЛ) и диференцијације?
- Које препреке инклузији су вас највише изненадиле или најтеже обрадиле у вашим групним дискусијама?
- Како вам је активност са слагалицом помогла да истражите различите аспекте инклузивног образовања?
- Како ћете прилагодити своје тренутне наставне праксе принципима инклузивног образовања?
- Које аспекте активности планирања акције сматрате најкориснијим за примену стратегија инклузије у вашем учионици?
- Који додатни ресурси или подршка су вам потребни да бисте успешно спровели инклузивно образовање?

Јединица 3: Модел обрнуте учионице

Молимо вас да копирате овај блок док не буде одговарао броју јединица које сте развили.

Линк за истраживање на основу података:

Насловна страна

Наслов: **Модел обрнуте учионице**

Релевантне кључне речи: обрнута учионица, задаци, диференцијација, студент-центричан

Главни део за теорију

1. Увод

Модел обрнуте учионице је иновативан приступ настави који инвертира традиционалне методе наставе. Уместо предавања током наставе,

наставни садржај се ученицима пружа ван учионице – обично кроз видео записе, лектуре или друге мултимедијалне формате. Време у учионици је затим посвећено активном учењу, дискусијама, решавању проблема и заједничким активностима које подстичу дубље разумевање градива. Овај приступ може понудити ученицима избеглицама флексибилност да уче сопственим темпом, што га чини вредном алтернативом традиционалној диференцираној настави.

2. Објашњење кључних концепата:

Модел обрнуте учионице састоји се од 5 компоненти:

А. Учење пре наставе

- Учење сопственим темпом: Ученици користе материјале за учење (нпр. видео записе, литературу) сопственим темпом пре него што похађају наставу.
- Активно ангажовање: Садржај пре наставе обично укључује видео записе, подкасте или лекције и праћен је вођеним питањима или задацима како би се подстакло активно учење.

Б. Активности у учионици

- Усмерено на ученика: Време у учионици се користи за интерактивне активности, групни рад, решавање проблема или дискусије. Наставници делују као фацитатори, а не као предавачи.

- Размишљање вишег реда: Активности у учионици су осмишљене да промовишу анализу, евалуацију и стварање, а не једноставно подсећање на знање.

С. Процена и повратне информације

- Формативне процене: Континуирана процена кроз квизове, дискусије и повратне информације од вршњака како би се проценило разумевање ученика.
- Повратне информације у реалном времену: Наставници могу дати тренутне повратне информације током активности у учионици, решавајући евентуалне неспоразуме из учења пре наставе.

Д. Интеграција технологије

- Дигитални алати: Алати попут видео платформи, квизова и форума за дискусију играју кључну улогу у пружању садржаја пре наставе и побољшању искуства учења.
- Алати за сарадњу: Онлајн платформе за сарадњу попут Padlet, Google Classroom или Microsoft Teams омогућавају ученицима да се ангажују и сарађују ван учионице.

Е. Диференцијација

- Прилагођене путање учења: Наставници могу понудити различите нивое садржаја пре наставе (нпр. почетни, средњи, напредни) како би

се прилагодили различитим стиловима учења и способностима.

- Подршка за различите ученике: Обрнута учионица пружа флексибилност ученицима са различитим потребама, као што су ученици енглеског језика или ученици са посебним потребама, јер могу приступати материјалима сопственим темпом.

Закључак

До краја ове обуке, наставници би требало да имају јасно разумевање модела обрнуте учионице и његових предности за учење ученика. Имаће вештине да осмисле занимљив садржај пре почетка, фацилитурају активности усмерене на ученике у учионици и процењују напредак ученика на смислен начин. Са практичним искуством и практичним планирањем часова, наставници ће се осећати самопоуздано у примени обрнуте учионице у сопственој наставној пракси.

Вежбе

Назив активности:	Увод у модел обрнуте учионице
Врста активности:	→ Презентација → Групни рад → Дискусија
Циљеви учења:	→ разумевање основа модела обрнуте учионице,

Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ разумевање његових користи и → разумевање његових потенцијалних изазова.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → PowerPoint презентација или материјали о моделу обрнуте учионице (кључни принципи, предности, изазови). → Студије случаја или видео снимци примера успешних обрнутих учионица. → Пројектор и платно за презентације. Ресурси: → Истраживачки чланци или блог постови о обрнутим учионицама. → Пример видео лекција о обрнутој учионици са платформи као што су YouTube, Khan Academy или TED-Ed. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1:Почните са кратком презентацијом у којој објашњавате основне принципе обрнуте наставе. Истакните како се она разликује од традиционалних приступа настави.

	Корак 2:Поделите примере модела обрнуте учионице у пракси кроз студије случаја или кратке видео записе. Корак 3:Организујте сесију питања и одговора где наставници могу постављати питања о концепту и делити своја искуства са сличним приступима, ако је применљиво.
Препоручена питања за анализу активности:	Ево препоручених питања за закључак о активности: → Који аспекти модела обрнуте учионице су вам се највише истакли? → Како мислите да се овај модел разликује од традиционалних приступа настави? → Које потенцијалне изазове очекујете у примени модела обрнуте учионице у сопственој настави? → Које предности видите за ученике када користе модел обрнуте учионице? → Како мислите да овај модел може подржати различите ученике, као што су ученици избеглице или ученици са различитим потребама за учењем?
Назив активности:	Истраживање технолошких алата за обрнуто учење
Врста активности:	→ Презентација → Групни рад → Дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља	→ упознавање са дигиталним алатима потребним за

(Не више од 700 карактера)	ефикасно креирање и испоруку садржаја пре наставе
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Материјали: → Лаптопови или таблети за учеснике како би истражили алате. → Листа препоручених технолошких алата (нпр. Google Classroom, Edpuzzle, Nearpod, Padlet). → Видео туторијали или водичи о томе како да користите ове алате. → Примери задатака креираних помоћу сваког алата. Ресурси: → Приступ онлајн алатима/платформама које наставници могу да испробају (направите налоге унапред). → Туторијали или вебинари о коришћењу алата као што су Google Classroom, Flipgrid или Padlet за обрнуто учење. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Наведите преглед различитих технолошких алата (нпр. YouTube, Edpuzzle, Google Classroom, Nearpod, Padlet) који се могу користити за креирање и дељење садржаја пре наставе.

Корак 2: Одржите практичну сесију где наставници истражују један или два алата у малим групама. Доделите им задатке, као што је креирање кратке видео лекције или дизајнирање квиза на основу материјала припремљених за наставу.

Корак 3: Нека наставници поделе своје креације са групом и разговарају о томе како би имплементирали ове алате у својим учионицама.

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

Ево препоручених питања за закључак о активности:

- Како бисте прилагодили материјале за преднаставу како бисте их задовољили потребама ученика са различитим нивоима језичког знања?
- Који дигитални алат вам се чинио најинтимивнијим за испоруку садржаја пре наставе?
- Како мислите да ови алати могу побољшати искуство учења у обрнутој учионици?
- Са којим сте се изазовима суочили приликом истраживања технолошких алата и како бисте их могли превазићи?
- Како бисте користили ове алате да бисте подстакли ангажовање ученика са материјалима за претходну наставу?
- Који други алати или ресурси би вам били потребни за ефикасну имплементацију обрнуте учионице?

Назив активности:	Дизајнирање садржаја пре наставе
Врста активности:	→ Презентација → Групни рад → Дискусија → Индивидуални рад
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Да бисте научили како да дизајнирате и структурирате материјале за учење пре наставе који ангажују ученике и подстичу активно учење.
Потребна опрема/ресурси/за хтеви за радни простор:	Опрема: → Шаблони за дизајнирање модула пре наставе (нпр. листови за планирање часа). → Списак ресурса за проналажење едукативног садржаја (нпр. YouTube, образовне веб странице, е-књиге). → Лаптопови или таблети за креирање садржаја за наставу (или уређивање постојећег садржаја). → Примери задатака или видео снимака пре наставе као модели. Ресурси: → Софтвер за образовну видео продукцију као што је Screencast-O-Matic или Loom. → Веб странице са бесплатним образовним садржајем (нпр. Кан академија, TED-Ed, OER Commons). Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или

	сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1:Упутите наставнике како да одаберу садржај који је прикладан за учење пре наставе (нпр. сажета видео предавања, релевантни чланци). Корак 2:Покажите како да креирате занимљиве задатке пре часа, као што су питања за рефлексiju, квизови или подстицаји како бисте подстакли ученике да интерагују са материјалом. Корак 3:Замолите наставнике да осмисле пример модула пре почетка једног од својих часова. Требало би да размотре тему, ресурсе и пратећа питања или задатке које ученици треба да ураде пре часа. Корак 4:Нека наставници представе своје модуле пре наставе и објасне разлоге за њихов дизајн.
Препоручена питања за анализу активности:	Ево препоручених питања за закључак о активности: → Које критеријуме сте користили за избор садржаја за ваш час пре наставе? → Како осигуравате да материјали припремљени пре наставе ангажују ученике и припреме их за активности у учионици? → Како сте осмислили своје задатке пре наставе да

	бисте подстакли активно учење? → Са којим сте се изазовима суочили приликом планирања садржаја претходних часова и како сте их решили? → Како планирате да прилагодите различите темпове и стилове учења приликом задавања задатака пре наставе?
Назив активности:	Развијање активности у учионици за дубље учење
Врста активности:	→ Презентација → Групни рад → Дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Да бисте научили како да максимално искористите време у учионици тако што ћете олакшати активности усмерене на ученике које подстичу сарадњу, решавање проблема и критичко размишљање.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Примери планова часова са примерима активности у учионици. → Шаблони за групне активности (нпр. радни листови за решавање проблема, подстицаји за дискусију, водичи за заједничко учење). → Табла, маркери или дигитални алати за сарадњу попут Google докумената за активности

	размишљања. → Лепљиве белешке или индекс картице за брзо размишљање и дељење идеја. Ресурси: → Примери активности у учионици усмерених на ученике из ресурса као што су PBLWorks или веб странице за кооперативно учење. → Водичи за вођење групних активности или модели кооперативног учења за структурирање активности. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1:Упознајте наставнике са различитим активностима усмереним на ученике за употребу у учионици, као што су групне дискусије, учење засновано на пројектима, активности решавања проблема или вршњачка настава. Корак 2:Обезбедите наставницима оквир за осмишљавање активности у учионици које су усклађене са њиховим садржајем пре наставе. Фокусирајте се на подстицање вештина размишљања вишег реда као што су анализа, синтеза и примена. Корак 3:Нека наставници сарађују у малим групама како

	би осмислили низ активности у учионици на основу заједничке теме пре часа. Корак 4:Замолите сваку групу да представи своје активности у учионици, објашњавајући како оне подстичу ангажовање и дубље учење.
Препоручена питања за анализу активности:	Ево препоручених питања за закључак о активности: → Како сте одлучили које активности у учионици би најбоље подстакле дубље учење ваших ученика? → Које сте стратегије користили да бисте осигурали да су активности усмерене на ученике? → Како ћете се бавити потенцијалним изазовима, као што је то што ученици не завршавају припремне радове? → Које улоге ћете имати као фацилитатор током ових активности у учионици? → Како осигуравате да сви ученици активно учествују током наставе?
Назив активности:	Стратегије процене и повратних информација
Врста активности:	→ Презентација → Групни рад → Дискусија → Индивидуални рад
Циљеви учења: Максимално 4 циља	→ Да бисте научили како ефикасно проценити

(Не више од 700 карактера)	напредак ученика у моделу обрнуте учионице.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Шаблони за дизајнирање формативних процена (нпр. квизови, питања за рефлексiju, обрасци за вршњачку рецензију). → Примери формативних и сумативних процена. → Дигитални алати за онлајн квизове и тренутне повратне информације (нпр. Kahoot!, Google Forms, Socrative). → Лаптопови или таблети за истраживање дигиталних алата за процену. Ресурси: → Чланци или истраживања о формативном оцењивању у обрнутим учионицама. → Онлајн ресурси попут Quizlet-a, Google Forms-a или Socrative-a за креирање и управљање проценама. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1: Дајте преглед техника формативног процењивања, као што су квизови са ниским улозима, вршњачке рецензије или рефлексивни дневници, које се могу користити за процену учења пре наставе и у

учионици.

Корак 2:Разговарајте о важности пружања благовремених повратних информација током активности у учионици како би се осигурало да ученици разумеју градиво.

Корак 3:Замолите наставнике да осмисле стратегију формативног оцењивања за један од својих обрнутих часова. Требало би да укључе и оцењивање пре часа и током часа и да објасне како ће пружити повратне информације.

Препоручена
питања за анализу
активности:

Ево препоручених питања за закључак о активности:

- Како ћете проценити да ли су ученици разумели садржај пре наставе?
- Које методе формативног оцењивања сматрате најефикаснијим у обрнутој учионици?
- Како ћете пружити благовремене и конструктивне повратне информације током активности у учионици?
- Које кораке ћете предузети ако приметите да ученици имају потешкоћа са материјалима за припрему наставе?
- Како ћете укључити вршњачке процене или самопроцене у вашу обрнуту наставу?

Назив активности:	Креирање плана часа обрнуте учионице
Врста активности:	→ Индивидуални рад → Презентација → Групни рад → Дискусија
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Да креирају план часа по принципу обрнуте наставе, укључујући све компоненте које су научили.
Потребна опрема/ресурси/за хтеви за радни простор:	Опрема: → Шаблони за планове часова за обрнуту учионицу. → Примери планова часова из модела обрнуте учионице. → Алати за сарадњу за рецензирање од стране колега (Google Docs, Microsoft Teams). → Лаптопови или таблети за креирање планова часова. Ресурси: → Ресурси или водичи за планирање часова са веб-сајтова као што су Edutopia, TeachThought или TeacherVision. → Примери планова часова обрнуте учионице доступни су онлајн за инспирацију. Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке

**Објашњење и
расподела
активности:**

Корак 1: Дајте наставницима шаблон за дизајнирање плана часа обрнуте учионице. Ово треба да садржи:

- Материјали за учење пре наставе: Видео снимци, литература за читање и сви пратећи задаци.
- Активности у учионици: Групни рад, дискусије или пројекти.
- План процене: Формативне процене и стратегије повратних информација.

Корак 2: Нека наставници креирају сопствене планове часова, а затим се упаре како би прегледали и дали повратне информације о плановима једни других.

Корак 3: Нека волонтери поделе своје планове часова са већом групом, разговарајући о својим дизајнерским изборима и свим изазовима са којима су се суочили.

**Препоручена
питања за анализу
активности:**

Ево препоручених питања за закључак о активности:

- Како сте интегрисали компоненте пре наставе и наставе у свом плану часа?
- Које факторе сте узели у обзир приликом осмишљавања активности за подстицање активног учења у учионици?
- Како ћете проценити да ли је модел обрнуте учионице ефикасан за ваше ученике?
- Које измене бисте направили у свом плану како бисте се прилагодили студентима са различитим потребама?

	→ Како видите да се овај план лекције уклапа у вашу укупну стратегију наставе?
Назив активности:	Размишљање о имплементацији и следећим корацима
Врста активности:	→ Рефлексија → Групни рад → Дискусија → Информисање
Циљеви учења: Максимално 4 циља (Не више од 700 карактера)	→ Да се размисли о учењу наставника и размотри како ће применити модел обрнуте учионице у сопственој настави.
Потребна опрема/ресурси/захтеви за радни простор:	Опрема: → Радни листови за рефлексију са упутствима (нпр. Шта је добро функционисало? Које изазове предвиђате?). → Водичи за групне дискусије или шаблони за повратне информације од вршњака. → Списак додатних ресурса за даље истраживање. Ресурси: → Чланци или видео снимци за стручно усавршавање о обрнутим учионицама за даље учење. → Заједнице праксе или онлајн форуми где наставници могу да наставе да разговарају и деле искуства (нпр. Твитер, Редит или наменске

	платформе за наставу). Захтеви за радни простор → Тихи затворени простор, као што је учионица или сала за састанке
Објашњење и расподела активности:	Корак 1:Организујте сесију рефлексije где наставници деле шта су научили о моделу обрнуте учионице и како планирају да га примене у својим учионицама. Корак 2:Подстакните наставнике да идентификују све изазове које очекују приликом преусмеравања учионица и да размотре могућа решења. Корак 3:Обезбедите додатне ресурсе (нпр. веб странице, истраживачке чланке, видео записе) за даље истраживање и континуирани професионални развој.
Препоручена питања за анализу активности:	Ево препоручених питања за закључак о активности: → Који су ваши кључни закључци из обуке по моделу обрнуте учионице? → Како планирате да имплементирате модел обрнуте учионице у својој настави? → Које изазове предвиђате приликом преокретања учионице и како ћете их решити? → Како можете подржати ученике који се могу суочити са форматом обрнуте учионице? → Које додатне обуке или ресурси сматрате да би

	били корисни приликом имплементације овог модела?

Закључакмодул

Овај модул о „Иновативним и ангажованим методама наставе“ опремио је едукаторе низом стратегија и техника усмерених на побољшање образовног искуства за све ученике, са посебним нагласком на потребе ученика избеглица. Интеграцијом иновативних метода наставе као што су учење засновано на пројектима (PBL) и модел обрнуте учионице, модул подстиче едукаторе да пређу са традиционалних приступа усмерених на наставника на праксе усмерене на ученика, ангажоване и инклузивне. Ове методе не само да подржавају јединствене изазове са којима се суочавају ученици избеглице, већ и обогаћују окружење за учење за све ученике промовишући критичко размишљање, сарадњу и решавање проблема из стварног света.

Кључне закључке:

- Прилагодљивост и инклузивност:** Иновативне методе о којима се расправљало наглашавају важност стварања прилагодљивих и инклузивних учионица које поштују и интегришу различите културне средине и потребе за учењем, осигуравајући да су сви ученици цењени и подржани.
- Учење усмерено на ученика:** Прелазак на окружења за учење усмерена на

ученике омогућава ученицима да преузму контролу над својим образовањем, подстичући веће ангажовање, независност и мотивацију кроз активно учешће и учење засновано на истраживању.

3. **Сарадња и подршка вршњака:**Наглашавање заједничког учења не само да помаже у развоју друштвених и међуљудских вештина међу ученицима, већ и побољшава способности решавања проблема обједињавањем различитих перспектива.
4. **Интеграција технологије:**Ефикасна употреба технологије може трансформисати искуства учења, пружајући динамичне и интерактивне могућности ученицима да се ангажују са садржајем и сарађују са вршњацима, како унутар тако и ван учионице.
5. **Континуирана повратна информација и рефлексција:**Континуирано оцењивање и рефлексивне праксе су кључне за континуирано унапређење и прилагођавање метода наставе, омогућавајући едукаторима да ефикасно одговоре на потребе својих ученика и усаврше своје наставне приступе.

Применом ових иновативних стратегија наставе, едукатори су у бољој позицији да негују динамично и подстицајно окружење за учење које...задовољава разноврсне потребе својих ученика, посебно оних из избегличких средина. Овај модул има за циљ да инспирише континуирани развој и креативност у наставним праксама, доприносећи ефикаснијем и занимљивијем образовању које припрема све ученике за академски успех и лични раст.

Порука едукаторима

Образовање има моћ да отвори умове, изгради мостове и створи припадност. Као едукатори, поверено нам је више од самог подучавања лекција — ми негујемо разумевање, емпатију и самопоуздање за раст. Кроз садржај учења представљен овде, наш заједнички циљ је да инспиришемо инклузивне и саосећајне учионице у којима се сваки ученик осећа цењеним и подржаним.

Овај образовни материјал је развијен у оквиру Еразмус+ пројекта „*Повећање учешћа избеглица у европским школама – REFINC*“ (2023-1-ES01-KA220-SCH-000166694) Служи као пут ка разумевању различитих искустава ученика избеглица и опремању наставника практичним и рефлексивним алатима који ће им помоћи да напредују.

У својој суштини, овај садржај промовише визију образовања која превазилази академске оквире — образовање које прихвата различитост као снагу, негује отпорност и подстиче радозналост о свету и једни другима. Свака активност учења је прилика да се ученици оснаже да себе виде као способне доприносиоце заједничкој заједници изграђеној на поштовању и инклузији.

Хвала вам што настављате да образовање претварате у простор где сваки ученик може да припада, открива и блиста.

Erasmus+

Партнери пројекта

Colegio Virgen de la Rosa
CAJADEBURGOS

Erasmus+

REFINC

Финансирано од стране Европске уније.
Међутим, изражени ставови и мишљења
су ставови аутора и не одражавају нужно
ставове Европске уније или Извршне
агенције за образовање, аудиовизуелне
технологије и културу (ЕАСЕА). Ни Европска